

društvene obavijesti

Br. 108, siječanj 2012.
www.hkz-kkv.ch

20. obljetnica srpske agresije na Vukovar

**Pročelja kuća su
obnovljena, ali život nije!**

**20. Jahrestag der
Besetzung Vukovars
durch Serben**

**Die einst zerstörten
Häuser sind erneuert,
das Leben nicht!**

Piše: Osvin Gaupp

OSVRT NA IZBORE

*Kad naš brod tone, tone
I zvona zvone
Na jarbolima stojimo mi...*

Stanje u Hrvatskoj podsjeća me na pjesmu "Kad naš brod plovi, plovi" iz mojih momačkih dana, a koja je bila tako popularna, da su joj nepoznati autori ubacili dodatne strofe, pa tako i ovu citiranu. Samo što ne znam stoje li neki dečki još na jarbolima.

Nakon što je Zvonimirova nasukana lađa nakon skoro tisuću godina opet zaplovila slobodnim i nezavisnim vodama, nakon Tuđmana ju oba njegova nasljednika ustrajno preusmjeravaju u balkanske regionalne vode. Očigledno, naš hrvatski brod polako, ali sigurno sve dublje tone u balkansku kaljužu.

Rezultati zadnjih izbora pokazuju da se je brod opasno nagnuo na lijevi bok. Pobjeda ljevice je bila očekivana i prelaz vlasti sa jedne stranke na drugu je normalan politički proces u svim demokratskim državama. Dapače, promjena vlasti je u većini slučajeva poželjna, ako zbog ničeg drugoga onda zbog toga što vlast i moć korumpiraju, čine arogantnim i vlastodršci, ako su predugo na vlasti, zaborave tko im je i zašto dao vlast. Međutim postoji jedna ogromna razlika između Hrvatske i drugih demokratskih zemalja. S jedne strane, ljevicu u Hrvatskoj čine većinom preimenovani komunisti (sada se zovu socijaldemokrati), narodnjaci, laburisti, ali ideologija je ostala komunistička.

Drugi aspekt, a to je daleko važnije, najbolje je opisao preminuli novinar Carl Gustav Ströhm na sljedeći način: "dok su srpski i slovenski komunisti prije svega Srbi, odnosno Slovenci, hrvatski komunisti su Jugoslaveni".

Zoran Milanović, novi predsjednik vlade, u televizijskoj emisiji "Nedjeljom u dva" oprijedijelio se, između Tita i Tuđmana, za Tita, što znači da mu je miliji tvoritelj druge Jugoslavije, pa makar bio diktator i krvnik Hrvata, nego tvoritelj nezavisne Hrvatske, koji je uveo demokraciju i vodio politiku minimalnih ljudskih gubitaka u Domovinskom ratu. Drugom prilikom, neposredno prije izbora, on je u istoj emisiji oslobodilačku akciju "Oluja" nazvao "državnom sramotom", obrazlažući to navodnim ubistvom desetak srpskih civila.

Može li si i jedan čitatelj ovih redaka zamisliti da bi engleski narod za svog

premijera izabrao čovjeka, koji bi borbu Engleza u drugom svjetskom ratu nazvao državnom sramotom zbog nekoliko milijuna ubijenih njemačkih civila u zračnim napadima na Hamburg, Dresden i ostale njemačke gradove?

Smatram, da ne samo engleski narod, nego da na zemaljskoj kugli ne postoji narod, koji bi u slobodnim izborima za predsjednika vlade izabrao čovjeka, koji glorificira krvnika svog vlastitog naroda i javno blati oslobodilačku vojnu akciju na vlastitom teritoriju, a o čijem ishodu je ovisila sudbina države u smislu biti ili ne biti. U tom pogledu mi Hrvati smo jedinstveni i nenadmašivi.

Komunistički režim obilježava nasilje, koje se provodilo pod maskom legalnosti. Svojih političkih protivnika, da li ideoloških ili jednostavno suparnika, komunisti su se rješavali tako da im je presudio sud "u ime naroda", sud koji je naravno bio u potpunosti pod kontrolom i u službi ne naroda, nego komunističkih vlastodržaca. Kad je 2000. g. ljevica pod vodstvom Ivice Račana došla na vlast, sve relevantne institucije je infiltrirala svojim kadrom, prije svega sudstvo, istražne organe, tajnu policiju, novinstvo i televiziju. Znači, pod svojom kontrolom su imali najvažnije institucije za eliminaciju političkih protivnika: one koji optužuju, one koje sude, te one koji o tome u njihovom smislu objavljuju. Sanader, kad je HDZ 2004. g. preuzeo vlast, nije na tome ništa promijenio.

Od 2000. nadalje u vijestima HRT-a dominiraju afere. Eliminacija političkih protivnika je počela obično inicijativom predsjednika Republike, a Sanader je to tolerirao misleći da je nedodirljiv, pa su ga čak politički protivnici, primjerice Vesna Pusić, i pohvalili. Branitelji su bili prvi na udaru, pa general Zagorec, pa ministar obrane Berislav Rončević i tako redom.

Branitelji i Zagorec su dio Mesićeve "detuđmanizacije" t.j. blačenja Domovinskog rata, Rončević predstavlja početak udara na HDZ. Optužnice i dokazni materijal su bili u tipično komunističkom stilu. U slučaju Zagorec abstruzna priča o draguljima, a presuda se osniva na iskazu tajnice (Zagorec je valjda toliko "glup" da joj je dragulje pokazao?), koja ubrzo nakon toga gradi kuću u Zagorju, dok iskaz navodno oštećenog, u kojem on bilo kakve dragulje odlučno nije, nije za sud relevantan.

U slučaju Rončević, a i drugima, formula glasi: oštetio je državni proračun. Preciznije rečeno, okrivljenik se ne tereti da se je pri tome osobno okoristio, nego da u svojem djelovanju kao državni službenik nije optimalno upotrijebio sredstva. Po toj se formuli može svatko strpati u zatvor. Jedinu meni poznat proces koji se osim u Hrvatskoj vodi zbog tog delikta je onaj protiv Julije Timošenko u Ukrajini. Njoj se predbacuje da kao

bivša ministrica nije sa Rusima ugovorila optimalnu cijenu plina. Svi u Europi se slažu da se radi o političkom obračunu, koji su inscenirali bivši komunisti.

Jadranka Kosor je pokazala odlučnu volju obračunati se s korupcijom u Hrvatskoj. Ona i HDZ su upali u zamku. Nisu shvatili da, kao kod ratnih zločina, i kod korupcije ima loših i dobrih. U prvom slučaju loši su branitelji u Domovinskom ratu, a dobri su partizani; prvima se sudi, drugima neće nikada. U drugom slučaju loši su HDZ-ovci, dobri su jugo-ljevičari, prvima se sudi drugima neće nikada.

Prvi pokušaj suđenja za partizanske ratne zločine je slučaj Boljkovac. Ubrzo nakon što je doživotni predsjednik Mesić zagrmio, Boljkovca su pustili zbog navodne proceduralne grješke pri uhićenju!

Riječki gradonačelnik Obersnel je oslobođen u svezi s malverzacijama oko riječke tržnice, a ne daj Bože da se netko usudi nešto predbaciti g. Liniću u svezi s privatizacijom brodogradilišta u Kraljevici. Protiv g. Čačića više od pet godina leži u ladicama prijava zbog malverzacija njegove tvrtke Coning, optužnica se ne podiže.

Bez obzira što su neki HDZ-ovi dužnosnici vjerojatno bili upleteni u ne baš čiste poslove, naivac je onaj tko vjeruje da su to činili samo HDZ-ovci i da je vremenska koincidencija tih afera neposredno prije izbora slučajna.

Najgora korupcija je ona, kad se sudstvo zloupotrebljava u političke svrhe. Hrvatska definitivno nije pravna država, a to je osnovni preduvjet za zdravo gospodarstvo. Uz to imamo još uvijek komunistički mentalitet. To su shvatili i stranci, pa stranih ulaganja u proizvodnju nema, a oni koji su tu pogrešku napravili, bježe, primjerice Amerikanci iz sisačke željezare u koju su uložili milijune dolara.

Ljevica je imala svoj plan, i predsjednik Josipović nije bez razloga neposredno nakon što je bio izabran, prognosticirao da će se Hrvatska zacrveniti. Pa pogledajmo kako se je zacrvenila nakon izbora i tko je tome kumovao.

Prema broju zastupnika u Saboru udio ljevice (Kukuriku, laburisti i lista Grubišić) je 58.3 %, sredine (HDZ, HSS) 31.8 %, desnice (HDSBB, HSP A. Starčević) 4.6 %, a ostatak od 5.3 % su predstavници manjina. Sama Kukuriku koalicija ima u Saboru 80 zastupnika i time većinu od 53 %, pa može bez daljnje koalicije sastaviti vladu. Kukuriku slavodobitno kukurice, iako je za nju glasovalo manje glasača nego u predhodnim izborima 2007. godine. ►

Da dobro čitate - koliko je meni poznato nitko tu analizu nije objavio - Kukuriku je na ovim izborima dobila povjerenje od 40.7 % glasača, a na izborima 2007. je za stranke Kukuriku koalicije, koje su tada nastupale svaka za sebe, glasovalo 43.1 % glasača i s tim rezultatom su imali 67 sabornika.

Kako je moguće da sa slabijim rezultatom dobije 13 zastupnika više u Saboru? To je moguće zbog izbornog praga od 5 %, koji veliki broj stranaka nije prešao, pa prema izbornom zakonu ti glasovi idu u korist najjačih stranaka. Na izborima se takmičilo ukupno preko 40 stranaka i nezavisnih lista, od toga je svega njih 7 ušlo u Sabor. Za ostale stranke i nezavisne liste, koje nisu ušle

u Sabor, glasovalo je u čitavoj Hrvatskoj u prosjeku 25 % glasača. Od tih 25 %, koji su velikom većinom nacionalnog usmjerenja, najveći dio je pripisan Kukuriku koaliciji. Drugim riječima, glasači desnice su Kukuriku koaliciju katalpultirali od 40.7 % na 53 % i dali im većinu u Saboru. 2007. g. tih rasipanih glasova bilo je 16 %, odnosno za 9 % manje, a otpriliko toliko je HDZ izgubio glasova na ovim izborima.

Iz analize izbornih rezultata proizlazi slijedeći zaključak: u hrvatskom narodu nije bilo velikih političkih pomaka, HDZ je očekivano izgubio mnogo glasova, taj dio razočaranog glasačkog tijela se raspao na mnoge stranciće desnog usmjerenja i u konačnici pripisan Kukuriku

koaliciji. Odnosno, da je desnica iz dosadašnjih izbornih rezultata povukla pokupku kao ljevica i udružila se, onda prvo Kukuriku ne bi imao većinu i drugo desnica bi u Saboru sudjelovala sa respektabilnih 15 % ili čak više.

HDZ nije prvenstveno izgubio zbog procesa koji se vode protiv stranke, nego zbog Sanaderove politike kojom je izdao biračko tijelo. To je bila prilika za desnicu, koju ona zbog nesloge nije iskoristila. Prije svakih izbora se govori o ujedinjavanju, da bi svaki puta to ujedinjavanje propalo zbog osobnih ambicija i taštine.

Zvonimiriva lađa još je tu, ali tone, tone... ■

SADRŽAJ

STRANA	STRANA
Uvodnik	2
Prigodna pjesma	4
150 godina HNK Zagreb	5
40 obljetnica Hrvatskog proljeća	7
Izložba Domovinski rat	7
Silovanje u vrtlogu ponižavanja	8
Gdje je nestao hrvatski ponos	10
Pogled iz švicarske perspektive	11
Ocjena stranaca o HIP-u	14
Ukravate se na Titanik	14
Gotovina je zaustavio rat	15
Čestitke za 40. rođendan HKZ	16
Posjeta Našicama	17
Umro je dobar čovjek	20
Materinski jezik je važan	20
38. Sabor HKZ	21
Obećanje, ludom radovanje	23
Viđenje jedne suputnice	26
Dan kultura u Vispu	27
Procesija u Brigu	28
Balegovačka zabava	28
Sv. Nikola u Glisu	29
Poezija naših čitatelja	31
Priča o obitelji Trapp	32
U laži su kratke - riječi?!	34
Obavijesti, Impresum	35
Naslovnica i poledina	
Povodom 20 godina pada Vukovar	
Vodotoranj - Groblje hrvatskih branitelja	
Pismo na Vijeće sigurnosti UN-a	

HRVATSKOJ (1883.).

Sa tebe su strgli kraljevsko odijelo,
Izranili tvoje božanstveno tijelo,
Robinja si tužna, mučenica prava;
Izdajom i zlobom svezali ti ruke,
Stvorili te žrtvom sebičnosti puke, -
Al te moje srce ipak obožava.

Bijedna si sirota kraj obilja svoga,
Od ureda davnih nemaš ni jednoga,
Doli krasne zemlje, divne grudi tvoje,
Doli bistrih rijeka, tvojih suza sjajnih,
Dol' u gorah gvožđa, osvetnika tajnih,
Za njimi odavno gine srce moje.

Ah, to mene boli! Ti nemaš slobode,
Nemaš svoje soli, kruha, niti vode,
A kraj svoga divnog i tolikog blaga;
U naroda vijeću tvoj se glas ne broji,
Al su tomu krivi zli sinovi tvoji, -
Ipak si mi mila, ipak si mi draga.

Od Jadranskog mora do hladna Timoka,
Od Balkana pa do Triglava visoka,
Svud su tvoji sinci i svud sreća huda;
Tu se oni krste raznimi imeni,
Al su zato redom sužnji zarobljeni,
Jer razdiru sami tvoja divna uda.

Oh, gdje ti je slava, kruna, mač i žezlo?
Zar je tvoje tijelo u krvi ogrezlo,
Da vijek čamiš jedna posred ropskog čama?
Gdje su sada tvoji nekadani dani,
Gdje su Krešimiri, Zrinjski, Frankopani?
Odavno ih, jao, krije grobna tama.

Ipak hman me pute: Slaba si, malena,
Od rođene djece podlo ostavljena:
Ta i ja sam vazda trpio i strado!
Na lagodi slabić, znadem, živi rađe,
Al slobodu sticat mnogo li je slađe
I žrtvovat za nju svoje žiće mlado.

Nek se diče Rusi svojom veličinom,
Il Francezi svojom slavnom otadžbinom,
Il Englezi svojim svesilnim mornarstvom!
Ne zaviđam njima sve vrline ote:
Van Hrvatske za me ne ima ljepote,
Ja se dičim njome i njenim "barbarstvom".

Klevetnici pusti, ptice zlokobnice,
Podlost im je duša, nepoštenje lice,
Vrijeđaju te tako, moja majko zlata!
A ne znadu jadni da si tisuć ljeta
Prosvjeti i vjeri apoštolka sveta, -
Al Hrvatska ti si, sad im nepoznata!

Jest, Hrvatska ti si! Meni sve na svijetu,
I zanosan evo duši u poletu
Slavim tebe pjesmom, tebi posvećenom;
A jedanput valjda dočekat ću zgodu,
Da se mogu borit za tvoju slobodu,
Pa da jednoč bar te vidim osvećenom!

Ali miruj, srce! Miruj, dušo čista,
Najdivnija nada ko zora se blista:
Budućnost je naša, ma se tko protivl!
Hrvat već i sada ropske lance stresa,
Vesela mu klika ori do nebesa:
"Hrvatska je evo spašena da živi!"

150 GODINA OD ROĐENJA, 100 GODINA OD SMRTI

AUGUST HARAMBAŠIĆ

MUČENICI

Petre bane, daj ne časi,
Daj posjedni bojna hata,
Izbavi nas težke biede, muke
ljute,
O ta još u boju vriede
Hrvatske nam sablje krute!
Nismo djeca, nismo babe,
Da plačem tekao tiao,
Kano roblje – a u Švabe,
Koj bi bez nas robom bio.
Ustaj, bane! Ustaj, Zrinski,
Spasi narod sirotinski!
Ustaj, bane, pa nas vodi,
Ili k smrti, il' k slobodi!

HRVATSKA HRVATOM

Prenimo se, braćo mila,
Hrvatska nas vila zove,
Predivno je udesila
Skladne gusle javorove,
Pa nam uz nju pjesmu poje
Snagom dosad nepoznatom:
Neka bude svakom svoje,
Hrvatska Hrvatom!

Trista ljeta već je dosta
Što smo krv za drugog lili,
Te nam jedva duša osta,
Prem smo nekoć divi bili;
Složimo se sin sa sinkom,
Rod sa rodom, brat sa bratom,
Složimo se pod lozinkom:
Hrvatska Hrvatom!

Već smo svega tuđeg siti,
Ne tražimo, što je tuđe,
Al' ne nemo više biti
Tuđe sredstvo i oruđe;
A da vazda kvarimo
Za probitak tuđim svatom
Već sad gromko uskliknimo:
Hrvatska Hrvatom!

Ako li se vrazi maše
Da se slavni rod nam smrvi,
Branit ćemo što je naše,
Sve do zadnje kapi krvi!
Već nas neće zastrašiti
Niti patnjom, niti zlatom,
Vijek će nam ideal biti:
Hrvatska Hrvatom!

Nestat može kruglje zemne,
Sunašće se može maći,
Ali nas će uvijek spremne
Na braniku roda naći;
Dusi će nas pradjedova
Bodrit vjerom obilatoma
Kličući nam iz grobova:
Hrvatska Hrvatom!

August Harambašić je s nepunih 20 godina postao najpopularnijim hrvatskim pjesnikom druge polovine 19. st.. Bio je jedan od četiri najpoznatija hrvatska pjesnika toga doba (uz Šenou, Kovačića i Kranjčevića). Rođen je u Donjem Miholjcu, 14. srpnja 1861., prerano umro 16. srpnja 1911. u Zagrebu.

Uz njegovo ime vezane su i neke druge obljetnice, kao primjerice: 125. obljetnica opere „Armida“ koju je napravio u suradnji s Miletićem, 115. obljetnica (Zajčeva) uglazbljenja te opere i položenog odvjetničkog ispita, 110. obljetnica njegovog imenovanja narodnim zastupnikom Stranke prava za kotar Delnice, 100. obljetnica izlaska knjige dr. Velimira Deželića "Dr. August Harambašić" koju je u Zagrebu 1911. izdalo društvo „Braća hrvatskog zmaja“.

Antun Gustav Matoš povezuje njegovo prezime "Harambašić" s "hajdučkim, buntovničkim i agitarorskim" duhom. Ovako ga opisuje: "Bijaše visok, naočit, vitak, lijep, plav čovjek prave pjesničke glave kao Musset i Vraz. Izvrstan govornik i improvizator. Rođeni, božjom milošću pjesnik. Veseo, duhovit, društven i svakome simpatičan. Gospodar srdaca".

Kao gimnazijalac u Požegi susreće prvu veliku ljubav svoga života, 12-ogodišnju djevojčicu Tugomilu, sestru svojih prijatelja Vatroslava i Dobroslava Brlića. Ta strastvena, ali platonska dječaka ljubav probudila je pjesnički talent i tako nastaju prve ljubavne pjesme. ►

Na žalost, ubrzo dolazi do tragičnog kraja. Već u ljeto iste godine 1877. kada su se dvoje mladih ugledali u gimnazijskoj kapelici i zaljubili, Tugomila umire od upale mozga, a August svoje stihove počima objavljivati u omladinskom listu Smilje. Bio je tada učenik 5. razred gimnazije (osnovna škola u to je vrijeme trajala 4, a gimnazija 8 godina).

Maturirao je u Osijeku 1879., pravo studirao u Zagrebu i Beču. U Zagrebu je 1884. diplomirao, 1892. doktorirao, 1894. položio sudački, 1896. pravosudni ispit, a 1900. dobio pravo obavljanja odvjetničke prakse.

Već kao gimnazijalac oduševljeno je prihvatio nacionalni i politički program Stranke prava. Uređivao je osječki učenički politički list "Hrvat", surađivao u zagrebačkome *Viencu* i postao stalnim dopisnikom sušačke *Slobode*, koja je izlazila pod pokroviteljstvom Ante Starčevića. Pravaškom pokretu se priključio potkraj 1880.

Zbog pjesme političke tematike "Tri molitve" (1886.), osuđen je na 15 mjeseci zatvora (nakon 6 mjeseci je pušten), a oduzeta građanska prava dobio je natrag tek nakon 4 godine (1890.). Branio je zagrebačke studente koji su 1895. spalili ugarsku zastavu. Iste je godine došlo do raskola u Stranci pra-

va, pa Harambašić sudjeluje u osnivanju HSP-a – Hrvatske stranke prava 1903. i postaje član središnjeg odbora.

22. travnja 1900. osnovano je Društvo hrvatskih književnika, a August je bio izabran za prvog tajnika. U drugom je saborskom mandatu član odbora za pravosuđe i predsjednik odbora za prijenos kostiju Zrinskog i Frankopana u domovinu, a izabran je i u zajednički Ugarsko-hrvatski sabor. Početkom 1909. istupio je iz HSP-a i Hrvatsko-srpske koalicije, a ban P. Rauch imenuje ga iste godine tajnikom Zemaljske vlade u Odjelu za bogoštovlje i nastavu. U prosincu 1909. postao je prvim brautom Družbe braće hrvatskog zmaja, tajnog imena Zmaj Donjomiholjački.

Teško bolestan Harambašić je umro 16. srpnja 1911. u bolnici u Stenjevcu. Družba braće hrvatskog zmaja na rodnu mu kuću u rujnu 1920. postavlja spomen ploču. U svibnju 1960. Osnovna škola Donji Miholjac dobiva njegovo ime koje nosi još i danas - Osnovna škola "August Harambašić".

Njegove pjesme govore uglavnom o ljubavi prema domovini i ljubavi prema ženi. Radikalnim i buntovnim domoljubnim pjesmama poticao je nacionalne težnje svojih suvremenika. Nacionalnu

energiju tražio je i nalazio u slavnoj hrvatskoj prošlosti, a motiv je samo jedan: nacionalna sloboda i spas domovine. Stihove je bilježio kako su mu iz srca izvirali, ne mareći puno o formi i stilu, a često je njima neuvijeno izražavao pravaški program.

U nekim pjesmama Harambašić poziva na oružje kojim se treba suprotstaviti općoj apatiji, priziva slavne uzore iz prošlosti, prije svih bana Petra Zrinskog u pjesmi Mučenici.

Napisao je i nekoliko zbirki pjesama i priča za djecu (Mali raj, Smilje i kovilje, Zlatna knjiga za djecu) te libreta koja je uglazbio I. Zajc (Zlatka, Kraljev hir i Armida). Pisao je i satiru, feljtone, librete, te književne i kazališne kritike. Prevodio je s bugarskoga, češkog, poljskog, ruskog, francuskog, talijanskog i njemačkog.

August Harambašić, hrvatski pjesnik i pravaški političar čiji su vatreni domoljubni stihovi oduševljavali čitavu hrvatsku naciju, doživljava potpuni slom svojih mladenačkih ideala i pomračenje uma, te umire sam i zaboravljen u duševnoj bolnici u Stenjevcu.

Priredila D. Gaupp ■

150 GODINA

HNK U ZAGREBU

Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu najstarija je nacionalna kazališna institucija, čija povijest počima u vrijeme političkih ideja hrvatskoga narodnog preporoda tridesetih godina 19. st., što ne znači da kazališna umjetnost nije bila poznata puno prije. Naime, već 1607. Isusovci je uspostavljaju u svojoj gimnaziji u okviru školskih priredaba. Od tada pa do 1772. u školama je izvedeno oko četiri stotine kazališnih djela, od 1791. do 1834. na sceni kaptolskoga sjemeništa učenici su izvodili njemačke, francuske i talijanske komedije adaptirane na kajkavski. Od 1780. do 1860. kontinuirano gostuju njemačke putujuće družine

koje nedvojbeno formiraju kazališne navike zagrebačke publike.

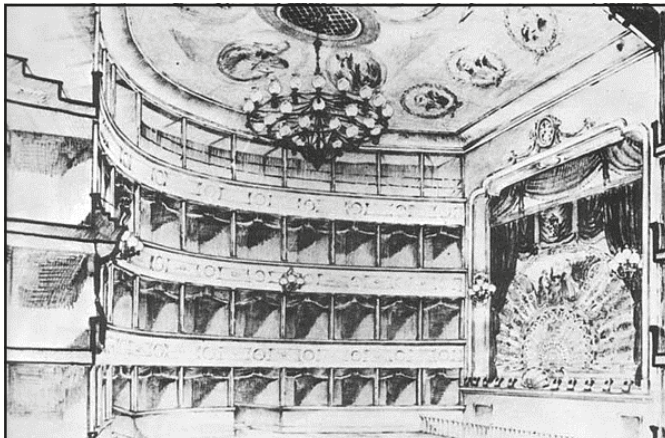
Ponekad se u njemačke predstave ubacuju hrvatske pjesme (budnice) ili se pišu njemački igrokazi s nacionalno-hrvatskim obilježjima. Tako se 7. veljače 1835. izvodi domorodni igrokaz „Die Magdalenen Grotte bei Ogulin“ u kojemu su odjeknule prve hrvatske riječi – Gajeva budnica 'Horvatov sloga i zjedenjenje' poznatija po svom prvom stihu 'Još Hrvatska nij propala'.

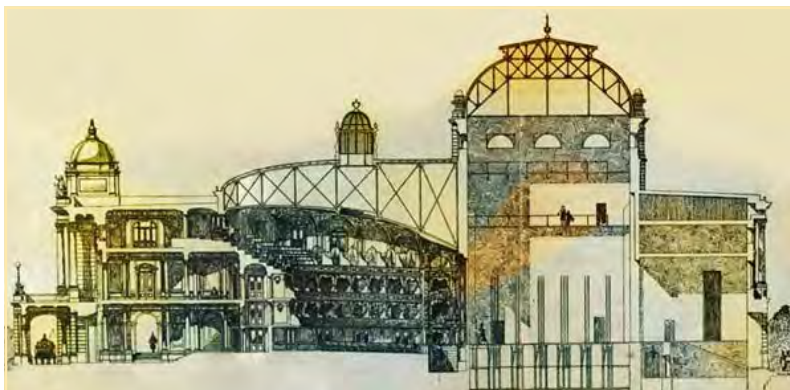
Predstave se održavaju, ovisno o sadržaju, u crkvi ili na trgovima, a potom u privremenoj kazališnoj dvorani palače plemićke obitelji Kulmer-Pejačević, zgradi današnjeg Hrvatskog prirodoslovnog muzeja u Demetrovoj 1. Vlasnik palače bio je tada grof Antun Ama-

de de Varkony, veliki župan zagrebački.

Zagrebački trgovac Kristofor Stanković dobio je 1833. godine glavni zgoditak bečke lutrije u iznosu od 30.000 dukata, i investirao ga je u gradnju kazališne zgrade. Gradski magistrat darovao mu je zemljište na Markovu trgu. Novo kazalište otvoreno je 4. listopada 1834. i sve do 1851. privatno je vlasništvo.

10. lipanj 1840., kada je u ovom kazalištu izvedena prva profesionalna predstava na štokavskom narječju, Kukuljevićeve Junačke igre – „Juran i Sofija ili Turci kod Siska“ u izvedbi Domo-rodnog kazališnog društva, smatra se početkom djelatnosti Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. ►

24. studeni 1860. datum je kojeg treba pamti. Domoljubna mlada publika, bučnim prosvjedom prekida izvedbu predstave na njemačkom, a ispred spuštenog zastora glumac Vilim Lesić najavljuje kako će se od toga dana na našoj sceni govoriti samo na hrvatskom jeziku. U svibnju 1861. kroz saborske odbore prolazi zakonski prijedlog o kazalištu, a 24. kolovoza 1861. izglasan je „Članak o kazalištu jugoslavenskom trojedne kraljevine“.

Tim je datumom zakonski definiran položaj i funkcija Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu: napokon je osigurano subvencioniranje i zacrtan je način upravljanja institucijom kazališta, utemeljenom na hrvatskom jeziku i hrvatskom umjetničkom stvaralaštvu. August Šenoa kao umjetnički ravnatelj (1868.–1870.) zalaže se za dolazak Ivana pl. Zajca koji uspostavlja Operu 1870., a nešto kasnije u okviru Opere s radom započinje i Balet (1876.), pa stoga danas – 150 godina poslije – članak 2. Statuta Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu sadrži sve spomenute povijesne datume.

U lipnju 1881. godine Hrvatski sabor donosi Zakon o građenju novoga zemaljskog kazališta u Zagrebu, koji car Franjo Josip I. potvrđuje 31. listopada iste godine. Novu je zgradu projektirala poznata bečka tvrtka (Hermann) Hel-

mer i (Ferdinand) Fellner, a gradnja je započela 22. svibnja 1894. na Sveučilišnom trgu, koji je prije toga bio Sajmište na gradskoj periferiji. Radove su izvodili uglavnom zagrebački obrtnici i tvrtke.

Novo je kazalište svečano otvoreno 14. listopada 1895. g. u nazočnosti cara i kralja Franje Josipa I., uz simbolični udarac srebrnim čekićem kipara Roberta Frangeša Mihanovića. Na kraju večeri otpjevana je posljednja slika Zajčeve opere Nikola Šubić Zrinski, uz glasoviti zbor *U boj, u boj!*

Još 11. veljače 1894. za intendanta hrvatskoga kazališta imenovan je Stjepan Miletić (24.03.1868. - 08.09.1908.), koji je uspostavio rad Opere, organizirao balet i pokrenuo Hrvatsku dramsku školu. U svom kratkom intendantskom razdoblju od samo četiri godine, uspio je našem nacionalnom kazalištu dati prepoznatljivu umjetničku fizionomiju jezikom, repertoarom i stilom, te uspostaviti profesionalne europske standarde. Na njegovu inicijativu izrada svečanog zastora za novo kazalište povjerena je Vladi Bukovcu. Taj je zastor danas poznat pod imenom „Hrvatski preporod“, premda mu je pravi naziv „Preporod hrvatske književnosti i umjetnosti“. Za temu svečanoga zastora Miletića je vodila misao o kulturnom objedinjenju dvaju hrvatskih središta – Dubrovnika i Zagreba. Spajanje Hrvata sa sjevera i juga na kompoziciji Bukovčeva zastora

postalo je simbolom ideje hrvatskoga zajedništva. Obrisi obaju gradova razaznaju se na zastoru, a vidljivi su dubrovački pjesnik Ivan Gundulić, hrvatski preporoditelj Ljudevit Gaj, te glumci Josip Freudenreich, Adam Mandrović i Marija Ružička Strozzi.

Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu posjeduje osam zastora koji se postavljaju u različitim svečanim prigodama. Prvi i najstariji zastor u obliku lepeze „Djed, unuk i vila“ ujedno je i jedini sačuvani predmet iz scenske opreme staroga gornjogradskog (Stankovićeve) kazališta. Njegova izrada pripisuje se hrvatskom slikaru Vjekoslav Karasu i postavljen je oko 1850. g. Tijekom rekonstrukcije zgrade od 1967. do 1969. nastala su i tri nova zastora. Godine 1994. u povodu 900. obljetnice grada Zagreba i Zagrebačke nadbiskupije darovan je Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu svečani zastor „Četiri godišnja doba“ Ivana Lackovića Croate, kojega je izveo slikar Rudolf Labaš. Godine 1997. u povodu šezdesete godišnjice izvođenja baleta *Đavo u selu* Frana Lhotke, nastao je svečani zastor „Đavo u selu“, što ga je po motivima toga djela naslikao Ivan Lovrenčić. 1999. godine postavljen je zadnji svečani zastor pod naslovom „Harmica“ (staro ime središnjega zagrebačkog trga, danas Trga bana Jelačića) koji je rad slikara Vasilija Jordana. (d.g.) ■

Prvi i najstariji zastor u obliku lepeze „Djed i unuk“

Zastor „Preporod hrvatske književnosti i umjetnosti“

OD MASOVNOG ODUŠEVLJENJA DO MASOVNE REPRESIJE HRVATSKO PROLJEĆE 40 OBLJETNICA

Piše Hrvoje Klasić

Hrvatsko proljeće počelo je zapravo 1918. Upozorenja o "srljanju u maglu" vrlo su se brzo obistinila, a u sljedećih dvadesetak godina magla je bivala sve gušća i sve teže podnošljiva. Povremeni sporazumi Zagreba i Beograda bili su tek iznimke koje su potvrđivale težinu situacije.

No nakon Svibanjskog savjetovanja 1968., nakon kojega je hrvatska politička elita javno otkazala poslušnost nadređenima i saveznike potražila među svojim građanima, i Desete sjednice CK SKH u siječnju 1970., nitko više nije mogao zaustaviti zakotrljani kamen.

Atmosferu u tadašnjoj Hrvatskoj najbolje je opisala Savka: "... olakšanje, odobravanje, oduševljenje... Trajalo je sve do Karađorđeva, a onda - mrak, represija i hrvatska šutnja..."

Godina 1971. svakako je jedna od najturbulentnijih i najkontroverznijih godina u suvremenoj hrvatskoj povijesti. Započela je masovnim oduševljenjem, a završila masovnom represijom. Termin *sedamdesetprva* poprimio je s vremenom simboliku koja sadržajno nadilazi kalendarsko razdoblje od godinu dana. U tom smislu, '71. nije započela 1. siječnja niti je završila 31. prosinca. Imajući u vidu povezanost svih uzroka i

posljedica s događajima tijekom godine, njezino trajanje možemo protegnuti na čak nekoliko desetljeća.

I danas, 40 godina poslije, brojna su pitanja ostala bez odgovora, a znanje o tom vremenu više je rezultat subjektivnih percepcija i prosudbi, nego znanstveno utvrđenih činjenica. Već sam naziv procesa društveno-političkih promjena, koji je svoju kulminaciju doživio tijekom 1971., ukazuje na niz kontroverzi. Kako bi se naglasio negativan karakter političkog angažmana hrvatskog rukovodstva te pokušaj traženja (političkih) saveznika u najširim masama, od 1972. u službenu upotrebu ulazi termin masovni pokret. Skraćenica *maspok* u sljedećih će 20 godina imati isključivo pejorativno značenje, dok će *maspokovac* postati sinonim za nacionalista, a samim time neprijatelja jugoslavenske zajednice ravnopravnih naroda. Početkom 1990-ih, tj. u vrijeme nastanka neovisne hrvatske države, u čijem su stvaranju glavnu ulogu igrali upravo akteri s početka 1970-ih, u javnosti počinje dominirati novi termin - *hrvatsko proljeće*.

SEPARATISTIČKI ZAHTEJEVI U HRVATSKOJ TIJEKOM 1971.

Istina, reforme koje su krajem 1960-ih i početkom 1970-ih predlagali hrvatski političari mogu se usporediti s pokušajem izgradnje "socijalizma s ljudskim licem" u Čehoslovačkoj tijekom 1968. g. Većini hrvatskih, kao i praških proljećara cilj je bio popraviti, a ne srušiti posto-

jeći društveno-politički sustav. Osim toga, ni Hrvati, kao ni Česi i Slovaci, nisu tada dovodili u pitanje integritet i opstojnost državnih zajednica kojima su pripadali.

I što je važno naglasiti, to nije bio stav samo političkih elita. Možda je najbolji primjer Vlado Gotovac, književnik, filozof, glavni urednik Hrvatskog tjednika, osuđen 1972. na četiri godine zatvora zbog kontrarevolucionarnog rada s ciljem rušenja društvenoga i državnog uređenja. U intervjuu danom Dimitriju Rupelu 1988. za Novu reviju (br. 69.-70.), na pitanje o separatističkim zahtjevima u Hrvatskoj tijekom 1971. Gotovac daje vrlo konkretan odgovor:

"Ali jedno je sigurno: nitko od onih koji su nešto značili u 1971. godini nije zastupao nijedan oblik separatizma, niti je na bilo koji način dovodio u pitanje postojanje Jugoslavije. Naprotiv: ja nikad nisam toliko vjerovao u mogućnosti Jugoslavije kao tada. Dobro Hrvatske shvaćali smo kao dobro Jugoslavije."

(Ulomak članka iz Hrvatske revije br. 2 - od 21. srpnja 2011.)

IZLOŽBA

DOMOVINSKI RAT

Obilježavajući 20. obljetnicu srpske agresije na Republiku Hrvatsku i pada Vukovara kao simbola otpora i stradanja, Hrvatski povijesni muzej na Gornjem gradu u Zagrebu otvorio je 1. prosinca 2011. izložbu *Domovinski rat*, koja će trajati do 30. rujna 2012. g.

Muzejska postava zorno prikazuje svu tragediju hrvatske borbe za slobodu i neovisnost od 1991. do 1995., ali ne

izostavlja ni razdoblje koje je predhodilo agresiji, kao i ono do mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja 1998.

Od novinskih članaka, fotografija, dokumenata, vojnih odora i znakovlja, zastava, zemljovida, grbova, oružja, svakodnevnih predmeta, osobnih svjedočanstava, dokumentarnih filmova, do zelenog kaputića uplakane djevojčice u izgnaničkoj koloni i filmske kamere od srpskog metka ubijenog snimatelja HRT-a Gorana Lederera, posjetitelju pred očima još jednom oživljavaju sve strahote koje su pogodile naš narod i domovinu.

Kronološki izložba je organizirana u pet posebnih cjelina:

Prolog:

Domovinski rat 20. godina poslije

I. Raspad Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i put Hrvatske prema osamostaljenju

II. Srpska pobuna u Hrvatskoj

III. Agresija, obrana i ratna stradanja

IV. Između akcije i diplomacije

V. Oslobođanje i mirna reintegracija

Autori izložbe su troje mlađih muzejskih kustosa Matea Brstilo Rešetar, Ivica Neveščanin i Andreja Smetko, a autorica likovnoga postava Nikolina Jelavić Mitrović. ■

NOVA KNJIGA "SUNČICA" SILOVANE U VRTLOGU PONIŽAVANJA

Tekst i fotografije Damir Borovčak

U Novinarskom domu u Zagrebu predstavljena je knjiga "Sunčica", u dvojezičnom hrvatsko-engleskom izdanju, u nakladi Hrvatskog društva logoraša srpskih koncentracijskih logora, urednice Marije Slišković s 14 istinitih svjedočanstava žrtava ratnog zločina srbočetničkih silovanja.

Žene žrtve seksualnih izživljavanja u ratu nemaju nikakav status i nikakva prava, to su svjedočile i na to su upozorile žrtve tih gnjusnih masovnih zločina silovanja, koja su do danas nedovoljno poznata hrvatskoj javnosti. Od mjerodavnih državnih institucija zatraženo je da svi silovani u ratu dobiju status ratne žrtve i odgovarajuće obeštećenje od države. "Žrtve više neće šutjeti", upozorila je Marija Slišković, predsjednica udruge 'Žene u Domovinskom ratu', te je pozvala nadležne da stvore zakonski okvir

kako bi silovanje bilo tretirano kao ratni zločin.

Svjedočile su žene s vukovarskog područja, ali ima ih i s drugih okupiranih hrvatskih područja. Nakon gotovo 20 g. skupile su hrabrost i ispričale javnosti svoje priče o seksualnim zlostavljanjima u ratu. Poniženja traju sve do danas, jer je prisutno stalno prešućivanje, nemar Državnog odvjetništva, zanemarivanje njihovih žrtava od predstavnika hrvatskih vlasti, dok su zločinci na slobodi.

Ružica Erdelji nakon zvjerskog izživljavanja koje je proživjela u Vukovaru 1991. završila je na psihijatrijskom liječenju. Živi s malom mirovinom, te ističe kako istodobno neki od Vukovaraca, koji su za vrijeme rata bili s okupacijskom vojskom, danas u Hrvatskoj primaju saborsku plaću. "Nitko se ne pita kako smo mi stradale, mi nismo tema za pravosuđe, državno odvjetništvo niti za udruge za zaštitu ljudskih prava, a i mi smo bile teško obespravljeni. Tražimo pravdu i podršku, ali svi okreću leđa. Mi nismo ranjene metkom, ali nam je oduzeto dostojanstvo majke i žene, dok zločinci danas slobodno šeću Vukovarakom", s gorčinom je rekla Snježana Maljak. Usmena svjedočenja Ružice Erdelji i Snježane Maljak popraćena su dugotrajnim pljeskom i ustajanjem nazočnih u znak odavanja priznanja i poštovanja prema žrtvama takvih najodvratnijih tortura srbočetničkih zvjeri.

Predstavljajući su bili nazočni i ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Tomislav Ivić, te zagrebački gradonačelnik Milan Bandić, koji su istaknuli da se zločin silovanja u ratu ne smije zaboraviti. "Treba poduzeti sve da te zvjeri budu dosljedno kažnjene. To je zadaća svih nas", rekao je Ivić, obećavši da će njegovo ministarstvo učiniti sve da se to što prije dogodi.

Silovane u vrtlogu 20-godišnjeg po-

nižavanja očekuju zaštitu svoje države. Mjesta u prvom redu čekala su na Predsjednika republike, Predsjednicu Vlade, Predsjednika Sabora, Državnog odvjetnika... No, oni su te tužne večeri bili s spriječenim. Imali su nekog drugog važnijeg posla. Naravno i uvaženi predstavnici udruge zaštitara ljudskih prava, uvaženi *pusići, teršeličke, čički...*, također su se te večeri bavili nečim važnijim. Nije to njima prvi put. O tužnoj sudbini robovlasnički silovanih i maltretiranih žena iz Domovinskog rata u dvorani Novinarskog doma svjedočilo se u posljednje vrijeme već treći puta. Uvijek je krema vlasti i zaštite ljudskih prava bila pozivana i uvijek je imala nekog važnijeg posla. Doista, nije lako slušati i gledati žene koje su prošle ta neljudska izživljavanja. Bolje je gospodi na vlasti imati nekog važnijeg posla. Uostalom, kako danas pogledati u oči djevojci s imenom Sunčica, tada u Vukovaru osmomjesečnoj bebi, čiji su plač četnici ušutkavali svojim odbačenim šinjelima dok su joj silovali majku. Sunčica je danas dvadesetjednogodišnja djevojka, cijeli je život bila podstanarka u progonstvu sa svojom majkom. Nisu mogle živjeti u Vukovaru gdje su im se zločinci podsmijevali i prijetili Sunčici da ju čeka sudbina njezine majke.

Zahvaljujući ustrajnosti Sunčica se ohrabrila i predstavljena je javnosti u zagrljaju Marije Slišković. Uskoro se udaje, a nema ni stan, jer dok je bila mala četnici su joj silovali budućnost. Njima su obnovljene kuće i dopuštena sloboda, a žrtvama je hrvatska pravda okrenula leđa. Hmmm, nije lako vlastima i zaštitarima ljudskih prava u toj izopačenoj državi, bolje se ne suočiti sa žrtvama već izgovoriti s važnijim obvezama. ■

GOVOR SNJEŽANE MALJAK

Rođena sam i odrasla u Vukovaru. Majka sam četvero djece. Kada mi je bilo 22 godine, počeo je rat u našoj domovini. Počeo je rat u mom Vukovaru.

Mnogi misle da je Vukovar pao 18.11.1991., ali ne, ulica po ulica su okupirane još početkom rujna 1991. Dio grada na kojem sam i ja bila u sanitetu, kao branitelj "204"-te brigade, pao je 14.09.1991. U roku manjem od 24 sata, ubijeno je preko stotinu civila, muškaraca, žena i branitelja. Pokolj... Sve što se događalo u vremenu kad cijela Hrvatska i svijet nisu znali da je veliki dio Hrvata zatočen i ubijen u Vukovaru, ne bi moglo stati ni u stotine knjiga, jer je svako svjedočanstvo za sebe velika patnja čovjeka pojedinca. Bili smo robovi u vlasništvu srbočetnika i JNA. Ljudi su odvođeni, ubijani, žene silovane, među njima i ja... Pomoći nema. Jedina

pomoć i izlaz da izbjegnem silovanje je smrt. Molila sam Boga da živa dođem svom tada 3-godišnjem sinu, dok je u meni rasla mržnja prema svemu što dolazi od Srba. Počela sam mrziti i sebe što moram podnositi da me siluju, ali strah od smrti i želja za životom bili su jači od mržnje.

Mislila sam tada, tata i brat, muž će me osvetiti. Osvetit će me moja Hrvatska... NIŠTA. Tata i brat rekoše, šuti, sramota je, nisi jedina. Muž reče, ako si prošla kao žene u Srbijanskim Begejcima, ubit ću i tebe i sebe.

Moja Hrvatska šuti. Tko sam ja za nju, pitam se. Nikoga nije briga za moju bol, moju patnju, moj vapaj iz srca i duše. Moram šutjeti dok me ljudi ismijavaju, dok mi suborci okreću leđa. Liječila sam se u bolnici Dubrava na odjelu psihijatrije, a zatim u Draškovićevoj, u poliklinici za žrtve terora. Pet godina je trebalo da smognem snage ispričati psihi-

jatrici prvi dio. Postoje 3 dijela u mojoj glavi, prvi dio prije pada, drugi poslije pada Vukovara, a treći na slobodi, u Hrvatskoj. Kada god ispričam prvi dio, drugi ostane neizrečen, jer je previše zla i patnje u prvom dijelu. A onda se pojavi i treći dio, u kojem tražim pravdu, podršku, ali svi okreću leđa. Nekako ljude mogu i razumjeti, imaju oni svoju bol i muku, ali moja Hrvatska? Moja Hrvatska za koju sam se žrtvovala, za koju sam ostavila dijete majci na brigu, to prelijeva čašu boli. Zar ja moram dokazivati da sam silovana, a zločinci slobodno šeću mojim Vukovarakom, mojom Hrvatskom. Oni ne moraju dokazivati gdje su bili i šta su radili 1991., dobijaju obnovu, posao. Susrećem ih u gradu, podsmijavaju se i oni. U jednom trenutku prije 12 godina mržnja iz mene se izlila pri susretu sa silovateljem, i udarila sam ga kišobranom. ►

Upoznajem žene koje su kao i ja silovane, obeščašćene. Tek nekolicina može govoriti javno. Neke su rekle policiji bez sluha, gospođi Slišković i meni. Svima je teško živjeti bez oduzetog dostojanstva, sa otvorenom ranom na duši. Mi nismo ranjene metkom, šrapnelom. Nama je oduzeto dostojanstvo žene i majke.

Godine su prošle, mnogih više nema, starost, tuga i bolest odnose živote bez zadovoljštine. U cijelom svijetu že-

na i njezina čast su zaštićene, samo ne u našoj Hrvatskoj. Mi se nemamo snage same izboriti, ali više nemamo snage niti šutjeti kao žrtve zločinačkog terora. Strašne su ispovjesti obeščašćenih žena Vukovara, Sotina, Berka, Lovasa i drugih mjesta.

Zar se nikada nitko nije upitao kako i koliko su stradale zatočene žene za vrijeme srpske agresije 1991.. Mi smo bile i jesmo nečija djeca, nečije supruge i majke, bake. Najmlađa silovana djevojčica imala je svega 6 godina, a najstarija baka 80. Mi nismo tema za sve one koji se bave zaštitom ljudskih prava, humanitarnim organizacijama, državnom odvjetništvu, pravosuđu i ostalim institucijama. Nismo, jer nismo članovi njihovih obitelji, njihovi najbliži. Još se sjećam ledenog pogleda i gađenja prema meni odvjetnika Hrvata, koji je branio zlotvora koji me silovao. Zabranio mi je da mu se obraćam. Danas taj isti odvjetnik radi na visoko pozicioniranom položaju Ustavnog suda RH, a njegov ured i dalje vodi "predmet", tako da je moj slučaj zaključen u ladici Županijskog suda u Vukovaru, a ja i dalje nosim teret krivnje što sam živa, pogotovo jer se parnica tako vodila da sam mislila i dalje mislim da se meni sudi, a ne silo-

vateljima. Mi moramo iskazati svoja svjedočanstva, jer smo divljački i nehumanom zlostavljane ratne žrtve. Mučeno nam je tijelo, ali još više srce i duša. Željeli su nam iščupati duh čestitosti, majčinstva i supružništva svojim smišljenim velikosrpskim zločinačkim pot-hvatom. Želim u svoje ime i u ime svih obeščašćenih žena kriknuti do neba, jer nema gore odvratnosti od onoga što su nam učinili. Danas ti isti zločinci likuju i u Srbiji i u svijetu, a najžalosnije i u Hrvatskoj, dok mi govoreći istinu, tražimo pravdu i zaštitu naših ljudskih prava.

Hvala svima koji su slali i šalju pisma podrške, svima onima kojima je stalo do istine i pravde. Samo vjera u Boga i moja obitelj su me održali na životu sve do sada. Hvala Bogu što mi ih je dao i što mi daje snagu da govorim u ime svih obeščašćenih žena. Hvala Mu i što nam je poslao gospođu Mariju Slišković koja nas je okupila i okuplja i dalje kao majka.

Marija draga, hvala Vam od srca za sve, pogotovo za žrtvu za nas i naša prava. Bog Vas blagoslovio. ■

GOVOR MARIJE SLIŠKOVIĆ

Tekstovi u knjizi "Sunčica" nisu štivo koje se čita u trenucima odmora. Nije ovo ni jedna od promocija tiskane knjige. "Sunčica" traži ozbiljnost cijelog društva, nas ovdje, svih političkih struktura, javnih djelatnika, medija, cijeloga naroda.

Ovo su istiniti iskazi, svjedočanstva, žena o ratnom zločinu silovanje koje su proživljavale u vrijeme ratne agresije Srbije i JNA na Hrvatsku. U vremenu kada ih Hrvatska nije mogla zaštititi. Ovo su istinita svjedočanstva o zarobljavanju, silovanju, maltretiranju, ponižavanju žena i muškaraca, vršenih kao dio ratne strategije agresora.

Zatočene žene na okupiranom dijelu našeg Vukovara, kao vojničko roblje odvođene su u kuće, zatvarane i bile na raspolaganju. Na svakoj od tih vukovarskih kuća na ogradi je bila oznaka - bijela krpa. Iskazi se odnose i na silovanja na teritoriju Srbije.

Zapisan je dio proživljenog malog broja žena. Odredila sam 14 iskaza kao 14 postaja Križnog puta, jer ovo je bio Križni put koji su prolazile. U njihovom Križnom putu postoji i petnaesta postaja, živjeti sam s proživljenim i susretati zločince. Živjeti s osjećajem napuštenosti, nezaštićenosti, bez pravde koja bi postavila razliku između žrtve i zločinca. O svemu šutjeti.

Sunčica je osmomjesečna zatočeniца. U procesu koji se vodio protiv počinitelja zločina nad njenom majkom, kao statistički podatak navodi se da se u stanu za silovanje nalazila i osmomjesečna djevojčica. I to je sve. Majka navodi da su vojnici bacali na njenu bebu svoje teške vojničke jakne. Beba se mogla ugušiti. Majka nije mogla zaštititi ni sebe ni nju, trpjela je užas. Nije pokrenuta odgovornost nasilja nad osmomjesečnom Sunčicom, samo je zločincima u ponovljenom postupku kazna prepolovljena, žrtva nije obeštećena.

Ova petnaesta postaja događa se u vremenu oslobođene zemlje, uspostavljenih državnih institucija hrvatske države koja želi biti članica europskog demokratskog svijeta. Hrvatska nije nastala na temeljima parlamentarnog dogovora, ona je krvlju i žrtvama izborena. Hrvatska tu krv i te žrtve mora poštivati, ne deklarativno nego istinski.

Kako Hrvatska smije prešućivati ratni zločin? Kako to da ne postoji pravo žrtve? Pitanje je svih nas kojima je pravda ispred politike. Zbog čega se ovaj ratni zločin taji, kada su žrtve tu među nama. Nije li prešućivanje zločina također zločin?

Zato je "Sunčica" tu, da nitko ne prešućuje osmomjesečnu logorašicu, da se ne prešućuje ratni zločin, da žrtve znaju

Sunčica i Marija Slišković

da je prošlo vrijeme kada ih njihova država nije mogla zaštititi. "Sunčica" je napori žrtava iskazati svjedočanstvo s kojim državne institucije trebaju pokrenuti procese obeštećenja žrtava, pokretanje procesa protiv počinitelja, članova agresorske vojne ili paravojne snage.

Ne postoje li zakonske odredbe, stvorite ih! Žrtve više neće šutjeti. ■

GDJE JE NESTAO HRVATSKI PONOS?

Piše Milica Krakan

Vjerujem da nema pravog Hrvata koji si u zadnjih desetak godina nije ovo pitanje i sam postavio. Ali kad to dođe iz usta jednog Švicarca koji ne samo reče: *Gdje je nestao hrvatski ponos?* nego još odprilike i ovo: *Zar su Hrvati tako brzo zaboravili kako su krvlju i žrtvama stvorili svoju stoljećima sanjanu domovinu? Zašto su tako razjedinjeni, tko ih je obezglavio?* - onda vam se koža nažeži od glave do pete.

Tako se pita naš prijatelj Švicarac kojega baš i ne bi trebalo biti briga za sudbinu nas Hrvata niti ovdje, a posebno ne u Hrvatskoj. Ali taj čovjek je uvijek iznova spreman upravo Hrvatima izaći u susret kad to zatreba bez puno postavljenih pitanja.

Čuvši za cijelu priču o ovom Švicarcu i njegovom razmišljanju o Hrvatima, ne mogu ostati ravnodušna. Jer, to sam si pitanje i sama već davno postavila. A pri samoj pomisli za izgovoriti ga glasno, izazivalo je kod mene uvijek neki čudan osjećaj, strah i jezu. Vrlo dobro se sjećam da mi se to pitanje nametnulo kao reakcija odmah nakon izbora Račanove koalicijske vlade. Ne želeći ga ni sama prihvatiti kao činjenicu, nisam se usudila glasno niti izgovoriti ga, bojeći se svake pomisli na gubljenje ponosa mlade tek stvorene i toliko žuđene domovine. Pobjah se već tada za nju.

A onda drugi put, nakon izbora novog predsjednika. Tada mi je to pitanje s uzdahom, strepnjom, strahom i nekom negativnom slutnjom i nehotice pobjeglo iz usta. Posebno se pobjah kad se izdajnik i krivokletnik obračunao sa generalima poslavši ih u mirovinu. I to upravo one koji su sav svoj potencijal i svoju ljubav ugradili u kamen temeljac Lijepe naše. Rekoh tada: Bože, pa kako je moguće da netko bira na najsvetije mjesto mrzitelja moje krvlju stečene domovine? Gdje je nestao ponos moje ponosne domovine, moga ponosnog naroda, ponosnih boraca od Vukovara do Dubrovnika?

Dolazi na vlast nova HDZ vlada ili bolje rečeno, Sanaderova strahovlada koja je pomela ili izbrisala iz redova Tuđmanovog HDZa (pokojnog predsjednika) sve one koji su se usudili spomenuti njega i stvaratelje mlade države. Upitah se sad duboko zabrinuta za opstanak moje domovine, slično onome pitanju kako ga postavi naš Švicarac: Gdje je nestao ponos moga naroda? Gdje je sad moj ponosni hrvatski narod? Tko mu je ukrao ponos, tko ga je okaljao, u blato bacio, obezvrijedio i zgazio? Je li krivokletnik i izdajnik taj koji je ponos moga naroda bacio na stup srama i gurnuo u ralje haškim lešima

narima da se goste s ponosom svojih ponosnih generala uživajući pri tom i bludeći svojim pohotnim neljudskim strastima nad sudbinom moga naroda? Jesu li to plaćeničke nakaze od ljudi: bivši vladar Vlade iz Remetinca i njegovi vrli podanici? Jesu li to puhovskovci, čičkovci, pusićevci, gromoglasna plaćenička elita soroševaca, četnička svita od pupovaca, stanimirovića i inih izdajnika, a svi na jaslama i grbači tako mlade, a već pogrblijene moje domovine?

Nakon presude mojim generalima, odnosno mojoj mladoj tek dvadesetogodišnjakinji, zavapih prema nebu vapajem Mojsija, dižući svoj glas i svoje ruke prema nebu: Bože, spasi moj narod! Izbavi moj narod iz ropstva izdajnika, ulizičara, krivokletnika i prokletnika! Jer, netko je srušio ponos mome narodu.

A onda ponovno novi parlamentarni izbori. Može li se dalje od dna, upitah se? Zar je moj narod izgubio pamćenje? Živi li cijela nacija pod opijumom? Je li drogirana? Još svježije rane i sjećanja na najstravičnija zverstva 20. i 21. stoljeća, a moja domovina se ponovno od Pantovčaka do Banskih dvora zacrvnila. I to onom istom crvenom 'ljubavlju' s kojom nam sadašnji predsjednik šalje poruke dok tepa i gladi svoju 'uzor kapicu, ljubavlju punu', pod čijim znakom su padale hrvatske glave kao zrele kruške.

Upitah se nakon ovih izbora još gromoglasnije da me i nebo čuje: Gdje je nestao ponos moga naroda?

Upitah se dalje: Tko to tamo kukuriče? Je li moja domovina postala kokošinjac? Balkanski kokošinjac, u kojoj, umjesto da se čuje opera, arija domoljubne pjesme i hrvatska zabavna pop rock glazba, krešte neke *pevaljke* u čijem se duhu odgajaju nove generacije mladih Hrvata, pa se na veliko priča o novom trendu, zapravo balkansko-istočnjačkom napadu s istom porukom koja je uz pjesmu odzvanjala Vukovarom „...šalji nam salate a za meso klat ćemo Hrvate...“

Tako umjesto da svi k'o jedan bez straha pjevamo s jednakim ponosom kao i svi narodi u Europi svoje hrvatske pjesme: *Ustani bane, Vezak vezla Hrvatica mlada, Zovi, samo zovi*, pa i Thompsonove *Lijepa li si, Bojnu Čavoglave* i mnoge druge... čuje se balkansko kukurikanje. One su nažalost danas ponovno zabranjene, jer u mojoj domovini se ne smije biti Hrvat, posebno ne ponosan Hrvat. To je opasno danas kao i nekad. Za ovakvu Hrvatsku se nije borio moj nekad ponosni hrvatski narod, moji branitelji, a niti ju je ovakvu zamislilo i stvorio pok. predsjednik Tuđman. I što je ostalo od one njegove poznate rečenice koju je nad oslobođenim Kninom, na kninskoj tvrđavi izgovorio?: *“Imamo državu i biti će onakva kakvu ju mi želimo i nitko nam više neće moći zapovijedati kakva ona treba biti”*.

A kakva je ona danas? Umjesto ponosna - ponižena, umjesto bogata - osiromašena, umjesto napredna, prosperitetna i europska - nazadna i balkanska, jer u mojoj domovini vladaju neki kukuriku kriteriji. U mojoj domovini se smiju *pevat* (*novokomponvane*), ali ne i pjevat domoljubne. Tamo smiju svi četnici *sveta pevati* gdje hoće, što hoće i kako hoće. Solo ili u duetu s tzv. hrvatskim *zvezdicama* koje valjda jače *svetle* preko Drine pa je duet s Bajagom čast - umjesto sramota, i umjesto zabrane nastupa takvima u Hrvatskoj, kao i ofucanoj *ševveinternationale*, zabranjuje se Thompsonu, jer veliča ljubav prema Bogu, domovini i obitelji. Njima su te moralne vrijednosti pak potpuno nepoznate, oni se s njima ne mogu identificirati. Nikakvo čudo. Ali oni znaju vrlo dobro iz prokušanih iskustava kako sa svojom oštrom *zvezdicom* dovesti narod u pokornost i poslušnost. A o vrsti glazbenog, umjetničkog i domoljubnog ukusa crvenih, na čijim „praznicima“ se *peva* „po šumama i gorama“ ili ona još gora „druže,... mi ti se“ potvrda je, da je to civilizacijska stečevina kukurikavaca koji se nisu niti pedlja maknuli od svojih šuma i gora. Stoga nije niti čudo što kukurikuju.

E, moj narode hrvatski:

Tko će te cijeniti ako dozvoliš da te drugi ucijenjuju? Tko će te poštivati ako se nepoštenjem služiš? Tko će tvoju domovinu voljeti, ako ju ti sam ne voliš? Tko će domovinu izgrađivati, ako njome stranci, izdajice i kriminalci vladaju? Tko će tvoje resurse čuvati ako ih ti u besćenje rasprodaješ? Tko će domovini pomoći ako se kršćanskih korijena odriče i od Boga okreće? Tko će na stijegu braniti sve tri boje ako nas crvenom plaše i oni kažu da je samo to naše? Tko će stajati na braniku domovine ako će ti granice ukrasti? Tko će čuvati tvoj grad ako ti odeš? Jer *grad, grad - to si ti..* napisala Siniša Glavašević. Tko će o tvojoj domovini pjevati, stihove slagati, ako su pjesnici i književnici u mišje rupe pobjegli? Tko će jezik roda tvoga čuvati, ako ga se sramiš i drugačije nazivaš, umjesto da ga gajiš i njeguješ? Tko će povijest hrvatsku pisati, ako ćeš biti u svojoj domovini rob i ne ćeš moći slobodno disati? Tko će braniteljima biti zahvalan za stvaranje domovine ako ih ti omalovažavaš? Tko će ih zaštititi ako ih ti prokazuješ? Tko će pravdi udovoljiti ako zakoni ne vrijede za sve isto? Tko će ti ponos, moj narode vratiti, ako umjesto da dignješ svoj glas u obranu svoje obitelji, svoga doma i domovine - ti šutiš s glavom u pijesku i onda kad bi trebao pričati i istinu govoriti?

Može li nam naš Švicarac sa početka ove priče vratiti ponos? Možda i može. Imamo uzor u ovoj zemlji u kojoj živimo i čijoj se ljepoti, izgrađenosti, usklađenim zakonima, kulturnoj raznolikosti i drugim vrijednostima divimo. ►

Imamo uzor ovdje kako se domovina voli i poštuje, kako se svoga nikad ne smije sramiti.

Gledajući prije par dana kod poznatika CD sa svadbenog slavlja njihovog sina gdje bijaše i jedna grupa prijatelja Švicaraca, zabrinuh se još jednom za sudbinu svoga naroda. Odsvirana bijaše hrvatska, pa švicarska himna. Za vrijeme hrvatske himne, ne primjetih nikoga od oko 400 uzvanika da drži ruku na srcu. Tu i tamo poneko otvara usta, mnogi se dosađuju. Nekima se, vidljivo teško bilo dignuti i pristojno stajati za vrijeme izvođenja himne. Dok za vrijeme švicarske himne, sasvim druga

slika. Kamera uperena upravo na njih i gle: sve do jedan Švicarac s rukom na srcu, visoko uzidgnute glave, ponosno među Hrvatima u Hrvatskoj odpjevaše svoju himnu. Ote mi se naglas; ovako se cijeni i voli svoje!

Vjerujem ipak da još ima i PONOSA i ponosnih Hrvata. Vjerovat mi je da nisu ostali usamljeni ponosni hrvatski generali i branitelji po hrvatskim, haškim, srpskim, austrijskim i drugim *kazamatima*. Vjerovat mi je da još ima i prkosa i inata u srcima Hrvata, oduprijeti se tuđinu, izdajnicima, ulizicarima, crvenima, te ponosno uzdignute glave i rukom na srcu - PONOSNO i sa srcem - zapjevati

svoju hrvatsku himnu ma gdje bili. Jer „Dok je srca, bit će i Kroatie!“ ■

ZAŠTO SAM PROTIV PRISTUPA HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI POGLED IZ ŠVICARSKJE PERSPEKTIVE

Piše Osvin Gaupp

Hrvatska je do sada jedna od rijetkih zemalja u kojoj narod odlučuje o pristupu EU-u. To je pozitivno. Negativno je, što je nova vlada odlučila referendum provesti u tako kratkom roku, da nikakva ozbiljna diskusija o posljedicama, pozitivnim i negativnim, nije moguća. To je očito i bila namjera, jer su političari procijenili da je tako veća vjerojatnost potvrdnog ishoda referenduma. Za žurbu nije bilo potrebe, jer zbog dugotrajnog procesa ratifikacije sporazuma u svim zemljama unije, pristup prije srpnja 2013. nije moguć. Ovakav postupak političara izaziva nepovjerenje i evocira uspomene na 1918. kada je Hrvatska iz jedne unije ishitreno i nerazumno, kao guske u maglu kako reče Stjepan Radić, ušla u drugu, daleko goru. I sada bi trebali dobro razmisliti kamo idemo, jer prednosti EU ipak nisu tako jasne kako nam većina političke elite propovijeda. Ako bacimo samo kratki pogled na kartu Europe u kojoj su EU-države označene istom (tamno plavom) bojom, odmah upada u oči jedna zemlja koja ne pripada EU i djeluje kao otok u EU-moru. To je Švicarska, država koja je nastala u volji za slobodom i kojoj je tijekom njene povijesti sloboda bila važna kao i našem Dubrovniku.

Ono što ne upada u oči su zemlje, koje također nisu članice EU, a smještene su također unutar EU. To je zbog toga što se radi o minijaturnim državicama: Lichtenstein, Monaco, San Marino i Andorra.

Kao Hrvat, koji živim i radim u Švicarskoj 44 godine, te intenzivno pratim politička zbivanja u toj zemlji, izgleda mi logičan slijedeći pristup diskusiji o ulasku Hrvatske u EU:

1. Razmotriti razloge zbog kojih Švicarska nije pristupila EU

2. Usporediti Hrvatsku sa Švicarskom u svezi pristupa EU
3. Razmotriti daljnju perspektivu razvoja EU
4. Odvagnuti sve argumente

ZAŠTO ŠVICARSKA NIJE ČLANICA EU?

Za one čitatelje, koji nisu upoznati s političkim uređenjem Švicarske potrebno je, zbog razumijevanja njezinih odnosa s EU, naglasiti slijedeće: Švicarska je jedina država sa direktnom demokracijom, na što su Švicarci vrlo ponosni i s pravom naglašavaju da je narod prava opozicija vladi. Narodu je ustavom zajamčeno pravo na direktnu odluku o po naciju važnim pitanjima, o promjeni ustava i o novim zakonima pomoću slijedećih vrsta referenduma:

- *Obavezni referendum*, koji se mora raspisati ako vlada namjerava promijeniti ustav, kao i za pristup bilo kojoj supranacionalnoj organizaciji.
- *Fakultativni referendum*, kojeg mogu zahtijevati državljani koji nisu sporazumni s nekim zakonom, ako uspiju u roku od 100 dana sakupiti 50'000 potpisa.
- *Inicijativa*, kojom državljani mogu zahtijevati promjenu ili dopunu ustavnih odredbi. Ako se uspije za tu inicijativu skupiti 100'000 potpisa u roku od 18 mjeseci, onda vlada mora raspisati referendum o predmetu koji inicijativa zahtijeva. Primjerice, jedna od nedavnih inicijativa koju je narod podržao, a koja je izazvala prosvjede u muslimanskim zemljama, je zabrana gradnje minareta.

Švicarska vlada je 1992. g. zatražila u članjenje u EU, a pregovori su odmah počeli. Narod se je u prosincu iste godine na referendumu tijesno izjasnio protiv u članjenja. Nakon referenduma su pregovori naravno bili prekinuti. No pristaje priključenja nisu mirovale i nakon izvjesnog vremena pokrenule su inicijativu pod imenom "Da za Europu" i uspjele skupiti dovoljno potpisa. Referendum o ulasku u EU je ponovo raspisan i to 2001. g. Rezultat je bio daleko porazniji nego pri prvom referendumu, protiv je bilo čak 77 % glasača.

Značajno je, da se je u izornoj kampanji prije drugog referenduma vla-

da opet izjasnila za ulazak u EU. Isto tako su sve značajne stranke, osim jedne, bile za ulazak u EU i pri prvom i pri drugom referendumu. Drugim riječima većina političke elite je bila po tom pitanju u suprotnosti sa narodom.

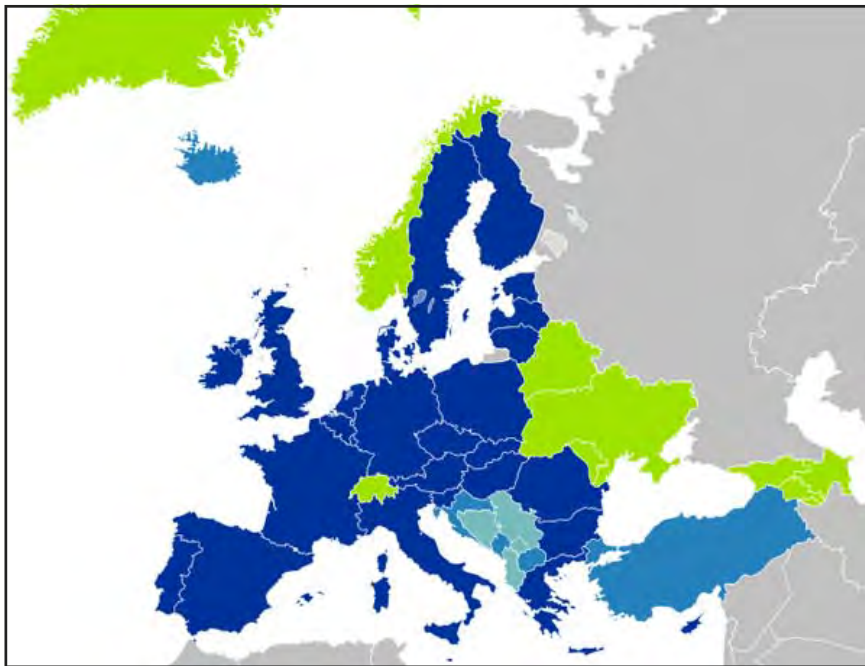
To je i danas slučaj, većina političke elite u Švicarskoj je još uvijek pobornik priključenja EU. To se vidi i po tome što vlada zahtjev/molbu za u članjenje nije povukla, ona miruje negdje u ladicama EU, jer se nada da će se kad tad raspoloženje u narodu promijeniti.

MOTIVI ZA PRISTUP EU

Postavlja se pitanje zašto su švicarski političari, ali ne samo švicarski, zagovornici priključenja EU. Moje je mišljenje da se radi o tri motiva:

- *Prvi motiv je materijalno egoistični*: EU sa svojim ogromnim administrativnim aparatom pruža dobru mogućnost uhljebljenja, kneževski plaćeno, a za rad nitko ne pita.
- *Drugi motiv je psihičko egoistični*: potreba za osjećajem važnosti i moći bolje se zadovoljava u svojstvu političara velike EU nego u svojstvu političara neke male zemlje. Mi Hrvati smo na vlastitoj koži osjetili napuhanost i bahatost umišljenih veličina, bez obzira dolazili oni iz Britanije, Švedske, Češke, Slovenije ili neke druge EU-zemlje, koji su nam dijelili packe, kako u ratno vrijeme tako i za vrijeme pregovora za ulazak u EU. Švicaraca nije bilo među njima, jer nisu član EU. Švicarski intelektualci uvijek su imali i imaju još uvijek osjećaj inferiornosti i provincijalizma u odnosu na svoje njemačke i francuske kolege. Usprkos današnjim komunikacijskim mogućnostima i slobodi kretanja mnogi se boje izoliranosti i trabunaju o začahurenoj Švicarskoj.

- *Treći motiv proizlazi iz potrebe za sudjelovanjem u novim - slijedbenici to zovu modernim - društvenim kretanjima*. Ja to nazivam nagonom stada, jer su biološki mehanizmi ist kao i kod recimo stada ovaca. Taj nagon kod čovjeka nije naravno ograničen na društvena kretanja, on može doći do izražaja kod svih novotarija, ►

Tamno plavo: zemlje članice / svjetlo plavo: zemlje koje se kandidiraju za članstvo / tirkizno: zemlje koje su potencijalni kandidati / zeleno: zemlje čije članstvo je moguće

bez obzira predstavlja li ta novotarija stvarni napredak ili dekadenciju. Za sljedbenike tih - kako se moderno kaže - trendova su oni, koji s oprezom i odvažujući stoje najprije po strani, naravno nazadnjaci. Naši Bosanci su taj nagon zorno predočili sa izrekom: "Kud svi Turci tu i čoravi Mujo". U slučaju Europe se ta izreka može preinačiti u: "Ako svi u EU, onda i mi".

Nisu kod svih političara svi motivi aktivni, neki se vode samo egoističnim motivima, a ima i onih kod kojih su porivi idealne naravi smatrajući da novo multikulturno društvo predstavlja napredak i prema tome uključenje u EU donosi boljitak.

ARGUMENTI PROTIV PRISTUPA EU

A sada pogledajmo glavne argumente protiv ućlanjenja u EU koje su naveli protivnici ulaska u EU, a koje je veći dio naroda prihvatio.

- Gubitak direktne demokracije; u EU su zakoni unije iznad nacionalnih zakona pa prema tome švicarski narod nema mogućnosti referendumom zakone mijenjati. EU ne poznaje pravo referendum.
- Gubitak suverenosti u donošenju zakona, velika većina zakona, oko 80 % se mora preuzeti od EU.
- EU ima demokratske deficite, primjerice ne poštuje se striktna podjela vlasti na legislativu, egzekutivu i sudstvo, a koja predstavlja temelj demokracije. Zakone donosi savjet ministara (egzekutiva), a ne parlament (legislativa). EU ima centraliziranu upravu bez prave kontrole parlamenta, narod nema utjecaja na odluke. Roman Herzog, bivši njemački predsjednik je zbog toga izjavio: "EU ugrožava parlamentarnu demokraciju Njemačke". Način rada u eu-

ropskim institucijama najbolje opisuju izjava Jean Claude Juncker-a, predsjedavajućeg EU-grupe: "Mi nešto zaključimo, čekamo jedno vrijeme hoće li se nešto dogoditi. Ako nema prosvjeda, a to je obično tako jer većina nije shvatila o čemu se radi, onda radimo dalje korak po korak dok više nema povratka".

- Smanjenje suverenosti općenito (u politici, privrednim pitanjima, zakonodavstvu, bitnim prometnim pitanjima i slično)
- Švicarska kao mala zemlja ne bi imala mogućnost utjecaja na bitne odluke EU
- Strani državljani bi bez ograničenja mogli kupovati zemljište u Švicarskoj
- EU je jako birokratizirana sa ogromnim, nepreglednim i zato teško kontroliranim administrativnim aparatom. Ta birokratija puno troši i proizvodi masu nepotrebnih propisa, koji opterećuju privredu (klasični primjer je propis o dopuštenoj zakrivljenosti banane).
- Velika korupcija u institucijama EU, o tome je pisao Britanac Daniel Hannan. Postoje nepravilnosti u EU-financijama, o tome je izvijestila Marta Andersen, glavna knjigovodkinja, koja je nakon izjave dobila otkaz zbog navodne nelojalnosti.
- I na kraju onaj argument, koji se je samo između redaka mogao izčitati: Švicarska bi zbog svoje jake privredne snage bila neto uplatitelj, t.j. uplaćivala bi daleko više novaca u kasu EU nego što bi mogla povući. Moram na ovom mjestu primjetiti da Švicarci računaju, ali nisu škrti. Švicarska je, i to je referendumom odobreno, iako nećlan Unije, uplatila preko milijardu švicarskih franaka u fond EU za integraciju novih članica nakon raspada komunizma u tim zemljama.

USPOREDBA HRVATSKE SA ŠVICARSKOM U SVEZI PRISTUPA EU

Hrvatska je, kao i Švicarska, mala zemlja, nešto veća po površini, nešto manja po broju stanovnika. Značaj Hrvatske, ako se mjeri privrednom snagom, je daleko manji, bruto socijalni produkt po stanovniku Švicarske je jedan od najvećih na svijetu i otprilike 5 puta veći od hrvatskog. Švicarska je bez sumnje također lijepa zemlja, mi imamo more, oni planine i jezera.

Hrvatski intelektualci slično, ali još izraženije od švicarskih, pate od osjećaja inferiornosti i provincijalizma. Ako razmotrimo motive švicarskih političara i prenesemo ih na hrvatske, onda je jasno da su hrvatski političari još jače zaraženi euromanijom od švicarskih. Za hrvatske političare je EU naš spas. Ivica Račan je 2000. g. obećavao ulaz u EU za 4 godine, to isto je u predsjedničkoj kampanji obećavao Mate Granić, izabrani Stipe Mesić je obećao ućlanjenje za 5 godina, Ivo Sanader je izjavio da je Hrvatska spremna platiti svaku cijenu za ulaz u EU, dok Jadranka Kosor smatra završetak pregovora svojim najvećim političkim uspjehom.

Ako bacimo pogled na motive švicarskih političara, onda je odmah jasno da je za hrvatske vrlo snažan i važan prvi motiv, dakle uhlebljenje. Skok u EU-institucije bi za njih bio pravi Eldorado.

Što se tiče argumenata protiv ućlanjenja, svi oni koji vrijede za Švicarsku vrijede i za Hrvatsku osim onoga o neto primatelju i onoga o gubitku direktne demokracije.

Posebno treba istaknuti, da ako Švicarska sa svojim visokim standardom građana i visokim cijenama zemljišta ograničava kupnju zemljišta strancima, i gubitak te kontrole je argument protiv ulaska u EU, onda bi taj argument za Hrvatsku trebao još i više vrijediti.

QUO VADIS EU?

Kuda ide EU, kakva joj je budućnost? EU se nalazi u krizi i njezina budućnost je neizvjesna. Pesimisti prognoziraju raspad, a optimisti vide njezine granice na Kaspijskom moru i kod Rusije (vidi kartu). Ili su oni, koji kao članice EU vide Tursku, Armeniju, Gruziju, Azerbajdžan, Moldaviju, Ukrajinu i Bjelorusiju u stvari također pesimisti? Jer kako integrirati tako različite zemlje po ustroju privrede, mentalitetu i kulturi, ako je to već i sa Grčkom problem? Sve te zemlje su oficijelno navedene kao moguće članice, iako je primjerice Turska velikom glavinom svojeg teritorija smještena izvan granica europskog kontinenta, o kulturnom naslijeđu da i ne govorimo. Kao što je poznato, Turska se nalazi u fazi pregovora. ►

Što se tiče unutarnjeg ustroja, EU polako, ali sigurno ide u pravcu centralizacije. Taj proces bi mogao izazvati raskol sa Velikom Britanijom.

PRO I KONTRA ULASKA HRVATSKE U EU

Pravi pro argumenti:

- Za učlanjenje Hrvatske u EU ima samo jedan pravi razlog: Hrvatska bi zbog svoje slabašne privredne snage trebala biti u skupini zemalja koje su neto primatelji, t.j. uplaćivala bi u EU fondove manje nego što bi mogla povući. Koliko je jak taj argument teško je reći. Činjenica je, da su Irska, Španjolska, Portugal i Grčka profitirale ulaskom u EU. U drugom valu učlanjenja nakon pada berlinskog zida u EU su ušle zemlje još slabijih privreda (Slovenija, Češka, Slovačka, Mađarska, Poljska), ali te su znatno manje profitirale od onih u prvom valu, njihova su neto primanja iz EU-fondova po glavi stanovnika znatno manja od onih u prvom valu. Bugarska i Rumunjska su još slabije prošle. Jasno, jer tko će to sve platiti ako ima sve više onih koji pružaju ruku, a one prve nisu spremne odreći se svojih privilegija.

Kako će proći Hrvatska u tom pogledu? Tko to zna, ali povijest govori da je naša sposobnost profitiranja u zajednicama mizerna.

Lažni pro argumenti:

- Kao pro argument često se na televiziji čuje primjedba, da još nijedna zemlja nije istupila iz EU, pa je to pokazatelj da je u EU bolje nego izvan nje. Prije svega to nije točno. Grenland je ušao u EU, ne dobrovoljno već u sklopu Danske, jer u to vrijeme nije bio samostalna država. Istog momenta kad je dobio samostalnost (1982.) zatražio je poništenje ugovora sa EU. Pregovori su trajali tri godine i veze sa EU su raskinute 1985. Drugo, ne može se tvrditi da neke druge članice ne bi također istupile iz EU, kad bi narod imao mogućnost izjašnjavanja referendumom kao u Švicarskoj. A znamo da su političari za EU, pa im ne pada na pamet provesti referendum.

- Slijedeći argument koji navode pristaše ulaska u EU jest, da uvijek možemo izaći iz EU, ako ustanovimo da bi nam izvan nje bilo bolje. To je tipična politička klopka. Tko će potegnuto to pitanje? Političari sigurno ne, oni će uvijek tvrditi, ma kako nam loše bilo, da bi nam izvan EU bilo još lošije. A ako bi nekim čudom i bio raspisan referendum i narod se odlučio za izlaz, taj ne bi bio tako lagan. Grenland je vodio izlazne pregovore 3 godine. To je otok koji je daleko od Europe, bliže je američkom kontinentu nego europskom i predstavlja gomilu leda. Samo onaj, koji špekulira na ogromno klimatsko zagrijavanje mogao bi pokazati interes za kupnju zemlje odnosno leda na Grenlandu. U

ogledu razlike između Grenlanda i Hrvatske, te obzirom na iskustva Hrvatske u pristupnim pregovorima, naši bi izlazni pregovori trajali 10 do 20 godina i pri tome bi izgubili i zadnje gaće.

- Često se također čuje argument, kako će nam u EU biti bolje, jer ćemo biti prisiljeni preuzeti europski sistem vrijednosti. To uopće nije točno, jer europski sistem vrijednosti ne postoji. Nitko ne može tvrditi, da je korupcija jednaka u Finskoj i Grčkoj, a stupanj korupcije je jedan od najglavnijih faktora za uspjeh odnosno neuspjeh jednog društva. Isto tako nitko ne može tvrditi da je Grčka jednako pravna država kao Finska, a to je drugi najglavniji faktor. I nitko ne može tvrditi da se je korupcija u Grčkoj smanjila nakon što je ušla u EU. Bit će upravo obratno, ulaskom u EU korupcija se je povećala, jer su korupcijske mogućnosti veće.

- Političari nas uvjeravaju da će privredi ulaskom u EU biti puno lakše, a neki privrednici, oni u službi velikih kompanija, tvrde to također. Nisam tog mišljenja. Hrvatski uvoz iz EU je skoro 3 puta veći nego izvoz. Za očekivati je, da se ulaskom u EU taj odnos pogorša. Ne vjerujem da bi ulaskom u EU malim i srednjim poduzetnicima bilo lakše, a u svakoj zemlji je malo i srednje poduzetništvo okosnica privrede. Pogledajmo primjer Grčke ili Španjolske. Ulaskom u EU nije se povećala njihova proizvodnja. Grčka skoro ništa ne proizvodi, a i vina joj ništa ne vrijede. U Španjolskoj je samo krenula građevinska industrija i to zbog toga što su Nijemci i Britanci pokupovali pola rivijere i tamo troše njevažno odnosno britansko pivo. Nisam siguran, da je to za Španjolsku dobro.

Nasuprot tome pogledajmo sada primjer Švicarske. Ona je ostala izvan EU, ali zbog toga nije osiromašila. Upravo obratno, njezina privredna snaga je u većoj mjeri rasla nego u EU što se vidi i u činjenici da otprilike 100'000 Nijemaca godišnje useljava u Švicarsku, jer im je tu životni standard daleko bolji. Usprkos toga što je izvan EU, Švicarska ima s njom najveću trgovinsku razmjenu. Problem slobodnog protoka roba, priznanje diploma i slično je Švicarska riješila bilateralnim ugovorima. Pa i u interese EU je da trguje. A i one na početku spomenite minijature države znaju zašto nisu u EU.

KONTRA ARGUMENTI:

- Već sam u usporedbi Hrvatske sa Švicarskom spomenuo da svi argumenti Švicaraca, osim onog o neto uplatitelju, vrijede i za Hrvatsku, pa ih ne treba ponavljati.

- Budućnost EU je neizvjesna i to je argument za priček dok se ne vidi u kojem će smjeru EU krenuti. Daljnje proširenje na Tursku smatram apsolutnim razlogom za odustajanje od učlanjenja, jer to onda definitivna ne bila ona Euro-

pa u koju se mi navodno želimo vratiti.

- Glavni razlog zbog kojeg je Grenland izašao iz EU je također razlog za Hrvatsku protiv učlanjenja. Grenlandov glavni prihod je ulov ribe, koju je za vrijeme pripadnosti EU morao dijeliti sa Britancima i drugima. Nakon izlaza je proglasio svoju gospodarsku zonu prema međunarodnim kriterijima (ZERP). Riba je jedna od najzdravijih namirnica i sve je traženija, a ima je sve manje. Pad na koljena pred EU i ukidanje ZERPA je neoprostiva Sanaderova grješka. Svaki put me zaboli srce kad vidim kako Talijani pljačkaju naš Jadran. Naši otoci su blago samo po sebi, ali dodatno nam omogućavaju da više od pola Jadrana proglasimo našom ribolovnom zonom, i to onu polovicu gdje ima ribe. To je vrijednost koja s vremenom samo može rasti.

ZAKLJUČNO

Na osnovu gornje analize zaključujem da nije vrijeme za učlanjenje u EU. Kao i Švicarska, možemo staviti naš pristupni zahtjev na led i promatrati u kojem smjeru kreće EU. Odmah treba reaktivirati ZERP i istjerati Talijane iz naših voda. Dignuti carine na uvoz hrane i početi bilateralne pregovore sa EU-zemljama.

Znam, to su iluzije. Hrvatski narod će se velikom većinom odlučiti za ulaz u EU. I kad je već tako onda bi to trebali iskoristiti na slijedeći način:

- Srbiji blokirati pristupne pregovore dok nam ne vrate sve ade na Dunavu (a mogli bi razmisliti i o cijelom Srijemu).
- BiH blokirati pristupne pregovore dok ne pristane na morsku granicu 5 m od njezine obale (a mogli bi razmisliti i o Neumu).
- Crnoj Gori blokirati pristupne pregovore dok ne pristane na našu kontrolu ulaska u Boku Kotorsku (a mogli bi razmisliti i o cijelom zaljevu).

Znam, i to su iluzije. ■

OCJENA STRANACA O HIP-U JEDNOSTRANO STE OCIJENILI TUĐMANA, MORALI STE POZVATI POVIJESNIČARE IZ CIJELE JUGOSFERE!

Sredinom prošle godine Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) najavila je da će stranci vrjednovati znanstvenu aktivnost, doprinos znanstvenom razvoju, financijske izvore i njihovo korištenje te organizaciju i upravljanje hrvatskih javnih instituta. Kako je to izgledalo opisano je na primjeru Hrvatskog instituta za povijest (HIP).

Već imenovano povjerenstvo za HIP odjednom je promjenjeno. Neslužbeno se može čuti kako je beogradski povjesničar Bojan Aleksov na radu u Londonu bio glavnim razlogom te promjene.

U zaključku toga izvješća stoji: "Ironija 'znanstvenog skupa' o Franji Tuđmanu jest da je on rezultirao jednostranošću, dok su nam povjesničari s druge strane objašnjavali svoje želje za dokidanjem jednostranosti bivšeg režima. Zamjenjivanje jedne vrste pristranosti drugom nije rješenje. Razumijemo da će Hrvatska na neki način uvijek biti težište istraživačke djelatnosti Hrvatskog instituta za povijest, no ono bi trebalo uključivati i mnogo toga drugoga".

Povjerenstvo ne pojašnjava koji su to povjesničari "s druge strane", odnosno na koji režim misli - komunistički ili koji drugi? U izvješću je stavljen naglasak na internacionalizaciju rada instituta te zamjerke na jednu publikaciju i znanstveni skup posvećen povjesničaru i prvom hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu koji, navodno, potvrđuje nepostojanje institutske želje za dokidanjem

jednostranosti bivšeg režima. Predočen im je kažu dvojezični časopis HIP-a (na hrvatskom i engleskom) s važnim člancima o pokojnom predsjedniku Tuđmanu, ali „bez spomena njegove kontraktorne političke osobnosti. Štoviše, Tuđman se razmatra samo s jedne točke gledišta, čime se čitatelja zainteresirano za širi pregled ne potiče na daljnje čitanje ovog ili drugih izdanja časopisa (!). To je u svakom slučaju šteta, jer su ostali članci i recenzije u tom časopisu vrlo zanimljivi i kvalitetni".

Izvješće spominje i znanstveni skup o predsjedniku Tuđmanu kojeg je HIP priredio 2009., te kritizira da je "izostao kvalitetan kritički pregled te važne povijesne ličnosti". Čak tvrde kako se "čini da su određeni povjesničari ipak pokušali osporiti njegova dostignuća, no organizatori skupa spriječili su daljnju kritičku raspravu Tuđmanove politike".

Glavna je preporuka povjerenstva da se rad Hrvatskog instituta za povijest oslobodi okova proizvodnje "naše povijesti" koja ide za zatvaranjem naizgled pozitivnoga hrvatskog "nacionalnog identiteta". Povjerenstvo preporučuje "internacionalizaciju" rada HIP-a, za što je potrebno "uključivanje stranih znanstvenika u aktivnosti instituta koji bi preispitali čvrsto uspostavljene 'istine' hrvatske nacionalne narative". Sugeriraju nam da bi to "značilo ne samo uključivanje više ljudi iz drugih zemalja u uredničke i druge odbore, već i njihovo redovito sudjelovanje u donošenju odluka o izdavanju članka i knjiga te održavanju znanstvenih skupova. Potreban je netko s pravom glasa, koji bi osigurao da će konferencija o važnoj povijesnoj ličnosti uključivati i kritičko sagledavanje".

Povjerenstvo poseban naglasak stavlja na "pojačan rad na uspostavi kontakata - idealno kroz zajedničke istraživačke

vačke projekte - sa znanstvenicima iz bivše Jugoslavije". Glavni im je argument kako područja bivše države "dijele toliko zajedničke povijesti i da povjesničari od Zagreba sve do Niša i Skoplja mogu lako komunicirati" i dodaju "intelektualno govoreći što je veće zajedničko 'tržište', to bolje, a sa stajališta povijesnih znanosti, što je intenzivnija interakcija povjesničara iz bivše Jugoslavije, tim su izgledniji novi znanstveni dosezi i novo razumijevanje".

Povjerenstvo očito računa da je hrvatski čovjek zaboravio kako mu je bilo u gotovo stogodišnjem "bratskom zagrljaju" u kojem se umalo ugušio.

Hrvatska vlada kao osnivač AZVO-a utrošila je oko 500'000 kuna na vrjednovanje hrvatskih javnih instituta da bi čula mišljenje kako su naši instituti nacionalno obojeni. Valjda bi trebali biti internacionalno obojeni, prije svega „bratskim“ bojama!? (D.G.) ■

Farage:

Hvala Bogu što nismo uzeli tu valutu!

NIGEL PAUL FARAGE UKRCAVATE SE NA TITANIK NAKON ŠTO JE UDARIO U LEDENI BRIJEG

Nigel Paul Farage, britanski političar, predsjednik Nezavisne stranke Ujedinjenog Kraljevstva (UKIP) i član Europskog parlamenta, svojom izjavom da će ulaskom u Europsku Uniju Hrvatska izgubiti svoju neovisnost i postati član 'Nove Jugoslavije' izazvao je veliku pozornost. Prigodom posjete Zagrebu

izrekao je svoje stavove o EU, euru i dao nekoliko savjeta Hrvatskoj.

Evo njegovih izjava:

- Euro jednostavno ne može preživjeti ovako kako je sada izgrađen. Ne mogu se spojiti toliko različite države poput Grčke i pr. Njemačke u jedinstvenu ekonomsku i monetarnu uniju. Zemlje koje imaju snažne javne financije prema toj logici trebala bi biti spremne preuzeti dug Španjolske ili Grčke. To je politički nemoguće. Stoga će se dogoditi sljedeće. Ili će zemlje poput Portugala, Grčke i Irske jedna po jedna odbaciti euro, čime bi eurozona ostala velika 'deutsche mark' zona, ili će doći do demokratske revolucije u Njemačkoj. Sva sreća što nismo nikada ni prigrlili tu valutu, jer bi sada bili u istoj poziciji kao Irci. Razni zagovornici eura govorili su nam kako će nam ta valuta donijeti jeftinije hipoteke, a zapravo bi nam smanjila kamatne stope ispod održivih granica. Dakle, što se tiče Velike Britanije,

naša valuta je stabilna i euro nam jednostavno nije potreban.

- Živimo u vrlo teškim ekonomskim vremenima gdje nezaposlenost rapidno raste. Na pr. u Španjolskoj je nezaposleno 46 % mladih ljudi. U takvom okruženju ako imate još i potpuno otvorena vrata za ljude iz siromašnih istočnoeuropskih zemalja koji dolaze u zemlju i zapošljavaju se, jasno je da će se mnogi pobuniti protiv schengena. Mislim da su mu dani odbrojeni.

- Imperiji se stalno moraju širiti. U trenutku kada imperij prestane s ekspanzijom, počinje njegov raspad. A ti ljudi su uložili pola stoljeća u svoju Europsku uniju i sada ne žele izgubiti sve što su gradili. Zbog toga je ulazak Hrvatske u EU mnogo važniji nego što ljudi sada misle. Već se u Bruxellesu hvale datum vašeg ulaska u EU, jer time pokazuju svijetu da je njihova unija još uvijek poželjna zajednica. ►

- Prošlo je tek 20 godina otkako je Hrvatska potpuno nezavisna država i koliko god Vi mislili da je vaša vlada loša i uz sve korupcijske skandale još uvijek imate priliku te probleme riješiti sami samcati u svojoj zemlji. Ne odričite se nezavisnosti, samopoštovanja i ponosa zbog skupa propadajućih institucija u Bruxellesu. Ne činite to.

- Zaokružite "NE". U Engleskoj postoji izraz 'Ako se brzopletu oženiš, imat ćeš puno vremena za kajanje'. Ako glasate protiv, europski birokrati sigurno će vas pitati da ponovo glasujete, i koliko god puta vaš odgovor bude 'ne', jednom će postati 'da'. Tako i djevojke, nakon što nekoliko puta kažu 'ne', ipak na kraju kažu 'da'.

- Osim toga, to vam daje bolju pregovaračku poziciju u smislu da ćete dobiti i više novca iz predpristupnih fondova, ne bi li vas namamili. Ali, u konačnici, trebali biste se sjetiti mota Dubrovnika:

'Sloboda je vrijednija od zlata i srebra!'. Ako glasujete 'da', bit ćete zaprepasteni koliko će vas EU učiniti neslobodnima. Nemojte to učiniti! Glasujte 'ne'!

- Vaši elitni političari misle da će se još više obogatiti ulaskom Hrvatske u EU. I to zato što će EU platiti nekoliko milijuna ljudima na pravim pozicijama i time 'uhvatiti svoj plijen'. Nakon toga 'isisat' će milijarde od običnih ljudi. Hrvatske tvrtke će ili propasti ili će ih preuzeti njemačke tvrtke, a Hrvatska će postati poput Grčke, Irske i Portugala - bankrotirat će, a Bruxelles će vladati. Vaši mladi ljudi otići će iz zemlje. Vaši političari to znaju. Zašto bi prodali svoju vlastitu zemlju, ako nisu plaćeni za to? Većini ljudi neće biti ponuđeno mito. Umjesto toga, njima će se lagati. Bit će im rečeno da EU nudi prosperitet, sigurnost i stabilnost, ali pogledajte, EU uništava svoje države koje su zarobljenici i ekonomski i politički i društveno. Nećete

shvatiti koliko ste imali dok to ne izgubite!

- Istraživanja pokazuju da u hrvatskim medijima nema slobodnih i poštenih rasprava o pristupanju Hrvatske Europskoj Uniji. Nema ničega! Mogli biste isto tako pitati koliko su mediji bili nezavisni u vrijeme Staljinovog SSSR-a. Na neki način, to je čak i gore od sovjetske Rusije, jer strah nije toliko snažan kao po hlepa. Jer kako možete imati fer referendum bez fer rasprava? Ne možete! I to je dovoljan razlog da glasujete 'ne'.

- Vaš ulazak u EU biti će kao da ste se ukrcali na Titanik nakon što je udario u ledeni brijeg. Gospodarstva diljem EU periferije se urušavaju, a centar EU već se opasno klima. Očigledno je svima, koji prate vijesti, što se događa, za to ne treba biti genijalac. ■

AUSTRALSKA HUMANITARKA MISHKA GORA GOTOVINA JE ZAUSTAVIO RAT I UBIJANJE CIVILA

SUCI SU MIŠLJENJA I GLASINE
PODIGNULI NA RAZINU DOKAZA TE
POSTAVILI NEUTEMELJENU TEORIJU

Australska humanitarka, spisateljica i fotografkinja Mishka Gora često piše kako Haaški sud nije ispunio svoju zadaću, a za suđenje i presude generalima Gotovini i Markaču drži da su farsa.

Studirala je povijest jugoistočne Europe na sveučilištu u Los Angelesu. Kada su počele stizati vijesti o ratu u Hrvatskoj, bila je zaprepasena razornim napadima na Vukovar i Dubrovnik. Misli da je, kaže, da se nakon holokausta to zlo ne može ponoviti, pa je zato odlučila iz blizine saznati što se to događa u bivšoj Jugoslaviji.

U Hrvatsku je prvi puta došla u lipnju 1993. godine u funkciji direktorice njemačke nevladine udruge IMO, a kasnije je radila za UNHCR. Radila je u "Bolnici dječje selo" kraj Makarske gdje su bili smješteni izbjeglice i prognanici, u Splitu, Erdutu, obilazila je Vukovar, Beli Manastir, Osijek i Sombor u Vojvodini.

Rad Haaškog suda prati od samog početka i vjerovala je da sudci rade dobro, sve dok se nisu pojavile optužnice protiv hrvatskih generala.

Sada razmišlja drugačije i kaže:

Ljudi poput Gorana Jelisića i Radoslava Krstića su pravedno osuđeni za zločine koje su počinili, međutim u slučaju Gotovine i Markača Tribunal je u potpunoj kontradikciji sa svojom misijom. Presuda Gotovini implicira cijelu

hrvatsku naciju. Presuda izričito imenuje predsjednika Tuđmana liderom zavjere i tvrdi da je operacija Oluja, koju smatram legitimnim vojnim odgovorom na srpsku okupaciju tzv. Krajine, zločin protiv humanosti. Zaista je smiješno da general Gotovina, koji je spasio desetke tisuća Bošnjaka u Bihaću od Mladićevih horda, bude osuđen za zločine koje je spriječio. Uz to, srpsko vodstvo naredilo je evakuaciju tzv. Krajine i ono je odgovorno za etničko čišćenje Srba u Krajini.

Osnivanje Haaškog suda nije zaustavilo srpske snajperiste da ubijaju civile u Sarajevu niti je zaustavilo ulazak srpske vojske u Srebrenicu, koja je bila pod zaštitom UN-a, nakon čega su Srbi pobijali 8'000 muškaraca i djece. Prestanak ubijanja nevinih civila i završetak rata omogućio je general Gotovina vojnim akcijama u BiH.

Cijela je priča toliko apsurdna, te da nema ozbiljnih posljedica bila bi čak zabavna. Podsjeća me na drugorazredni film u kojem se glavni lik bori protiv beskrupuloznog neprijatelja koji je spreman na sve ne bi li ga uništio. Međutim, u ovom slučaju nema jamstva za sretni završetak, nema naznaka da će istina pobijediti. Suđenje je bilo glumatanje, jer su suci pojedina mišljenja i glasine podignuli na razinu dokaza te postavili neutemeljenu teoriju. Zamislite da se, na primjer, optuži Winstona Churchilla za zavjeru etničkog čišćenja Normandije. Više od 13 tisuća francuskih civila ubijeno je u oslobađanju Normandije, ali to nitko ne smatra ratnim zločinom.

Haaški tribunal je uspostavio novi način odgovornosti po kojoj netko može biti osuđen za zločine koje nije počinio. Prema "udruženom zločinačkom potphvatu", svatko tko zapovijeda vojnicima odnosno vojskom, počevši od predsjed-

nika SAD-a ili kraljice Elizabete, do generala i admiral, može biti optužen zbog prekomjernog granatiranja. Na primjeru generala Gotovine upotreba sintagme "udruženog zločinačkog potphvata" pokazuje kako se cijela vojna operacija može nazvati ratnim zločinom.

Vlada i Hrvati u svijetu trebaju više raditi na širenju informacija o velikoj nepravdi koja se dogodila i suprotstaviti se zabludama koje caruju u pojedinim medijima. Nije dovoljno samo proglasiti generale herojima, Hrvatska i njezin narod trebaju biti dio postupka budući da će svijet bit vaš sudac.

Javnost u pravilu vjeruje da su optuženi za ratni zločin zaista odgovorni, jer su optuženici u pravilu visoko pozicionirani lideri o kojima nema sumnje, poput Mladića i Karadžića. Sa sigurnošću možemo reći da su hrvatski generali na određeni način zakinuti svojim visokim rangom. Naravno, može se i špekulirati o utjecaju politike i potrebe osude i Hrvata za ratne zločine kako se Srbi ne bi osjećali izoliranima. Vjerujem da bi bilo naivno ignorirati vrijeme uhićenja Ratka Mladića i Gorana Hadžića odmah nakon presude hrvatskim generalima. ■

ČESTITAM 40-TU GODIŠNJICU DJELOVANJA HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE

Hrvatski narod ponovno živi svoje sudbinske dane. Proslavio je dvadesetu godišnjicu stvaranja samostalne i suverene države, a hrvatska država nakon ulaska u NATO potpisala je sporazum o ulasku u punopravno članstvo Europske unije.

Međutim, nacionalno pitanje hrvatskog naroda još uvijek nije riješeno pogotovo u Bosni i Hercegovini u kojoj prijeti nestanak hrvatskog naroda. Ulazak u Europsku uniju na nov način otvorit će rješavanje nacionalnog pitanja hrvatskog naroda u cjelini. Nema nikakve dvojbe da će se i hrvatski narod suočiti sa antinacionalnim buldožderom globalističkog svijeta koji u interesu profita poništava nacionalni identitet naroda, obezvređuje nacionalnu kulturu, tradiciju, vjeru. Čak bi se moglo reći da će se ubrzati proces brisanja povijesti, kulture, pamćenja, da će jačati pritisci na vjeru, da će se i dalje ugrožavati obitelj kao temelj društva.

Zbog tih razloga, iako smo proslavili dvadesetu godišnjicu stvaranja samostalne i suverene hrvatske države, iako smo kao narod dobili svoju državu koja puno znači u ostvarivanju nacionalnog identiteta cijelog hrvatskog naroda, borba za nacionalni identitet neće biti ništa manje značajna nego u prošlosti.

A u prošlosti hrvatski narod je živio kao podijeljen narod, 50 % hrvatskog naroda živjelo je izvan Hrvatske, najviše u Bosni i Hercegovini, ali i širom svijeta. Tako da se može reći da su Hrvati bili podijeljeni na Hrvate u Hrvatskoj, Hrvate u Bosni i Hercegovini i Hrvate širom svijeta. Hrvatska država je trebala ostvariti integraciju na bitnim pitanjima i stvoriti jedinstvenu politiku, jedinstvenu svijest cijelog hrvatskog naroda ma gdje Hrvati živjeli. Međutim, to u ovih dvadeset godina nije učinjeno tako da su i danas vrlo slabe veze između dijelova hrvatskog naroda odnosno da unutar hrvatskog naroda nema koncenzusa o nekim bitnim nacionalnim interesima u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Borba za istinu hrvatskog naroda u prošlosti je bitna za sadašnjost i budućnost, jer narod bez prošlosti je narod bez budućnosti. Isto tako bitna je borba za njegovanje tradicije, kulture i identiteta hrvatskog naroda. Posebno je važno odgajanje mladih generacija kako bi postali emocionalni Hrvati, kako bi voljeli svoju domovinu Hrvatsku bez obzira gdje živjeli. Jer Hrvat se ne postaje ni po krvi, ni po ocu, ni po majci, ni po precima, ni po hrvatskim genima, čak se ne postaje automatski ni prihvaćanjem hrvatske kulture, običaja, jezika.

Hrvatom se postaje samo životom u zajednici s pripadnicima hrvatskog naroda i svjesnim emocionalnim opredje-

ljenjem. Može biti netko Hrvat i podrijetlom, može prihvaćati jezik, kulturu, običaje, može biti pripadnik hrvatske katoličke Crkve, ali ako nije emocionalno vezan za svoj narod, ako to nije svjesna emocionalna pripadnost, hrvatsko se svodi na puku formu. Hrvati koji su živjeli izvan Hrvatske, koji su čak i rođeni izvan Hrvatske često su emocionalno veći Hrvati od onih Hrvata koji žive u Hrvatskoj.

To potvrđuju i Hrvati u Švicarskoj i Hrvatska kulturna zajednica kao udruga u koju se dobrovoljno udružuju kako bi se međusobno zbližili, kako bi negovali kulturu, tradiciju i kako bi na različite načine pokazivali svoju ljubav prema Hrvatskoj domovini i hrvatskom narodu. Zato možete biti ponosi na svoju udrugu koja je ovih dana proslavila 40-tu godišnjicu svojeg postojanja.

Počeli ste prije 40 godina u burnim procesima buđenja nacionalne svijesti hrvatskog naroda koje se izražavalo nacionalnim pokretom odnosno koji se zvao masovni pokret ili Hrvatsko proljeće. Nositelj tog procesa među ostalima bila je Matica Hrvatska. Zato nije slučajno što ste i Vi Hrvati tada osnovali 11. srpnja 1971. godine Društvo prijatelja Matice Hrvatske Zürich-Baden, ubrzo je Matica Hrvatska bila zabranjena, a Hrvatsko proljeće slomljeno tako da je razumljivo da niste mogli jedno vrijeme djelovati.

Međutim, brzo ste sazvali u proljeće 1973. godine izvanrednu skupštinu na kojoj ste obnovili rad i izabrali novo ime Hrvatska kulturna zajednica. Posebno veliku ulogu vaša Hrvatska kulturna zajednica, ali i svi Hrvati u Švicarskoj i širom svijeta odigrali su u borbi stvaranja samostalnosti hrvatske države u uvjetima raspada komunizma i SFRJ, u obrani Hrvatske od velikosrpske agresije i u pomaganju obnove Hrvatske, te u borbi za istinu o Domovinskom ratu. Ali niste zaboravili ni pomicanje hrvatske kulture i tradicionalnih vrijednosti hrvatskog naroda te ste uspostavili brojne kontakte sa brojnim intelektualcima iz Hrvatske koji su sa velikom radošću dolazili držati predavanja ili se družiti u manifestacijama koje ste organizirali.

Imao sam čast i zadovoljstvo više puta sudjelovati u vašem radu, ali i u vrijeme stvaranja i obrane hrvatske države kao potpredsjednik Ratne vlade susretati se sa Hrvatima širom Švicarske, ne samo s vama u Hrvatskoj kulturnoj zajednici. Međutim, najčešće sam se susretao sa vama i mogu reći da sam sa mnogim od vas uspostavio istinske prijateljske odnose i da uvijek sa velikim zadovoljstvom dolazim u Švicarsku kako bi na razne načine sudjelovao u vašem radu.

Posebno bih istaknuo veliku vrijednost vašeg časopisa Društvene obavijesti u kojima mi u Hrvatskoj nalazimo vrijedne informacije.

Boraveći više puta u kući Osvina i

Dunje Gaupp stekao sam iskrene prijatelje s kojima se vrlo rado viđam i razgovaram o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Uvijek postoje pojedinci koji pokreću neke stvari, organiziraju i koji su ključni u određenim situacijama. Moje prijateljstvo sa Osvinom i Dunjom Gaupp obogatilo je moja saznanja što znači biti emocionalni Hrvat i živjeti daleko od domovine. S obzirom da sam posjećivao naše ljude od Južne Amerike do Australije uvjerio sam se da je njihov doprinos izuzetan u stvaranju i obrani hrvatske države, ali i u izgradnji Hrvatske kao demokratske zajednice i države. U tom velikom doprinosu značajno mjesto pripada i Hrvatima iz Švicarske i vašoj Hrvatskoj kulturnoj zajednici.

Zato Vam srdačno čestitam 40-tu obljetnicu s uvjerenjem da ćemo i dalje uspješno surađivati i raditi u interesu cijelog hrvatskog naroda.

Prof. dr. sc. Zdravko Tomac ■

ISKRENE ČESTITKE

"Četrdeseta obljetnica HKZ dokaz je trajne ljubavi što je Hrvati imaju, čuvaju i iskazuju prema svojoj Domovini, čak i u onim vremenima kada im Domovina nije dala sve ono što je mogla i trebala. Zato primite moje srdačne čestitke za 40. rođendan HKZ, sa zahvalnošću svima onima koji su tijekom destljeća očuvali hrvatsko zajedništvo u Švicarskoj, ali i gradili mostove prema Hrvatskoj. Vjerujem da nam je to zajedništvo još potrebnije u svijetu koji se sve više globalizira, kako bismo sačuvali svoj identitet, kako bismo uvijek znali tko smo i što smo, i kako bismo bili što uspješniji, ali i zadovoljniji i sretniji. Želim Vam puno uspjeha i u vašim nastojanjima, s nadom da ćemo zajedno postići to da i Hrvatska u skoroj budućnosti počne ispunjavati Vaša očekivanja."

Prof. dr. sc. Miroslav Tuđman ■

NATJEČAJ ZA HRVATSKU DJECU POSJETA NAŠICAMA I OSNOVNOJ ŠKOLI KRALJA TOMISLAVA

U prošlom broju Društvenih obavijesti opširno smo izvijestili o rezultatima HKZ natječaja „Za hrvatsku djecu“, objavili njihove radove i fotografije. Dodjela priznanja i nagrada, iako puno prije planirana, dogodila se tek 25.10.2011. g., pa nas je već pomalo mučila savjest što su nagrađena djeca morala tako dugo čekati na zaslužena priznanja.

Cijeli smo dan proveli u tom lijepom slavenskom gradiću u društvu ljubaznih domaćina, koji su nas s ponosom proveli kroz svoju školu. S razlogom mogu biti ponosni, jer ne samo što je građevina kao takva jako lijepa i svrsishodno

uređena, opremljena bibliotekom i učionicom s osobnim računalima, nego su i školske aktivnosti na zavidnoj razini. To je sigurno jedan od uzroka što se škola može pohvaliti s mnogim mladim talentima, od kojih se nekolicina zainteresirala i za naš natječaj.

U školskoj zbornici dočekalo nas je okrepljenje u obliku domaćih prigrizaka, kave i sokova, a onda su pristigla nagrađena djeca, njihove učiteljice i mame. Dvije mlade dame vrijedno su fotografirale i radile zabilješke za školske novine. Njima smo predali nekoliko kilograma „Haribo“ bonbona, dar predsjednika HKZ Ivana Matarića, uz zamolbu da time počaste nagrađene i druge koje zanima naš natječaj.

Nakon ugodnog druženja i čavrljanja o svemu i svačemu, dipl. pedagog Đurđica Zailac nam je predstavila plan obilaska i razgledavanja Našica. Dan je bio kao stvoren za šetnju, tako da smo

uistinu uživali u razgledavanju grada, posjeti crkve sv. Antuna Padovanskog, obilasku parka dvorca Pejačević, kao i posjeti dvorca Marka Pejačevića, te muzeja dvorca obitelji Pejačević kroz koji nas je stručno provela ravnateljica prof. Silvija Lučevnjak.

Boravak u Našicama završili smo kasnim ručkom u hotelu Park, a onda se puni utisaka i pomalo umorni oprostili od naše ljubazne domaćice Đurđice. Njoj i svima ostalima koji su nas tako srdačno dočekali, od svega srca hvala. Nadamo se da će uspostavljeni kontakt živjeti i da će biti još prigoda za susrete i druženje.

U ime Upravnog odbora Hrvatske kulturne zajednice, još jednom puno hvala na suradnji i prijateljstvu,

Dunja i Osvin Gaupp ■

Perivoj dvorca obitelji Pejačević - Ravnateljica muzeja prof. Silvija Lučevnjak

Evo što je o našoj posjeti objavljeno u školskim i gradskim novinama

USPJEH UČENIKA OŠ KRALJA TOMISLAVA NAŠICE U ŠVICARSKOJ I NJEMAČKOJ

Hrvatska kulturna zajednica sa sjedištem u Švicarskoj (Zuerich) organizirala je projekt „Za hrvatsku djecu“. U tom internacionalnom projektu sa svojim likovnim i literarnim radovima sudjelovali su učenici OŠ kralja Tomislava Našice. Isti radovi sudjelovali su i na internacionalnom likovnom natjecanju Hagen-Iserlohn 2011 u Njemačkoj. Učenik 4.b razreda, Vasilije Urošević, za svoj likovni rad na temu „Ja i moja obitelj...“ osvojio je 1. mjesto u Švicarskoj i 4. mjesto u Njemačkoj. Mentorica je Đurđica Zailac, pedagoginja.

Za najbolje literarne radove u Švicarskoj na temu „Kad odrastem, želim biti.“

1. mjesto osvojila je Marta Plehandžić, učenica 5. a razreda za svoj rad „Veterinarka“
 2. mjesto osvojio je Kristijan Rajs, učenik 5. b razreda za svoj rad „Novinar reporter“;
 3. mjesto osvojio je Vedran Mandić, učenik 5. b razreda za rad na temu „Vatrogasac“.
- Mentorica je prošle godine bila učiteljica Anica Janković.

Jučer su predstavnici Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj, dopredsjednica HKZ Dunja Gaupp i Osvin Gaupp (glavni urednik časopisa Društvene obavijesti - glasila HKZ u Švicarskoj), bili u školi i učenicima uručili priznanja i nagrade. Dodjeli priznanja nazočili su i roditelji i razrednici učenika.

Poslije uručjenja nagrada i druženja s učenicima i roditeljima, gosti su razgledali školu, a poslije toga posjetili dvorac obitelji Pejačević gdje nas je dočekala i kroz dvorac provela ravnateljica

muzeja obitelji Pejačević prof. Silvija Lučevnjak. Gosti su posjetili i dvorac Marka Pejačevića, te crkvu sv. Antuna Padovanskog i bili oduševljeni bogatom tradicijom i nizom aktivnosti i događanja u Našicama te je izražena obostrana želja za daljnjom suradnjom jer, kako su istaknuli, naša škola ujedno je i inicijator da ovaj natječaj poprimi međunarodne razmjere.

Tema ovogodišnjeg likovnog natječaja Iserlohn-Zürich 2012. je „Moj svijet“, a literarnog natječaja HKZ-a Zürich 2012. je „Što znam o Vukovaru“. Uz odobrenje ravnateljice, Vlatke Zahirović, ovog puta uključile su se u suradnju četiri učiteljice hrvatskog jezika: Brankica Pavić, Branka Turza, Vesna Kovačević-Tomić, Tanja Majdandžić, Sandra Hvizdak i učiteljica likovne kulture Anja Alpeza. Također, učiteljice razredne nastave Mihaela Pokrivka, Blaženka Vrlja, Jelena Šimunović te Helena Volner.

Đ. Zailac

O SVOJIM DOJMOVIMA MAJKA UČENIKA KRISTIJANA RAJSA, SNJEŽANA, KAŽE:

Divan je osjećaj biti ponosan roditelj, naročito ponosna majka! Toga dana kad je moje dijete priopćilo da je osvojilo nagradu HKZ-a iz Švicarske u prvi mah primila sam to s nevjericom. Nakon toga preplavilo me oduševljenje koje nisam mogla sakriti. Nije mala stvar dobiti priznanje, ne samo u svojoj zemlji, nego i izvan njezinih granica.

Poseban je događaj to što su predstavnici HKZ-a iz Švicarske osobno došli uručiti priznanja našoj djeci. Da netko osobno pohvali i oda priznanje vašem djetetu i uz to prevali dug put, to je zaista čast i želja svakog djeteta i roditelja!

Susret je prošao u jednoj domaćinskoj atmosferi. Poslije predstavljanja i upoznavanja uručene su nagrade i priznanja. Nakon toga razgovor i druženje koje je sličilo na susret starih znanaca koji se nisu vidjeli godinama. Najveći neprijatelj tih lijepih trenutaka bilo je vrijeme koje je brzo proteklo.

U razgovoru smo izmijenili tako bogata iskustva, saznali mnogo o radu naših ljudi izvan granica Hrvatske, o njihovoj upornosti, okupljanju i kulturnom uzdizanju kao i o samoj ideji za ovaj projekt koji je moje dijete i mene kao roditelja učinio tako sretnom!

Kroz priču sam im pokušala dočarati ljepotu ovog našeg malog, a tako bogatog grada. Kažem bogatog, jer je bogat kulturom i tradicijom, sadržajima koje nudi, itd. Grada koji skriva brojne mlade literarne, glazbene, pjevačke, sportske i druge talente. Sama Osnovna škola kralja Tomislava vrvi od sposobne i talentirane djece.

Možda će netko pomisliti da sam subjektivna i favoriziram OŠ kralja Tomislava Našice, ali, vjerujte, to je istina! Na primjeru SAD-a objasnila sam da je lako biti uspješan u tako velikoj zemlji s toliko puno ljudi i mogućnosti! U našoj maloj, ali za nas najvećoj Hrvatskoj i

prelijepoj Slavoniji koja broji jedva jedan grad Amerike, ovoliko talenata i uspješne djece - to je za mene uspjeh! Svi smo se složili oko ovoga.

Nadam se da će ubuduće biti ovakav projekt proširen i drugim oblicima natjecanja pokraj literarnog i likovnog, npr. na glazbeno područje, pjevačko, sportsko i slično.

Vrijeme je proteklo, došao je trenutak rastanka, izmijenili smo nekoliko fotografija za sjećanje uz obećanje da ćemo još više surađivati, biti češće u kontaktu i širiti pozitivnu energiju male zemlje velikih ljudi.

Za nas u Slavoniji kažu da smo ljudi velikog srca, čistog i prostranog poput slavonske ravnice. Neka tako i ostane! Veliko hvala svima!"

MAJKA UČENIKA VEDRANA MANDIĆA, DUBRAVKA, SVOJE PORUKE ŠALJE HRVATSKOJ KULTURNOJ ZAJEDNICI U ŠVICARSKOJ:

Kao majka želim Vam zahvaliti što ste našoj djeci pružili priliku da inozemstvu pokažu talent kroz svoje likovne i literarne radove. Samim time promovirali ste našu školu i naš grad u Europi. Velika je čast za mene kao roditelja što je moje dijete sudjelovalo u tome. Vidjevši koliko je to njega razveselilo i njemu značilo, u meni je probudilo ponos!

Iskreno zahvaljujem predstavnicima Hrvatske kulturne zajednice što su zbog naše djece došli čak iz Švicarske kako bi im uručili priznanja i nagrade, te što su u svojem časopisu Društvene obavijesti objavili radove naše djece.

Nadam se da će naša škola i dalje surađivati s vama i da će opet neki novi naraštaji osmjesima pokazati radost zbog svojih priznanja i nagrada.

Još jednom srdačno vam zahvaljujem i šaljem pozdrave iz našeg lijepog slavonskog gradića Našica.

MAJKA VASILIJA UROŠEVIĆA, ĐURĐICA, IZJAVLJUJE:

Od najranijih dana, već od uzrasta od dvije godine, Vasilije je volio crtati kamione, vatrogasce, pejzaže, građevine, ljudske likove i slično. U vrtiću su djeca tražila od njega da im nešto nacrti. Kada mu je bilo šest godina poznati našički i hrvatski likovni umjetnik Tihomir Maroević pogledao je njegove likovne radove i rekao da ima talenta i da treba nastaviti s tim. Usmjerio me na to da ne uokvirujem dijete u šablonu, nego mu treba dati slobodu u stvaranju vlastitog umjetničkog izraza. Vasilije je osvajao nagrade na državnim natjecanjima SFeraKon-a, Društva za znanstvenu fantastiku koje se organizira u Zagrebu te povremeno sudjeluje u radu likovne kolonije u Našicama. Također je sudjelovao u natječaju Erste banke i osvojio drugo mjesto za svoj likovni rad na temu Medo Štedo.

Drago mi je što je i ovaj put njegov talent i rad došao do izražaja i hvala svim dobrim ljudima Hrvatske kulturne zajednice što su njegov rad prepoznali i nagradili, kako u Švicarskoj, tako i u Njemačkoj. Trudit ćemo se i dalje davati svoj doprinos širenju dobre suradnje na obostrano zadovoljstvo.

MARTININA MAMA, TANJA, PROMIŠLJA NA SLJEDEĆI NAČIN:

Kao i svaka majka, sretna sam i ponosna na postignuće svoga djeteta. Koristim ovu priliku da zahvalim Hrvatskoj kulturnoj zajednici u Švicarskoj na organizaciji ovog međunarodnog natjecanja, kao i na iskazanoj brizi za našu djecu. To su i potvrdili dolaskom u našu školu.

Također zahvaljujem OŠ kralja Tomislava koja je omogućila našoj djeci sudjelovanje na natjecanju. Iskreno se nadam da će ovakvih i sličnih prigoda u budućnosti biti više te da ćemo pred-

stavnike Hrvatske kulturne zajednice češće moći ugostiti u našoj i njihovoj domovini.

Na kraju šaljem topli pozdrav iz Hrvatske svim članovima Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj. ■

Fotografije:

1. Skupna fotografija s nagrađenim, mamama i mladim izvestiteljicama.
2. Školska biblioteka.
3. Školsko predvorje.

DR. ANTE ALJINOVIĆ
1937.-13.09.2011.

UMRO JE DOBAR ČOVJEK

Nakon kratke, ali teške bolesti napustio nas je dugogodišnji član HKZ. Kada smo dr. Vladu Šimunovića, jednog od njegovih najboljih prijatelja, zamolili da napiše „in memoriam“ za Društvene obavijesti, poslao nam je tekst s naslovom „Umro je dobar čovjek“. Prikladnijeg naslova nije mogao naći!

Dr. Aljinović je bio liječnik ginekolog, živio je i radio u Bernu. Bio je brižan suprug, otac i djed, uživao je u svojoj obitelji, posebno u prekrasnim unučicama, ali je skrbio i za širu obitelj. Predan svome zvanju, pomagao je ljudima ne samo tamo gdje je to kao liječnik morao, nego i prijateljima i svima koji su mu se obratili za pomoć.

„Prijateljevali smo punih 35 godina i znali se u dušu. Voljeli smo ga radi poštenja, nesebičnosti i galantnosti u svim prilikama“ kaže dr. Šimunović. „Hrvatsku i svoj Split volio je svim srcem, pa je pomagao gdje god je to trebalo. Navodim samo neke od njegovih većih angažmana:

- Nakon osnivanja Fondacije hrvatskih studenata (FOHS) 1985. Ante i supruge mu Jasna, postaju redoviti i najširokogrudniji članovi.

- Kod osnivanja Pro Croatia-e 1992. g. postaje članom i učestvuje u mnogim akcijama pomoći ugroženoj Domovini, što u zajedničkim akcijama, što u samostalnim. Kao primjer navodim Dječju bolnicu Split za koju je potrebne aparate osobno kupovao ili bi poslao potrebni iznos. Sjećam se akcije za krovšte jedne gimnastičke dvorane u Lici (Oto-

čac), pa organizacije transporta hrane, lijekova i zavojnog materijala za Dubrovnik, Šibenik, Split itd..”

O velikoj darežljivosti i privrženosti Hrvatskoj i mi, HKZ, možemo puno toga napisati. Osim što je redovito ispunjavao svoje članske obveze, učestvovao je zajedno sa suprugom u svim našim humanitarnim akcijama, redovito potpomagao tiskanje Društvenih obavijesti, i bio najvjerniji posjetitelj Hrvatskog bala. Zadnji puta smo ga vidjeli na 35. Hrvatskom balu kada je nastupila primadona HNK, sopranistica Mira Vlahović i, između ostalih arija, otpjevala pjesmu *Nostalgija* iz Tijardovićeve opere Mala Floramy. Usprkos velikog pljeska, čuli su se Antini oduševljeni povoci „bravo, bravo“. Tada još nismo znali da je upravo ta pjesma njegova najdraža. Na misi zadušnici ona mu je bila posljednji pozdrav, s njom se i na

ovom mjestu opraštamo od Dobroga Čovjeka.

Neka mu dragi Bog plati zasluženim mirom i pokojem.

Hrvatska kulturna zajednica,
Upravni odbor
dr. Vlado Šimunović, počasni član

Kad si negdje sama,
daleko u svijetu,
Zašto mislit moraš,
u uvijek na svoj rodni kraj?
Ima l' teže boli,
ima l' težeg jada,
Neg je uspomena
na djetinjski prošli raj?

Daleko m'je biser mora,
daleko m'je moj Split,
U njem tila bi bit,
prez njeg ja ću umrit!

DIE MUTTERSPRACHE IST WICHTIG

MATERINSKI JEZIK JE VAŽAN

Tema večeri i naziv programa "Materinski jezik je važan" održan je 10. studenog 2011. u školskoj dvorani škole u Brig-Grisu.

Pokrovitelj i glavni organizator ovog programa je institucija "Integrationsstelle Oberwallis". Podržali su ih učitelji njemačkog jezika i angažirane osobe različitih nacionalnosti.

Hrvate i hrvatski jezik predstavila je gospođa Marija Čulap Imhof organizirajući nastup hrvatske djece. Slični jezični projekti organiziraju se u cijeloj Švicarskoj. Naš je problem što hrvatski jezik gotovo ni u jednom kantonu nije priznat, već se još uvijek vodi kao srpsko-hrvatski.

Hrvatska kulturna zajednica već godinama vodi bitku za priznanje hrvats-

kog jezika. U Wallisu je uspješno nastavlja gospođa Marija Čulap Imhof, voditeljica HKZ ogranka Wallis. Mnogo je već puta razgovarala s odgovornim osobama Centra za integraciju i kantonalne uprave. Konačno je dobila obećanje da će još ove godine u Oberwallisu hrvatski jezik biti odvojen od srpskog koji će biti na cirilici kako bi različitost bila još bolje uočljiva.

Mogućnost predstavljanja Hrvata i hrvatskog jezika pružila se 10. studenoga 2011. u okviru priredbe "Materinski jezik je važan". Hrvati u Wallisu sa zadovoljstvom su prisutnima dočarali melodiju našeg jezika kroz pjesmu i recitacije hrvatske omladine i djece.

Mateja Majić i Laura Barešić pozdravile su prisutne na našem jeziku i bile voditeljice hrvatskog dijela programa. Marco Imhof je otpjevao hrvatsku himnu "Lijepa naša domovino", a Hrvati su bili ponosni što su je mogle čuti osobe različite nacionalnosti u prepunoj dvorani škole Brig-Gris. Poslije Marca je Ivan Barešić izrecitirao pjesmicu "Hrvat-

Marko Imhof pjeva hrvatsku himnu

ska", a Ines Bičvić pjesmicu "moja Hrvatska". ►

Folklorna skupina "Posavski dragulji - Wallis"

Bogato opremljen "Hrvatski stol"

Potom je nastupila naša folklorna skupina "Posavski dragulji - Wallis", sastavljena isključivo od hrvatske djece i omladine. Kao i uvijek kad smo organizirali bilo što sa Švicarcima ostavili smo ih zadivljene, tako je bilo i ovog puta.

Na sudjelovanje u ovom programu bile su pozvane sve nacionalnosti zastupljene u kantonu Wallis, većina ih se predstavila samo prigodnim govorom na svom materinskom jeziku, a samo četiri su predstavile svoju zemlju i jezik dodatnim programom (jedni od njih smo bili mi).

Između nastupa pojedinih nacija, poznata logopedica iz Oberwallisa, gđa. Kalbermatten, referirala je na temu *Materinski jezik je važan*. Na kraju programa moglo se uživati u specijalitetima četiri nacije. Hrvatski stol, kao i uvijek do sada, bio je najbogatiji ponudom hrvatskih specijaliteta koje su pripremile majke djece iz folklorne skupine.

Nadamo se da će kroz ovaj program i buduće u okviru ovoga projekta, hrvatski jezik postati prepoznatljiv i prisutan.

Zahvaljujemo gospođi Mariji Čulap Imhof na velikom organizacijskom tr-

du, kao i svim hrvatskim obiteljima koje su se odazvale i dale svoj doprinos ovoj uspješnoj akciji. (UO HKZ) ■

38. SABOR HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE

Održan je u nedjelju, 27. studenoga 2011. u Badenu.

Predsjednik Ivan Matarić pozdravio je prisutne, predložio dnevni red koji je jednoglasno prihvaćen. Izabrani su zapisničarka i brojači glasova, potom je pročitani zapisnik 27. Sabora koji je također jednoglasno prihvaćen.

Izvešće Upravnog odbora o ukupnom radu HKZ, izvešće blagajne, Uredništva Društvenih obavijesti i Nadzornog odbora pročitana su i stavljena na diskusiju.

Glavni Urednik DO, g. Osvin Gaupp, se sa zahvalnošću osvrnuo na članove koji izdašno pomažu tiskanje glasila, te posebno istaknuo gospođu Mariju Macukić, članicu Nadzornog odbora i obitelj Aljinović. S velikom tugom spomenuo je velikodušnost nedavno preminulog Ante Aljinovića.

Zamolio je sabornike za mišljenje o sadržaju našeg glasila. To je začudilo prisutne, jer dosadašnja su mišljenja bila redom pozitivna i pohvalna, stoga su željeli znati što se krije iza njegovog pitanja. Gospodin Gaupp je pojasnio da je u nekoliko navrata od jednog člana čuo kako u DO ne bi smijelo biti 'politike'. Ako i drugi članovi misle da su osvrli na neke nezdrave situacije u Hrvat-

skoj – politika, onda on to želi uzeti u obzir prigodom odabira članaka. Odjednom su svi prisutni živnuli. Opće je mišljenje da je sadržaj DO odličan, da je naše pravo, pače naša obveza informirati članstvo i o tome spektru kulture, jer politika zadire u sve društvene pore. Tko nije zadovoljan sa sadržajem DO, taj ili nema hrabrosti javno iskazati svoj prohrvatski stav, ili pak nije na istoj

liniji s drugim članovima, a time vjerojatno u krivov udruzi. Gospodin Gaupp je zamoljen da ne mijenja ništa na sadržaju i da nastavi dalje kao i do sada.

Bilo je riječi i o našoj internetskoj stranici, koja, ponešto prerađena i dnevno aktualizirana s najmanje jednim prilogom, bilježi veliki broj posjetitelja kako iz Švicarske, tako i sa svih strana svijeta.

Nadzorni odbor je izvjestio o uredno vođenim blagajničkim knjigama i predložio Saboru razrješenje Upravnih tijela. Sabor je potom svako izvješće posebice jednoglasno odobrio, čime je Upravni odbor dobio razrješnicu.

Na Sabor je upućen prijedlog o izlasku Hrvatske kulturne zajednice iz Hrvatskog svjetskog kongresa CH/FL. Predsjednik Matarić je pročitao obrazloženje. Razloga ima više, ali glavni je taj što se, u prilično točno 10 godina našega članstva, po pitanju krovnog ujedinjenja Hrvata u Švicarskoj nije ništa napravilo. Naši prijedlozi što bi se moglo i trebalo pokušati napraviti, ignorirani su. Zaključujemo da ne postoji volja poraditi na tome za nas važnom polju. Hrvati u Švicarskoj su razjedinjeni, mnoge su udruge ugašene ili postoje samo na papiru pod imenom svoga osnivača. Mnoge su udruge i nastale, ali za njih se i ne zna. ►

Bila bi nužno potrebna ruka koja bi nas sve ujedinila, ali takve, barem do sada nije bilo niti je ima.

Odvagnuti su argumenti za i protiv. Protiv izlaska iz članstva govori samo jedno. Ako i mi odemo, neki će to doživjeti negativno, u smislu novoga razjedinjavanja Hrvata. Međutim, kakvog smisla ima održati status quo, koji služi samo prikrivanju činjeničnog stanja? Nije li bolje napraviti rigorozan korak, pa da se odgovorni zamisle nad onim što rade, odnosno ne rade. Nakon odvagivanja za i protiv, većinski je odlučeno da treba otkazati članstvo.

Povodom 40. rođendana HKZ, Upravni odbor je odlučio da se članovima i prijateljima treba simbolično zahvaliti na vjernosti i podršci. U tu svrhu napravljene su kemijske olovke s imenom HKZ na hrvatskom i njemačkom, te godinom osnivanja, koje su u Božićnom pismu poslane zajedno s vrećicama bonbona naslova „Srdačno hvala“. Nadamo se da smo tim skromnim darom jasno rekli koliko su nam članovi važni i koliko cijenimo njihov angažman u našoj 40 godina staroj Zajednici.

Radni dio Sabora, zbog nekoliko važnih tema, trajao je nešto duže nego obično. Ipak, ostalo je dovoljno vremena za druženje uz dobru „papicu“ na kojoj zahvaljujemo našim damama, Milici Krakan i Dunji Gaupp. ■

KOLIKO VRIJEDI RIJEČ HRVATSKE DIPLOMACIJE I DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA OBEĆANJE LUDOM RADOVANJE

Piše Dunja Gaupp

U siječnju 2007. g. Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj organizirala je, u okviru svoga projekta „Dva tjedna hrvatske kulture“, između ostaloga i izložbu hrvatske naive u galeriji Anixis u Badenu. Zastupljeni su bili ugledni slikari druge generacije škole naivne umjetnosti: Nada Hegedušić Janković, Marija Peti Božić, Ivica Fišter, Mato Toth, Zvonko Sigetić.

Otvorenju izložbe prisustvovali su i hrvatski diplomati, veleposlanik Mladen Andrić, gospodarska savjetnica u veleposlanstvu RH u Bernu Tamara Tafra i generalni konzul u Zuerichu Nenad Hoelbl. Oduševljen izložbom, veleposlanik Andrić je prisutnoj predstavnici slikara, Nadi Hegedušić Janković, predložio daljnje izložbe u Bernu i Ženevi, što je gđa. Hegedušić rado prihvatila.

Time je HKZ izašla iz 'igre', a briga o slikama prešla na veleposlanstvo, no gospođa Hegedušić me je zamolila da se o slikama osobno brinem do postavljanja prve izložbe, što naravno nisam mogla odbiti. I time sam samoj sebi napravila medvjedu uslugu.

09.11.2007. piše mi gđa. Hegedušić: „...Ambasada i gospođa Tafra odgađaju obećane akcije.... lijepo te molim, zamoli prof. Matarića da nešto učini, a i ti stupi u kontakt s gđom. Tafrom, Kultur- und Handelsratin koja nam pismeno obećaje najnovije: izložbu u Ženevi, ali se ništa ne pokreće...“

Pišem gospođi Tafri nekoliko elektronskih poruka, koje su se Bog zna gdje „izgubile“, pa od odgovora ni traga! U međuvremenu je g. Andrić napustio Švicarsku, a na funkciji ga je zamijenio g. Jakša Muljačić.

21.04.2008. – prof. Ivan Matarić, predsjednik HKZ, piše veleposlaniku Muljačiću, pojašnjava situaciju, podsjeća na obvezu koju je veleposlanstvo preuzelo obećanjem organiziranja izložaba u Bernu i Ženevi i moli da se po tome pitanju konačno nešto napravi. Njegovo pismo je poslano e-mailom i poštom, ali odgovor ne stiže.

Gđa. Hegedušić i dalje pokušava uspostaviti direktni kontakt s Bernom, naravno bez ikakvog uspjeha. U jesen se obraća meni i zdvojna moli da nešto napravim. Opet idu e-poruke i opet ne stižu odgovori.

03.11.2008. – pišem gospođi Tafri

slijedeće:

„Poštovana gđo. Tafra, kako do danas niste našli za shodno odgovoriti na više e-maila gospođe Hegedušić, odazivam se njenoj zamolbi i podsjećam Vas na obećanje koje ste Vi i gospodin Andrić dali prilikom otvaranja izložbe naive u Badenu 2007. g. Naime da ćete organizirati izložbu u Bernu i/ili Ženevi. Oslonivši se na Vaše obećanje, gđa. Hegedušić je slike ostavila u Švicarskoj. Do danas niti ste organizirali izložbu, niti nam javljate imate li namjeru izvršiti obećano. Prof. Matarić je 21.04. o.g. također zamolio da nas se obavijesti o daljnjim koracima, no nije dobio nikakav odgovor. Takvo ponašanje smatram krajnje neodgovornim, sramotnim i nedostojnim diplomacije. Zašto obećavate nešto, što ne mislite napraviti? Ako je obećanje bilo ishitreno i nepromišljeno, onda bi se valjalo ispričati gđi. Hegedušić, umjetnicima, ali i meni koju ste doveli u situaciju da se brinem o slikama koje su u Švicarskoj ostale zbog 'diplomatskog' obećanja....“

Od odgovora ni traga!

28.11.2008. pišem preporučeno pismo na veleposlanika Jakšu Muljačića. Pojašnjavam o čemu se radi i nastavljam: „U nemogućnosti uspostaviti kontakt s veleposlanstvom, gđa. Hegedušić se obratila prof. Matariću sa zamolbom da osobno urgira u Bernu. Prof. Matarić Vam je pisao 21.04. o.g. (e-mail u privitku). Odgovor nije nikada dobio.

03.11. o.g., dakle prije 25 dana, osobno sam se elektronskom poštom obratila Vama i gđi. Tafri izrazivši svoje ogorčenje i razočaranje takvim ponašanjem. Odgovor nisam dobila! Ignorirati neugodnu poštu linija je manjeg otpora, no time problem nije riješen. Ako veleposlanstvo ne želi ili nije u stanju organizirati izložbu, onda gđa. Hegedušić i ja očekujemo pismeno priopćenje.

Zbog neodgovornog ponašanja djelatnika veleposlanstva RH u Bernu, organizatori su suočeni s mnogim problemima i neplaniranim troškovima. Za povratak slika u Hrvatsku imali smo sponzora, koji sada, nakon gotovo dvije godine, više nije spreman organizirati i financirati povratak slika. Ostanak slika u Švicarskoj prouzročio je i dodatne troškove transporta na razna mjesta na kojima su pohranjene. Nije zanemariva ni činjenica da su slike mogle biti izložene na drugim mjestima, možda i prodane.

Ružna slika o načinu rada veleposlanstva u Bernu mogla bi djelomično biti ispravljena jednom izložbom, otkupom nekoliko slika ili organizacijom povratka slika u Hrvatsku i preuzimanjem troškova transporta....“

01.12.2008. konačno veleposlanik Jakša Muljačić odgovara:

„... nastavno na Vaše pismo od 28.11.,

a nakon naknadne provjere svih relevantnih činjenica, želim Vas obavijestiti kako, sukladno odredbama Bečke konvencije, u prostorijama diplomatsko-konzularnih predstavništava nije dozvoljeno organiziranje prodajnih izložbi. Siguran sam kako je bivši veleposlanik u najboljoj namjeri, ponudio pomoć u organizaciji izložbe u nekom trećem prostoru, međutim budžetske restrikcije vezane uz ekonomsku i financijsku krizu, onemogućile su takvu vrstu organizacije izložbe.... Slijedom Vašeg zahtjeva o pomoći prilikom prijevoza slika nazad u Hrvatsku, uputili smo dopis nadležnom ministarstvu da se pokuša organizirati transport. Po primitku odgovora, promptno ćemo Vas obavijestiti o tome“

Zar bivši veleposlanik nije bio upoznat s Bečkom konvencijom? Osim toga, kada je obećavao organizirati izložbe, nije bilo govora gdje, niti je to umjetnike zanimalo, niti je izložba morala biti prodajna. Uzela sam si truda i potražila Bečku konvenciju, u kojoj ne stoji ništa o tome, da bi bilo kakve izložbe u prostorijama veleposlanstva bile nedopuštene! Koja komedija na 'višoj' razini i mazanje očiju naivnima.

Prolaze prosinac, siječanj, veljača, a ništa se ne događa.

05.03.2009. pišem načelniku Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu, Petru Barišiću:

„Poštovani gospodine Barišić, pišem Vam u nadi da ćete moći, prije svega htjeti riješiti problem - povratak slika u Hrvatsku - s kojim se slikari hrvatske naive nose već dvije godine, a silom prilika i ja uz njih. O čemu se radi opširno sam napisala u priloženom pismu na veleposlanika g. Muljačića, stoga se na ovom mjestu ne želim ponavljati. Šaljem Vam i odgovor gospodina Muljačića. Mislim da je nepotrebno naglasiti da se do danas, tri mjeseca poslije, nije baš ništa pomaknulo s mrtve točke. Sigurna sam da se niti u slijedećih godinu dana neće ništa napraviti po pitanju povratka slika u Hrvatsku. Radi toga sam jako blizu odluci da cijeli ovaj slučaj stavim u javnost, kako u Hrvatskoj tako i svim Hrvatima po svijetu.

Naglašavam da je HKZ - Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj (čija sam dopredsjednica) samostalno organizirala izložbu naive u okviru projekta "Dva tjedna hrvatske kulture u Badenu". Nismo ništa tražili od Hrvatske, nismo ništa tražili od hrvatske diplomacije! Tražili smo i dobili podršku grada Badena, kojeg je dogradonačelnik bio i na otvorenju. Zastupljeni umjetnici sami su snosili troškove tiskanja kataloga, transporta i putne troškove, a sve ostale troškove snosila je naša udruga.

Neoprostivo je i nekorektno ponašanje hrvatske diplomacije u Švicarskoj, ali se očito ne možemo osloniti niti ►

Veleposlanik Mladen Andrić i Tamara Tafra na otvorenju izložbe.

na ljude koji bi se u Hrvatskoj trebali brinuti za dobre odnose s nama u inozemstvu, kao i za to da naši hrvatski umjetnici dobiju pomoć predstaviti se izvan Hrvatske.....“

13.03.2009. stiže pismo veleposlanika Muljačića iz Berna: „..... nastavno na Vaše pismo od 28.11.2008. te naš zahtjev za prijevozom zbirke slika naivne umjetnosti iz Švicarske u Hrvatsku upućene MVPEI RH dana 01.12.2008. slobodan sam Vas izvijestiti da do danas nismo zaprimili odgovor. U međuvremenu smo saznali da ste se i osobno obratili na MVPEI za pomoć u prijevozu slika. Neslužbeno smo upoznati kako je praksa MVPEI RH da jedino predmeti koji su u inozemstvo poslani diplomatskom poštom mogu u Hrvatsku biti vraćeni istim putem. Međutim, s obzirom na dosadašnju dobru suradnju i Vaš trud u organizaciji i promociji hrvatske kulture u Švicarskoj, ponovno smo zamolili nadležne službe MVPEI RH da Vam pomognu u povratku predmetne zbirke u Hrvatsku.....“

Da, osobno sam se obratila i to je ono što im ne odgovara! Ali, ja ne molim za pomoć, nego se zauzimam za umjetnike koji su nasjeli na njihova obećanja.

24.03.2009. stiže slijedeći e-mail iz veleposlanstva u Bernu: „.... zaprimili smo upit od strane Ministarstva koji se odnosi na način kako su slike ušle u Švicarsku. Kontaktirali smo i Hrvatsku maticu iseljenika gdje nam je rečeno da su oni bili zaduženi samo za prijevoz izložbe hrvatskih tradicijskih glazbala te da nisu upoznati s načinom ulaska slika hrvatske naivne umjetnosti u Švicarsku Konfederaciju. Stoga bismo Vam bili zahvalni da nam pošaljete presliku dokumentacije koja je pratila taj unos....“

26.03.2009. pruža mi se prigoda upoznati g. Barišića na konvenciji Hrvatskog svjetskog kongresa u Dubrovniku.

Predstavljam se i podsjećam ga na izmjenjenu korespondenciju u svezi povratka slika u Hrvatsku. Obećava mi da će se sigurno naći rješenje. S obzirom na dosadašnje iskustvo ne vjerujem baš puno u to obećanje izrečeno u 4 oka, pa koristim prigodu narednog dana da tu njegovu izjavu čuje više ljudi.

27.03.2009. upriličen je okrugli stol s predstavnicima državnih ustanova RH, jedan od njih je i načelnik Samostalne službe za Hrvate izvan RH pri MVPEI Petar Barišić. Tema su službe koje se bave izvandomovinstvom, te kako povećati efikasnost rada i osigurati potrebno umreženje. Na kraju je nama, izvandomovinskim Hrvatima, pružena mogućnost postaviti pitanja, dati prijedloge ili se požaliti na moguće probleme. Javljam se za riječ i pred 30-tak prisutnih opisujem iskustvo koje su naši hrvatski umjetnici napravili s obećanjem veleposlanstva u Švicarskoj. G. Barišić, vidno nezadovoljan mojim nastupom, kaže da mu je situacija poznata i izjavljuje „nekakvo rješenje će se sigurno naći“.

14.04.2009. odgovaram na e-mail veleposlanstva u Bernu od 24.03.2009, ispričavam se što zbog višetjedne odsutnosti nisam bila u mogućnosti prije odgovoriti:

„.... Kao što sam u mome pismu naglasila, izložbu slika Hrvatske naive organizirala je Hrvatska kulturna zajednica u direktnoj suradnji sa slikarima. Oni su sami organizirali i platili transport, kojeg je u Švicarskoj preuzela galerija u kojoj je izložba bila održana. *Hrvatska matica iseljenika* nije imala ništa s organizacijom izložbe slika naive, a niti s organizacijom izložbe instrumenata i njihovim transportom. Te je pak vlasnik osobno dovezao svojim automobilom, a HMI je samo platila putne troškove. Kao što vidite, HMI nije u ničemu direktno sudjelovala, stoga i ne može ništa znati.

U međuvremenu je prodano više slika, pa će za izvoz trebati napraviti novi popis. Molim Vas javite mi kada je pla-

niran povrat slika i na koji način. Slike su pohranjene na više mjesta, stoga bih morala znati detalje oko njihovog transporta u Hrvatsku, kako bih na vrijeme priredila sve potrebno....“

17.04.2009. piše mi gđa. Tamara Tafra: „.....dobili smo informaciju iz nadležnog ministarstva kako samo predmeti koji su u zemlju ušli diplomatskom poštom iz zemlje mogu biti iznijeti na isti način. Kako bi se istražile druge mogućnosti potreban nam je uvid u dokumente koji su pratili slike prilikom njihova unosa u Švicarsku te bismo Vam bili zahvalni ukoliko biste nam ih mogli faksirati“

17.04.2009. odgovaram:

„.... transport slika izvršen je jednim manjim transportnim automobilom nekog privatnog prijevoznika iz Hrvatske. Detalji oko transporta nisu mi poznati, jer su se o tome brinuli umjetnici, odnosno gđa. Hegedušić, no mislim kako to i nije od važnosti za povrat slika. Što se tiče dokumenata koji su pratili slike, za svakog je umjetnika postojala posebna lista s popisom njegovih slika označenih rednim brojem, dimenzijama, tehnikom crtanja, nazivom slike, godinom kada je napravljena i cijenom u CHF. No, kao što sam već pisala, liste nisu više aktuelne, jer je svaki umjetnik prodao ponešto slika, stoga nema smisla da Vam sve te liste šaljem. Nove ću napraviti osobno čim prijevoz bude organiziran.“

29.04.2009. gospođa Tafra piše gđi. Hegedušić i meni: „.... od nadležnog Ministarstva smo zaprimili informaciju kako navedeni dokumenti koje ste naveli u svome e-mailu nisu dovoljni za iznošenje slika iz RH. Naime, prilikom izvoza umjetničkih predmeta iz RH potrebno je imati više dokumentacije poput ATA karneta i/ili potvrde nadležnih institucija (poput Ministarstva kulture), koje se po povratku moraju predočiti na hrvatskoj granici. Ukoliko Vi niste u posjedu te dokumentacije, možda je ima špediter koji je prevozio slike iz Hrvatske u Švicarsku ili umjetnici osobno te Vas molimo da kontaktirate s njima. Za bilo kakvo daljnje postupanje potrebno je dostaviti nam pravovaljanu izvoznu dokumentaciju koja je pratila iznošenje slika iz RH....“

06.05.2009. na gornji e-mail gđi. Tafra odgovara gđa. Hegedušić: „.... Izvoznu dokumentaciju svatko od autora posjeduje. Molim Vas potvrdite nam da ćete vratiti slike diplomatskom poštom ili nekako drugačije. Tada ćemo Vam poslati i kompletnu izvoznu dokumentaciju poštom...“

Gđa. Hegedušić predaje sve originalne izvozne dokumente Službi za Hrvate u inozemstvu (u Zagrebu). Usput naglašavam da ih nikada nije dobila natrag!

►

08.07.2009. piše mi g. Muljačić:

„..... zaprimili smo dopis MVPEI RH u kojem se, citiram, navodi slijedeće: *Budući da su slike u Švicarsku dopremljene u organizaciji samih autora te je izložba bila prodajna, za Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija to otežava situaciju glede sudjelovanja u transportu. Međutim, još uvijek smo spremni izaći u susret, ali molimo da nam organizator pomogne tako da nam dostavi SVU dokumentaciju kako bismo se uvjerali da su slike regularno izveze- ne iz Hrvatske te uvezene u Švicarsku Konfederaciju, što nam je vrlo bitno kako bismo ih regularno vratili u Hrvat- sku....*“

Pročitavši taj dopis, pomislila sam da sam u krivom filmu.

16.07.2009. uslijedio je moj odgovor:

„..... Potvrđujem primitak Vašeg pisma u kojem javljate da je MVPEI „*još uvijek spremno izaći u susret*“ oko povratka slika u Hrvatsku.

Dozvolite mi slijedeću primjedbku: niti umjetnici, niti ja osobno ne očekujemo nikakve usluge od Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. Očeku- jemo jedino da preuzme odgovornost za povrat slika koje su u Švicarskoj os- tale na izričitu želju bivšeg veleposlani- ka i gospođe Tafre, a u svrhu organizi- ranja izložbe u Bernu i Ženevi, do kojih nikada nije došlo. Moralna je obaveza hrvatske diplomacije, odnosno MVPEI, snositi posljedice neodržanog obećanja. Kao što znate, za pokriće troškova po- vratnog transporta imali smo sponzora, ali kako su slike ostale u Švicarskoj on se povukao, jer od toga momenta to vi- še nije bila obveza HKZ.

Uvredljiva je primjedbka kako se MVPEI želi uvjeriti „*....da su slike regularno iz- vezene iz Hrvatske te uvezene u Švi- carsku....*“. Hrvatska kulturna zajednica, kao organizator izložbe, nikada ne bi došla na ideju napraviti bilo što izvan okvira zakona; isto vrijedi i za umjet- nike....”

29.07.2009. ponovno pišem gospodinu Barišiću, šaljem mu pismo veleposla- nika na mene i moj odgovor, „.... a povod- om, još uvijek neorganiziranog trans- porta za povratak slika hrvatske naive, koje su u Švicarskoj ostale na izričitu želju hrvatskog veleposlanstva. O toj vrlo neugodnoj situaciji informirala sam Vas pismeno 05.03.2009. i usmeno 27.03.2009. na otvorenoj tribini HSK u Dubrovniku. Računam na Vaše obeća- nje koje ste mi tom prigodom dali t.j. da ćete slike vratiti u Hrvatsku...“

Nastaje veliki i dugi tajac, ništa se ne događa, nitko se ne javlja. Onda mi početkom studenoga stiže e-mail od gđe. Hegeđušić i u privitku pismo koje je dobila od g. Barišića.

Veleposlanik Jakša Muljačić i načelnik Službe za Hrvate u inozemstvu Petar Barišić

05.11.2009. piše Petar Barišić:

„..... Prema hrvatskoj carini ne postoje obveze, s obzirom da su slike izašle iz RH bez obveze povratka. No ipak, ako se želi, može ih se vratiti kao domaću robu, dakle da se ne moraju platiti ni carine ni porezi, ali to mora biti u roku 3 godine od dana kada su izveze- ne, dakle do 09.01.2010. g. Kako bi se pokre- nuo postupak izvoza iz Švicarske, po- trebno je u Švicarskoj kod špedicije, od- nosno kod onog tko je radio uvoz slika saznati kakav status slika imaju u Švi- carskoj, te koje su obveze prema njiho- voj carini. Također, s točnim popisom slika koje se vraćaju u RH treba u Švi- carskoj saznati koja je procedura za iz- voz, te pokrenuti istu.

Željeli bismo napomenuti da špediter koji je radio izvoz slika 2007. g. više ne postoji, a njegove poslove preuzela je firma Slijedom Vašeg upita o mogu- ćnosti da Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija obavi transport spomenutih slika, moramo Vas nažalost izvijestiti da radi trenutne financijske si- tuacije, iz našeg proračunskog dijela možemo izdvajati sredstva samo za one projekte koji su u Planu rada Odjela za kulturu, te koji su odobreni....“

I to je bilo zadnje što smo čuli od na- še diplomacije i državnih tijela. Drugim riječima, gospodo naivci, bili ste u pra- vom smislu Hlebinci kada ste povjero- vali obećanju veleposlanika Andrića i g. Barišića.

Postavljam nekoliko pitanja za raz- mišljanje:

- Što je g. Andrića ponukalo ponuditi umjetnicima organiziranje izložbe u Bernu i Ženevi? Nitko ga nije potezao za rukav, sam se je ponudio!

- Je li ta ponuda uopće bila ozbiljana?

- Jesu li se gospoda prestrašila posla? Organizacija jedne takve izložbe je zah- tjevna, to znam iz osobnog iskustva. Ali, ako smo je mogli odraditi mi, Hrvatska kulturna zajednica, i to dragovoljno i bez naknade, a u svrhu promocije naše domovine i kulture, zašto to nije u sta-

nju napraviti veleposlanstvo koje ima svoje zaposlenike i kojem je to ustvari dužnost?

- Zašto se daju obećanja koja se ne misle ispuniti?

- Zašto gospoda nemaju hrabrosti reći da su se zaletili i ispričati se?

- Zašto naša Hrvatska ne preuzme od- govornost za ono što „zakuhaju“ njeni službenici?

- Zašto se ima novaca za kojekakve „civilne udruge“ u Hrvatskoj koje orga- niziraju predstave na kojima se trga hrvatski stijeg, a nema se novaca za hrvatske umjetnike i njihovo predstavl- janje u inozemstvu?

- Zašto ima novaca za dizanje spome- nika ustanku četnika, a nema novaca za promociju hrvatske kulture u inozem- stvu?

- Jesmo li zreli za Europu, kad je pona- šanje visokih državnih službenika na razini neobrazovanog, nekulturnog čovjeka?

I na kraju, sigurno se pitate što je bilo sa slikama? Za izvoz iz Hrvatske svaki je umjetnik imao hrpu raznih ovje- renih formulara. U Švicarsku su ušle bez ikakvih problema i bez carine, bio je dovoljan samo žig na uvoznom papiru koji nas je koštao ca. 80 Franaka. Po- vratak u Hrvatsku, kao što ste vidjeli, bio je opterećen svim mogućim proble- mima, a zadnji šok bila je vijest da se moraju vratiti u roku od 3 godine, što su javili neposredno prije isteka roka i to nakon očito namjernih zatezanja. Anga- žmanom samih umjetnika i zaslugom nekoliko požrtvovnih ljudi, slike su ipak stigle natrag svojim vlasnicima.

Zašto sam čekala s ovom pričom ta- ko dugo? Zato što su se umjetnici bojali da će imati i većih problema, ako se o njima bude javno pisalo. Podsjeća li vas to na nešto? Kao da smo u staroj Jugi! Hrvat se ne usuđuje tražiti ono na što ima pravo, boji se represalija, očito ne bez razloga! ■

Crtež Kruno Dvorski

OSVRT NA KNJIGU MARIJANA KARABINA USPUTNA STAJALIŠTA VIĐENJA JEDNE SUPUTNICE

Piše Malkica Dugeč

Kao što lijepe, šarene oprave u gradskom izlogu zanesu oči djevojčice pa ih zaželi pošto-poto posjedovati, odjenuti, tako i oku ugodne naslovnice knjiga zanesu čitatelja pa, ne sluteći što se krije na stranicama knjige, počnu ju čitati. To se i meni dogodilo s knjigom Marijana Karabina "Usputna stajališta". Zasićena i razočarana tužnom hrvatskom svakidašnjicom u tuđini i u Domovini, tiskovinama koje obasipaju kupce golotinjom već ogoljele jave ili pak ponavljanjem već ponovljenog, nisam ni pomislila da će me sadržaj knjige Marijana Karabina toliko zainteresirati da ću ju i po drugi put, pa čak i u nekoliko navrata, početi iznova čitati, sve više i dublje prodirući u autorove odnose prema istini o ljudima i događajima koje iznosi hrabro, ne uljepšavajući, ali i ne krivotvoreći činjenice.

Premda knjiga "Usputna stajališta" nije ni roman, ni pripovijest, ni pjesma, ni ogled, ni drama, ni basna, već od svega toga ponešto, ona ostavlja dojam zrelog, promišljenog i snagom iskrenog domoljublja prožetog književno-dokumentarnog djela koje neizravno poučava, a često i dira senzibilnošću izraza, kao i iskrenošću i čistoćom kazivanja.

Kako sam od početka 1972. godine (slom Hrvatskog proljeća) sve do 1991. (uspostava slobodne države Republike Hrvatske) pripadala hrvatskoj političkoj emigraciji, a još i danas Hrvatima izvan Domovine, ujedno sam bila i suputnik autora M. Karabina, čiju sam zapaženu kulturnu i društveno-političku djelatnost u Švicarskoj imala prilike pratiti izbliza,

t.j. "iz svoje prekrasne daljine" (V.G. Bjelinski iz "Pisma Gogolju") - iz Njemačke. Pri iznenadnim kratkim osobnim susretima 1988. i 2001. godine, kojom prilikom smo bili uspjeti izmijeniti tek nekoliko rečenica, nisam ni mogla doznati da je riječ o mome političkom istomišljeniku, profinjenom pjesniku i hrvatskom domoljubi.

Iako sam pročitala većinu njegovih tekstova objavljenih u časopisu Marulić, zatim njegov roman "Vjenčanje u crni", pa knjige "Opredjeljenje za idiotizam", "Tragom jednog sjećanja", "Sedamdeset" (izabrane pjesme) - tek knjiga "Usputna stajališta" razbistrila i otkrila mi je cjelovitost i pravu vrijednost književnika, pjesnika, publicista i domoljuba Marijana Karabina.

Knjiga "Usputna stajališta" podijeljena je na četiri ciklusa. Iz razumljivih razloga ja ću se ovdje osvrnuti samo na neke od onih tekstova koji su me se posebno dojmili.

Tako je u ciklusu "Iz tiskovnih medija" među prvima moju pozornost privuklo izvješće iz glasila "Društvene obavijesti" br. 49, Zürich, 20.12.1989. Te znakovite 1989. godine, u organizaciji DKH (Društva književnika Hrvatske) održan je u Zagrebu znanstveni skup "Književnost između dvije domovine" kojemu je, u ime Hrvatske kulturne zajednice u Švicarskoj, bio nazočan i Marijan Karabin. Već sama činjenica da te 1989. godine današnje DHK (Društvo hrvatskih književnika) još nije bilo "izašlo iz genitiva", kao i da su javnu povezanost domovinskih pisaca s tzv. hrvatskim emigrantskim piscima jugoslavenke vlasti strogo kažnjavale, ulijevala je strah i nepovjerenje u ishod toga, nakon desetljeća izoliranosti, prvog javnog susreta s hrvatskim domovinskim književnicima. (Tajni susreti neka još ostanu tajnom!) Zato je tim više oduševilo saznanje da je i M. Karabin imao hrabrosti i odlučnosti da, kao jedan od malobrojnih europskih izvandomovinskih pisaca, doputuje u Zagreb i istupi sa svojim referatom "Prednosti i poteškoće pisaca koji žive izvan domovine".

Priznajem da sam o tom njegovom činu doznala tek iz njegovih "Usputnih stajališta" i ostala mu ništa manje zahvalna nego što bih to bila da sam kojim slučajem o tome doznala već davne 1989. godine. Tada, ne posve bezopasna, javno izražena želja M. Karabina da bi hrvatski pisci iz DKH trebali spojiti "sve one, koji na bilo koji način sudjeluju u stvaranju i širenju hrvatske književnosti i kulture uopće" još i danas, početkom 21. stoljeća, nije izgubila na aktualnosti pa ju izvandomovinski pisci još uvijek javno i gotovo pobožno ponavljaju, ali ne više na Trgu Republike, već na Trgu bana Jelačića, odnosno u prostorijama DHK (Društva hrvatskih književnika).

Pa ako se još neslobodne 1989.

godine hrvatskom emigrantskom piscu M. Karabinu za dva-tri dana provedena na skupu domovinskih i emigrantskih pisaca, kako sam reče "isplatio živjeti", zašto se i nama, još uvijek hrvatskim emigrantskim piscima, ove slobodne 2011. godine ne bi isplatio živjeti vjerujući u ispunjenje trajne želje da ćemo biti ubaštinjeni u hrvatsku književost i kulturu kao sastavni, nerazdvojni dio hrvatskog narodnog bića!

Osvrćući se na poglede i zapise M. Karabina ne mogu a da ne kažem još riječ-dvije o njegovoj lucidnosti, objektivnosti te elokventnosti u pristupu nekim izvitoperenim mišljenjima pojedinih pisaca, a koja su svjesno ili nesvjesno, ipak djelovala protuhrvatski. Konkretno mislim na brošuru dr. Jure Petričevića, napisanu na njemačkom i hrvatskom jeziku "Hat der dritte Weltkrieg bereits begonnen?" ("Je li treći svjetski rat već počeo?"). U svojim kolumnama pod naslovom "Protiv hrvatskih interesa" Karabin je tom brošuricom razočaran jer mu "...djeluje poput nekog sektaškog pamfleta koji odbija svojom agresivnošću i neuvjerljivošću", pa nastavlja: "U postavkama i procjenama pisca djelomično manjka sustavnost, a katkada nema ni prave međusobne uzročno-posljedične povezanosti" kao npr. u tvrdnji (Petričevića) da "članica NATO-a Turska ostaje jedini branitelj demokracije i ljudskih prava kao i kršćanske i islamske civilizacije", dok s druge strane izostavljanje činjenica o ulozi Velike Britanije brošuru osiromašuje. Također mu zamjera neke postavke i poluistine o predsjedniku dr. Franji Tuđmanu, kao npr. mišljenje da predsjednik Tuđman igra "kobnu ulogu" jer se "zalaže za nerazboritu, nepravednu i protupovijesnu podjelu suverene države BiH i time pomaže srpsku agresiju", kao i da je "snagom svoje osobne vlasti prigrabio mnoge druge diktatorske ovlasti" i sl. Karabin posebno zamjera Petričeviću "što je to učinio na stranom jeziku i pred stranim svijetom" i time se, htio on to ili ne, "stavio na stranu protuhrvatskih interesa", da bi se na kraju zapitao: "Zar je baš to ono što u ovom trenutku mi Hrvati trebamo reći toj Europi, o kojoj nam, nažalost, toliko toga ovisi?" Da i takvi rodoljubi kakav je dr. Jure Petričević nedvojbeno bio, i što mu ne želim niti primišlju umanjiti ili osporiti (a nije to učinio niti Karabin) mogu i na tom polju pogriješiti, svjedoči i jedno osobno iskustvo pri mom prvom (i posljednjem) susretu s njim. Bilo je to na Međunarodnom frankfurtskom sajmu knjiga u listopadu 1987. godine, a prigodom 15. nastupa Hrvatske knjige u slobodi, na štandu CROATIA.

Koliko iznenađen, toliko i kratak, taj susret je završio mojim čuđenjem i nelagodnom i to samo zato, što sam dr. Petričevića usmeno, (iz straha od mogućih atentata pismene pozive nismo upućivali) pozvala na književnu ►

priredbu "Riječ iseljene Hrvatske" čiji sam inicijator i organizator bila, a na kojoj su svoje književne radove predstavljali hrvatski izvandomovinski autori, pripjeli sa gotovo svih kontinenata gdje žive Hrvati. Njegov odgovor na moj poziv glasio je: "Ja ne ću doći tamo, gdje se radi protiv Hrvatske". Ta, po sjećanju citirana rečenica, još i danas u meni izaziva gorak okus nepromišljenosti, paušalno izrečene osude, bez potrebe za osvjedočenjem i provjerom na licu mjesta. A i on je bio hrvatski emigrant i kao takav morao je poznavati i osjećati bilo svojih hrvatskih suputnika.

No, bilo kako bilo, dr. Jure Petričević zacijelo nije pogriješio što je dio svoje bogate ušteđevine, na prijedlog odvjetnika i djelatnika Matice hrvatske Lava Znidarčića, oporučio darovao (kao zakladu) najpoznatijoj hrvatskoj kulturnoj ustanovi - Matici hrvatskoj, a koja je tim novcem dala sagraditi novu Palaču Matice hrvatske, u kojoj će, nadajmo se, riječ hrvatska odzvanjati u djelima i srcima hrvatskih književnih djelatnika, širiti se, cvjetati i ostati prepoznatljivom odrednicom hrvatskog identiteta te tako zaslužiti zahvalnost svih današnjih i budućih hrvatskih naraštaja.

U toj knjizi kolumne iz ciklusa "Pisma jednog povratnika", spadaju, po mojem mišljenju, među najzanimljivije i po najbolje njezine dijelove, ne samo zbog autorove objektivne percepcije aktualnih zbivanja u izvandomovinstvu i u Republici Hrvatskoj, njegovih subjektivnih mišljenja o mnogim segmentima hrvatske svakidašnjice, već i po uvođenju nje-

gova alter ega - "susjeda Iveka" u humorom obasjan međuprostor zbivanja i razmišljanja.

"Baš je super taj moj susjed Ivek", tvrdi i sam autor u tekstu "Treba znati meglu prodati", što mu čitatelj zaista može i odobriti, ali, dakako, tek ako pažljivo pročita cijelu knjigu. A za one, koji još nisu imali tu priliku, evo tek nekoliko Ivekovih mudrositnica:

"Ljudi su vam se tak vlienili da jednostavne više nećete niš delati. Čak niti - decu." "Pri nas ima pune ljudi ki su tak bedasti da vu svoje bedastoće ne vidiju - kak im je dobre." "Ova revolucija svoju decu ne - papa. Ovem sad je preveć liepe, a da bi si s tim - kvarili svoje želuce." itd., uvijek ponovno u tom i takvom tonu i smislu.

Ne želeći ovdje ulaziti u analizu objavljenih pjesama i u kriterije odabira njihovih autora, osjetila sam se počašćenom što je urednik u tri navrata objavio po jednu pjesmu iz triju mojih stihozbirki. A dobro je što je, za manje upućene čitatelje, uz autore uvrštene u Književni kutak, u ovoj knjizi objavio i nekoliko svojih pjesama kao npr. "Zavičaj", "Dvie želje", "Oprosti"- pisane simpatičnom kajkavštinom stubičkoga kraja, što im, uz naglašenu domoljubnu tematiku, tipičnu za mnoge hrvatske emigrantske pjesnike, daje posebnu čar.

ZAVRŠNE MISLI

Nema više "Hrvatskog puta" u Torontu, gdje još i danas živi pjesnikinja Ljerka Lukić koju je za hrvatske čitatelje na njemačkom govornom području ot-

krio M. Karabin. Nema više ni hrvatskog časopisa "Riječ" u Wiesbadenu koji je marno uređivao bračni par Andrijević; nema ni "Pletera" u Münchenu, a nema ni one naše, srcu prirasle "Hrvatske revije" Vinka Nikolića - u kojoj smo i Karabin (rjeđe) i ja (češće) rado objavljivali svoje pjesme. Nema "Hrvatske budućnosti" u Chicagu. Na našu veliku žalost nema više ni jedinog hrvatskog časopisa na njemačkom jeziku "Kroatische Berichte" s kojim je ime urednice Ivone Dončević ostalo trajno povezano. Pa kao što je časopis Hrvata njemačke pokrajine Baden-Württemberg *CROtime* (Hrvatsko vrijeme) nedavno ugašen, tako su i svi drugi, ovdje spomenuti, već pali u zaborav. Ipak, riječi hrvatske, sve ono što je u tim časopisima i desetljećima bilo zapisivano - ostalo je zapamćeno, kao što će ostati i knjiga prof. Marijana Karabina "Usputna stajališta", nastala voljom i nadahnućem, ljubavlju i vjerom, srcem Domovini vjernoga sina. Zahvaljujući tome, ona će zasigurno opstati i biti svjetionikom koji osvjetljava puteve i stranputice onih koji jesu, ali i onih koji će neminovno doći te nastaviti promicati, čuvati, štovati i oplemenjivati riječ hrvatsku.

Osobno vjerujem u trajnost pisane književne riječi hrvatske te ovim skromnim "Viđenjima jedne suputnice" zahvaljujem književniku Marijanu Karabinu što joj je hrabro i odlučno krčio put čak i u onom "strašnom času" kada je slobodna država Hrvatska bila tek san, zamišljena sjajna zvijezda na nedokučivom Nebu nadanja! ■

FEST DER KULTUREN IN VISP DAN KULTURA U VISPU

Piše Marija Čulap Imhof

U subotu 18. lipnja oko 11.00 sati na trgu Kaufplatz u Vispu pripremali su se završni detalji oko dekoracije štandova i postavljanja odgovarajućih elemenata za početak serviranja i prodaje mnogobrojnih i različitih internacionalnih

gurmanskih specijaliteta.

Mi Hrvati/ce smo ove godine mogli organizirati samo jedan štand sa našim hrvatskim kolačima. Vrijeme nije bilo idealno, prije podne je padala kiša, ali poslijepodne je bilo sunčano. Hrvati iz Wallisa su sudjelovali i u kulturnom programu sa folklornom udrugom "Posavski dragulji – Wallis", pokazali su naše tradicionalne hrvatske plesove. Znatnu zainteresiranost posjetitelja su privukle narodne nošnje, a naša djeca u njima

su izgledala jako privlačno i simpatično.

Program je trajao do 20.00 sati, različite nacije su mogle predstaviti svoju zemlju s kulturnim programom i gurmanskim prepoznatljivim specijalitetima. Bilo je to još jedno lijepo druženje s osobama iz Wallisa i drugih nacionalnosti u Vispu. ■

PROCESIJA U BRIGU

Piše Marija Čulap Imhof

Na Tjelovo 13. lipnja 2011. kao i svaku godinu u Brigu je organizirana

procesija od strane katoličke crkve. Za razliku od drugih godina, ove godine nas je katolički svećenik pozvao da i mi sudjelujemo u tom katoličkom slavlju i procesiji. Bili smo ponosni radi pozivnice, ponosni smo bili i zato što smo postali prepoznatljivi i zato što znaju za nas Hrvate da smo katolički narod kao i oni.

Iako je vrijeme bilo nestabilno, tog jutra nije padala kiša, naša mladež i djeca su došla obučena u hrvatskim narodnim nošnjama (većina je imala na sebi nošnje iz Bos. Posavine).

Slavlje je počelo misom u dvorcu Stockalperschloss, skoro sve udruge iz Briga su bile prisutne u svojim odorama i svaka udruga je imala svoju zastavu sa grbom. Sve osobe koje su nosile zastave su stajale pokraj oltara, po potrebi za vrijeme mise su podizale i spuštale zastave. Bilo je dirljivo pošto se po prvi put tu nalazila i naša zastava koja je bila jedinstvena među ostalim.

Poslije mise procesija je krenula iz dvorca, a nastavila se kroz centar grada i na dvije postaje u gradu je bio postavljen oltar gdje se molilo i pjevalo Bogu. Jako puno osoba je sudjelovalo u pro-

cesiji, muzička udruga grada Briga, folklorna udruga grada, prvopričesnici, izviđači, vojska, naša hrvatska folklorna udruga mladeži i djece – „Posavski dragulji - Wallis“, i svi ostali.

Izgledalo je sve veličanstveno, jako profesionalno organizirano, pogotovo se moglo uočiti na postajama gdje se molilo Bogu, skupine su bile podijeljene sa dvije strane, a sredina pred oltarom je bila popunjena osobama koje su nosile zastave svojih udruga i naravno svećenik sa ministrantima.

Svi mi Hrvati/ce koji smo također sudjelovali u tom katoličkom slavlju smo zasigurno bili ponosni na našu djecu, koja su tim činom pokazala da su oni nosioci naše kulture, tradicije, da prakticiraju i poštuju katoličku vjeru, tog dana su to veličanstveno pokazali, ali zasigurno su bili jako dobro uočeni.

Nekoliko dana kasnije dobili smo jako puno pozitivnog odjeka i komplimentata od građana Briga i od crkve. ■

BALEGOVAČKA ZABAVA

subota 01.10.2011. u Schlierenu

Piše Marija Čulap Imhof

Bilo je ugodno i nezaboravno ponovno vidjeti osobe iz mladosti i rodno kraja, a to nam je i bio cilj okupiti nas, sve Balegovčane raštrkane po cijeloj Švicarskoj, na jednom mjestu. Nadam se da ćemo svake godine napraviti jedan korak više i još profesionalnije i još mnogobrojnije se okupiti, znajući da sav dobitak od zabave ide za pomoć našem selu i našim Balegovčanima.

Sala Unterrohr u Schlierenu je u subotu 01. listopada 2011. bila popunjena sa otprilike 400 do 500 osoba. Mogao se uočiti velik broj mladih ljudi, što je jako pozitivno za nas starije - znači prenijeli smo dio naše ljubavi prema rodnoj grudi i na našu djecu.

Balegovčana je najviše došlo iz najudaljenijih kantona Švicarske, mnogobrojni su bili naši gosti iz drugih mjesta na što smo ponosni da su pokazali inte-

res za našu zabavu.

Radna ekipa ove godine je imala pomoć u kuhinji od članova koji dolaze iz drugih mjesta, zbog čega smo im zahvalni. Naravno, ostatak ekipe bio je sastavljen isključivo od naših marljivih Balegovčana. Moglo se jako dobro uo-

čiti ljubaznost i susretljivost naše radne ekipe što je pokazivalo kvalitetu dobre organizacije.

Glazbeni program je bio raznolik, moglo se uživati u izvornoj glazbi Posavine, od braće Begić Ilije i Marka i u narodnoj i zabavnoj glazbi Zdenka ►

Gudelja, čovjeka našeg kraja, bolje rečeno iz susjednog sela.

Cijelu večer gosti su mogli uživati u raznovrsnim domaćim kulinarским specijalitetima i kolačima.

Nastupale su dvije folklorne skupine sa svojim programom, "HKUD Posavina Zürich - Baden" i "HKUD Posavina Ticino", njihov dio programa je uljepšao i nadopunio kvalitetu programa te večeri.

Bilo je jako dirljivo vidjeti našu djecu i omladinu koja su kroz tradicionalni folklorni ples Posavine dočarali nam još bliže pomalo zaboravljenu ili potisnutu tradiciju.

Tombola je bila jako bogata zahvaljujući našim darovateljima, koji su veliku darovali vrijedne stvari, od srca im se zahvaljujemo.

Atmosfera cijele večeri je bila ugodna i zabavna, mladi i stariji su plesali, družili se i razgovarali sa osobama koje dugo nisu vidjeli, a naša radna ekipa je do ranih jutarnjih sati ostala sve počistiti i pospremiti. ■

ZABAVA ZA SV. NIKOLU

Piše Marija Čulap Imhof

03. prosinca 2011. u Glisu bilo je još jedno ugodno i nezaboravno druženje Hrvata iz Oberwallisa. Sala je bila popunjena do zadnjeg mjesta, mogao se uočiti velik broj mladih osoba. Program je otvorio pozdravnim govorom predsjednik folklorne skupine „Posavski Dragulji –Wallis“, gospodin Mato Lacić. Poslije je Marko Imhof (dječak od 14 godina) otpjevao hrvatsku himnu „Lijepa naša domovino“.

Goste je zabavljao pjevač Stipo Božić sa svojim bendom, koji je stvarno uspio zabaviti publiku, pa je većina te večeri plesala. Mlada skupina folklorša iz Oberwallisa (sa 22 član) „Posavski dragulji – Wallis“, su izveli odličan program sa super koreografijom, zahvaljujući njihovom voditelju gospodinu Bičvić. ►

hrvati u švicarskoj

Kulinarne specijalitete je pripremio naš profesionalni kuhar Darko Kostić iz Natersa, mnogi su bili oduševljeni kvalitetom pripremljenih jela. Zahvaljujući

osobama koje su nas te večeri posluživale, mogli smo sa velikim zadovoljstvom uživati u opuštenoj i zabavnoj at-

mosferi te večeri, mnogi su plesali, veselili se i družili do ranih jutarnjih sati. ■

PJESMA O VUKOVARU

Teško je pojesti juhu gorčine,
teško je dokazivati Hrvatske istine.
Što je istina, a što laž,
crna je ta prošlost kao čađ.

Mnogi su ostali bez roditelja
i s pravom se mogu ljutiti na neprijatelja.
Neki nisu doživjeli djecu i unuke,
i to su Vukovarske muke.

Žalosne su Vukovarske priče,
na pakao ponekad liče!
Mnogih među nama nema,
to je tužna Vukovarska scena.

Zlobnici Vukovarce odveli,
pa ih mučki pobili...
Hrabro ginuli Hrvatski heroji,
za sve nas prijatelji moji.

Dubravka Pranješ

NE BUDI ME

Ne budi me iz lijepog sna
Utonuh u dubinu duše
Lijepo mi je ovdje

Ne budi me
Tek istinu spoznah
Čistu ko zagrljaj ljubavi
Jasnu ko treptaj srca
I drhtaj ruke
Ko strast kad dvoje se vole
Ko spoj neba i zemlje sljubljeni u jedno

Ne budi me
Ja spavam
Ili samo budno sanjam

*mikk

ČUDAN DAN

Zima udomila se
Zubi cvokoču
Radost bjeline
Toplina neka razmilila se
Razmazila se
Razdragana vrcakava prošlost
vapi za budućnošću

Stol pun ispraznosti
Zakukuljen u bogato ruho
Umilio se

Iščekivanje nepoznatog gosta
Neodređeni dani
Traže posljednji spas
Opravdanje u mirisu kose
Dok noge klecaju i posrću.

*mikk

NOĆ BEZ SNA

Otkucaji sata prenuše sanjara
U misli utonuo
Nešto lijepo razplinilo mu i tijelo i dušu
Osjeća li to radost il' tugu
Ni sam ne zna
Noć pomutila mu misli -
Ili mu otvara oči?

*mikk

JESEN

List pomalo žut
Pade mi na put
Tu stajat će zgažen
Tko zna koliko dugo
Možda, dok ne skloni se u kakav kut

O, kako je jesen lijepa
Sva šarena, razigrana u paleti boja
Jesen, ona je i siva
Ali nije jadna, nije za to kriva

To Bog joj dade ljepotu svu
To On joj pokaza dobrotu svu
To On joj dade veličinu svu
Da čovjek se ne odaje zlu.

*mikk

JESENJA NOSTALGIJA

Jesen pokucala na vrata
I nudi paletu prekrasnih boja
Jesen koju dugo zavoljet nisam mogla
Zbog magle i kiše
I puno toga više
Jesen – ona je sada moja
U ovoj dubokoj jesenjoj noći
Tražim put do srca koje mi znam
Neće doći
I sutra će proći još jedan pun neke nade dan
I on će biti i ostati samo nada
Samo budan san
I noćas ću te možda isto
Il' slično kao i prošle noći sanjati
I sutra će tvoj glas dubinu moje duše osvajati
A tebe nema
Ti nećeš doći
Ni ove ni iduće noći
I sutra ću se zorom već s jeseni družiti
I sutra će mi ona svoje čari nuditi
Ja ću joj o svojim snovima pričati
I znam – ponovno tužna biti.

*mikk

*mikk

JESENJE JUTRO

Kad jesen se uvukla u moju dušu
U moj san
Kad probudi me jesenje sunce
Pa ne znam jel' jutro ili dan
Kad šarenilo jesenjih boja
oduzima mi dah
Kad pitam se:
koji je to umjetnik prosuo šareni sag?

*mikk

U NOĆI

U tišini noći
Ukradeno srce skvrčilo se
Lomi se
Ne očajava, ne proklinje
Prebire tek sjećanja
I moli

*mikk

JEDNO IME

U dubini duše
U tišini neba i zemlje
U oblaku punom kiše
U suncu što tebe i mene grije
U travi što se zeleni
U moru što pjeva
Samo Tvoje ime

*mikk

PRIČA O OBITELJI VON TRAPP

Svake godine u svijetu se proizvede velik broj filmova. A ipak svatko od nas može na prste jedne ruke nabrojati one koji nam mijenjaju život i način na koji ga osjećamo. Jedan od takvih filmova je „Moje pjesme, moji snovi“ (The Sound of Music) iz 1965. godine u kojem glume Julie Andrews i Christopher Plummer. Priča je to o obiteljskim vrijednostima i ljudskim idealima, o ljubavi između muškarca i žene, o roditeljskoj ljubavi i ljubavi prema domovini za koju se spremno podnosi žrtva. Film je snimljen prema autobiografiji Marie Auguste von Trapp, a priča je, vjerujem, svima poznata: umirovljeni pomorski časnik nestale k.u.k. monarhije, nakon smrti supruge živi sam s djecom na imanju blizu Salzburga. Kao guvernantu zapošljava mladu Mariju Kutscheru, novakinju iz obližnjeg benediktinskog samostana. Stega i spontanost, glazba, dječji nestaluci i fin kućni odgoj, rađanje ljubavi između muškarca i žene te bijeg iz nacističke Austrije teme su filma.

Malo tko međutim zna da postoji i autobiografija Georga von Trappa i da je taj najodlikovaniji podmornički kapetan propale Monarhije rođen i školovan u Hrvatskoj, gdje je upoznao i svoju prvu suprugu i gdje mu je rođeno prvo troje djece. Priča o njihovu susretu i ljubavi ujedno je međutim i priča o dva važna monarhijska središta: mornaričke Pule i trgovačko-industrijske Rijeke.

Georg von Trapp rođen je 4. travnja 1880. u Zadru, a dio djetinjstva proveo je u Puli kamo mu je bio premješten otac August Ritter von Trapp. U to je doba Pula već bila glavna vojna pomorska luka Austro-Ugarske Monarhije. Mnoge vojarne, vojne bolnice, mornarička zvjezdarnica, zgrada Admiraliteta, nekoliko sjajno dizajniranih parkova, velebna crkva Gospe od mora, gradska knjižnica, kasino, vile za časnike, kazalište, lukobran i druga zdanja svjedoče i danas o važnosti nekadašnje glavne carske luke. Muškarci u uniformama i žene u toaletama davale su duh i ritam gradskom životu. Stroga vojna hijerarhija, ali i hijerarhija plemićkih titula davale su ton tada još pomno uređenu svijetu. Čast muškarca i dostojanstvo žene u to su se vrijeme još branili mačem i bili su znakom uspješno vođenog i proživljenog života.

Ako prošetate Pulom, uz tragove antičkog svijeta stalno ćete susretati velebne zgrade koje svjedoče i o sjaju glavne vojne luke nestale Monarhije. Tako npr. Mornarička crkva (Garnisonkirche Madonna del Mare) nije bila pod ingerencijom pulskog i porečkog biskupa nego austrijskog Vojnog vikarijata, a kamen temeljac položio je sam car Franjo Josip I. i za nju osobno dao 5000 kruna.

To se dogodilo 28. lipnja 1891. godine, uoči sv. Petra i Pavla, prigodom 25. obljetnice austrijske pobjede nad talijanskom vojskom kod Visa, a u spomen poginulim mornarima.

Pompa odora i činova, parade vojne moći, korza i koncerti, obvezan odlazak u crkvu i kavanu nedjeljom, odlučan korak mornara i nježno šuštanje čipkastih toaleta kao da se još slute tijekom šetnji gradom. U Puli je Georg von Trapp poslije živio s obitelji, ali priča ipak mora poštivati kronologiju Georgova života pa nam valja poći do Rijeke u kojoj on pohađa srednju pomorsku školu i Pomorsku akademiju koje završava 1898. i dobiva titulu kadeta (istu akademiju završio je i njegov otac, kapetan u austrijskoj mornarici). Sastavni dio časničke izobrazbe tada su bili i bonton, ples i sviranje violine, jer su časnici smjeli pohađati društvena okupljanja aristokracije i buržoazije i imali su pristup dvorskim plesovima.

U to vrijeme Rijeka je bila na vrhuncu trgovačke i industrijske moći (polovica tadašnje ukupne hrvatske industrije je u Rijeci). Samo središte Rijeke obilježeno je zgradama sa pet katova, visine tipične za Beč i Budimpeštu, a kojih nema toliko ni u Grazu, Klagenfurtu ili u Zagrebu. Brižnost i temeljitost, radišnost i strpljivost uz odvažnost lokalnih poduzetnika i danas se osjete u gradu. Rafinerija šećera otvorena je 1754. g. i već je tada zapošljavala 1000 ljudi. 1858. g. Rijeka ima 12 brodogradilišta, veliku tvornicu papira i najveću tvornicu duhana u cijeloj Monarhiji. Na prijelazu stoljeća riječka luka bila je, prema količini prometa, među deset najvećih europskih luka.

Za našu je priču međutim ključan podatak o osnutku Ljevaonice metala 1853. g. koja počinje raditi sljedeće godine. Iz Trsta u nju dolazi inženjer Ro-

bert Whitehead i donosi tehnologiju izrade parnih kotlova pa je novoosnovano poduzeće izradilo parne strojeve za oklopne fregate „Erzherzog Ferdinand Max“ i „Kaiser Maximilian“. Polovicom šezdesetih godina upoznaje umirovljenog oficira Ivana Luppisa koji je imao ideju o novom oružju – čamcu bez posade s eksplozivom. U to se doba ljevaonica još zvala Riječko tehničko poduzeće. Započelo se s istraživanjima, pokusima, tehničkim i mehaničkim poslovima. Rezultat rada je prvi torpeda na svijetu, proizveden u Rijeci 1866. god. (tvrtka se tada preimenovala u „Torpedofabrik Whitehead und Co.“).

Rijeka je postala središte najmodernije svjetske industrije. Whitehead je bio vlasnik i četrdeset velikih stambenih zgrada u Rijeci. Iako je sam sebi izgradio monumentalnu grobnicu u obliku piramide na Kozali sa sarkofagom na kojem je isklesan u prirodnoj veličini, ipak je 1905. godine pokopan u Engleskoj. Sin John ženi austrijsku groficu Agathe Breunner i kupuje imanje blizu Zell am See. Najstariju kći udaje za sina kancelara Bismarcka, a mlađa Johnova kći, Agatha se na porinuću podmornice „U-6“ u brodogradilištu 3. maj zaljubljuje u Georga von Trappa, poslije prvog zapovjednika te podmornice.

Krštenje i porinuća broda najsvečaniji je trenutak za grad u kojem postoji brodogradilište. Brodogradilište je smješteno nedaleko od središta grada, a osnovano je g. 1892. Ozračje svečanosti osjeti se već na cesti koja se spušta do škvera. Svi su primjereno odjeveni, a dočekuju vas zvuci limene glazbe. Tu su radnici u plavim kombinezonima sa članovima obitelji, a učiteljica je dovela razred školske mlađarije. Uz trup gotovog broda, spremnog za čin krštenja i primopredaje kao da je riječ o kakvoj mladoj koja stupa u brak, uzdižu ►

se skele kojima ste bliže trupu broda. Skele su okićene zelenilom, njihovim stubama penju se uzvanici i odličnici, nebo je ogromno i plavo i odjednom silno blizu, s mora nešto puše, ali ga gotovo i ne vidite od trupa grdosije uz koju osjećate strahopoštovanje i nemoć i pitate se kako je to ljudska ruka napravila. Tu su se prvi put vidjeli Agatha i Georg i, kažu svi, zaljubili na prvi pogled. On je već tada bio prokušan u borbi, uspravna držanja, ponosita pogleda, napetih prsiju, s brčićima, a ona, kuma broda, bila je kći iz viših krugova, „dobra prilika“. Poneseni svečanim ugođajem susreli su se Agatha i Georg opet na domjenku nešto kasnije na terasi hotela Continental, izgrađen 1880. g. i otplesali svoj prvi ples. Najbolje slastice u gradu, otmjeni konobari, muškarci s prslucima iz čijih džepova vire zlatni satovi, majke i tete što pomno prate kretanje svojih nježnih mladica i potencijalnih povoljnih prilika, glazba koja lagano svira na terasi okrenutoj Rječini i moru, to je okvir njihovih kasnijih susreta i njegova udvaranja. Dobro uređen građanski svijet čvrstih pravila zabavu je završio laganom šetnjom Korzom da bi zatim nestao u intimi salona s vitrinama kakve i danas čuva Pomorski muzej u Guvernerovoj palači.

U to vrijeme, dakle 1908. g. Georg se nakon završetka školovanja vratio s prekoocanskih putovanja na oklopnom krstašu „Kaiserin und Königin Maria Theresia“. Sudjelovao je u gušenju Bokserskog ustanka u kineskim vodama, iskazao je hrabrost, snalažljivost i požrtvornost pa je odlikovan i promaknut u čin poručnika bojnog broda.

Od 1910. do 1913. Georg plovi na podmornici, testira njena bojna svojstva i rad torpeda. Na početku 1911. godine, 10. siječnja, vjenčaju se on i Agatha, a iste godine rođen je u Puli, u imperijalnom zdanju današnje bolnice Negri, i njihov prvi sin Rupert von Trapp. Obitelj živi u Puli. Georg se sav posvetio izgradnji imperijalne podmorničke flote i potrebnim testiranjima i usavršavanjima. 1912. g. obitelj useljava u velebnu vilu Casa Trapp, izgrađenu za njih. Nju je, uz još desetak okolnih vila, projektirao austrijski arhitekt Ferdinand Geyer. Vila Trapp nalazi se na Verudi, ondašnjoj

pulskoj rezidencijalnoj četvrti za visoke časnike. Danas je vila na adresi Pina Budicina 11, a u prizemlju je smješten dječji vrtić „More“. Vila je velika i prostrana, takve ćete naći recimo u Beču u četvrti Döbling. Mješavina je gradske vile i lovačke kurije, a tornjići, vijugave stepenice i zaobljeni prozorski okviri omiljeni su graditeljski element toga doba. Ima dva kata i danas zapušten vrt koji su, vjerujem, resili ukrasni grmovi ruža ili hortenzija. Puteljci oko kuće nekoć su bili njegovani, a drveće pomno obrezano. Ako dvaput zaokružite oko kuće, vjerujem da ćete čuti smijeh Ruperta i male Agathe koja se rodila ubrzo nakon sina prvijenca. Pretpostavljam da je poslug, koja je kao i svugdje živjela u potkrovlju, na terasu uvečer donosila rashlađena pića. Presvučeni za večeru, dame i gospoda opušteno bi čavrljali i razmijenjivali najnovije vijesti i duhovitosti. Pinijama bi se povremeno oteo težak uzdah, a more bi se samo zahihotalo. U prizemlju su bile gospodarske prostorije poput kuhinje i smočnica, a na prvom katu (piano nobile) odvijao se društveni život obitelji u salonima za kavu, za muziciranje, pisanje pisama i čitanje, objedovanje i primanje gostiju. Na drugom katu bile su spavaonice obitelji. Obitelj von Trapp živjela je uobičajenim životom klase kojoj je pripadala. Formalnost i krući način ophođenja još nisu bili ustuknuli pred idejama slobode koja često ne poznaje i ne prihvaća nikakva pravila. Čvrsti ritam dana omeđen dužnostima, obrocima i satovima primanja davao je životu mir i preglednost.

Danas je zgrada podijeljena na više stanova. Glavni ulaz je zapušten. Ako naiđete na otključana vrata, uđite i ugledat ćete prekrasno veliko drveno stubište lijepih rukohvata. Pod je od hrastovih dasaka. Sve skupa podsjeća na nešto umanjeno stubište austrijskog imanja iz filma na kojem djeca izvode poznatu pjesmu za laku noć. Tu su živjeli Agatha i Rupert von Trapp kad je počeo rat. Kad se rodila mala Maria Francesca 28. rujna 1914. g., Agatha je mužu poslala telegram s unaprijed dogovorenim šifrom SMS Maria stigla. SMS tad je bila kratika za Seiner Majestät Schiff.

Georg tek 1915. g. u travnju stupa u aktivnu službu. Preuzima zapovjedniš-

tvo podmornice „U-5“ usidrene u Boki kotorskoj i čuva Otrantska vrata. Samo pet dana nakon preuzimanja zapovjedništva, u noći sa 26. na 27. travnja, potapa s dva izravna hitca francusku krsnicu „Leon Gambetta“ i vrlo brzo stječe strahopoštovanje i kod neprijatelja i kod suboraca. U svibnju 1918. biva promaknut u čin kapetana korvete i imenovan zapovjednikom Boke kotorske.

Biti častan vojnik i časno se boriti bio je credo Georga von Trappa. Omiljen među mornarima jednako kao poslije među članovima obitelji više je služio, manje naređivao, a zaslugama se uopće nije dičio. Jasno je osjećao da postoji granica između pravih i pogrešnih odabira, između Dobra i Zla. Bio je čovjek od riječi i čovjek integriteta. Osjetio se to na svakoj stranici knjige koju je napisao 1935. g. na njemačkom jeziku „Bis zum letzten Flaggenschuss“. Knjigu je zbog ljubavi prema djedu kojeg nikad nije upozнала prevela njegova unuka Elisabeth, kći njegove najmlađe kćeri Eleonore „Lorli“ pa je danas lako dostupna (To the Last Salute, Memoires of an Austrian U-boat Commander). To je prava knjiga ratnog kapetana posvećena mornarici, moru, različitim brodovima i podmornicama, manjim i većim torpednim čamcima, razmišljanjima o vojnoj strategiji i taktici, važnosti ljudstva i njihovoj odanosti, o odlukama, neprijatelju i vojničkoj časti. Ali u njoj je i puno predivnih opisa podneblja i ljudi što ih je susreo duž cijelog Jadrana.

„A kad kreću na more, ti ljudi uvijek pjevaju svoje prastare pučke pjesme. Balade su to s bezbroj stihova u kojima odjekuju bojni pokliči, ali se čuju i nježni ljubavni glasovi. Neobične su to melodije, a tonovi koji odjekuju kao da nama sjevernjacima pričaju priče o tajnoj ljubavi, tuzi i čežnji ponosne nacije porobljene stoljećima. Pa iako ne razumijem riječi, razumijem tužnu stoljetnu čežnju što iz njih izvire. Njihovo pjevanje dirnulo mi je dušu na čudan način već prvi put kad sam ih čuo. A koncert stotine cvrčaka kao da im je pratnja. Miris zemlje što ga donosi noćni povjetarac kao da čovjeka omami, tako je težak i sladak“.

A malo dalje posebno je opisao Crnogorce: „Kad Crnogorci silaze na tržnicu u Kotor, muškarac jaše na magarcu, a žena hoda uza nj i nosi sav teret. Jedan od časnika pošao je do čovjeka i upitao ga: „A ti? Zar ti ništa ne radiš? Zar puštaš ženi da sve sama radi?“ „Ništa? Pa spavam sa ženom!“ Ali stvari nisu tako loše kako izgledaju. Muškarci su dobri mornari i ribari i obrađuju zemlju koju se ne bi usudio taknuti niti jedan seljak iz ravnice. San im je poći u Ameriku gdje su im već braća i stričevi, vratiti se s nešto dolara i otvoriti restoran“.

Na kraju prvog svjetskog rata Monarhija je propala. Pula više nije bila glavna carska ratna luka, napuštaju je mnoge obitelji. ►

Kad se Georg vratio obitelji, Agatha je rekla djeci: „Morate biti dobri i dragi prema tatici, izgubio je i rat i mornaricu“. Ostalo troje djece rođeno je u Austriji, na imanju Agathine majke blizu Zell am See. Georgu je tu preusko pa obitelj 1921. seli u Klosterneuburg, gdje se rađa još i Martina. Djecu tad zahvaća šarlah od kojeg 3. rujna 1922. g. umire Agatha. Georg odlazi s obitelji u blizinu Salzburga u predgrađe Aigen i sav se posvećuje djeci. Spadao je u muškarce koji vole biti očevi i u tome nalaze duboko zadovoljstvo. Obitelj počinje zajedno muzicirati, a to se intenzivira dolaskom mlade novakinje Marije Kutschera. Par se vjenčao 26. studenog 1927. Svjetska financijska kriza odnijela im je velik dio imovine pohranjene u Austrijskoj banci, pa se dijelom uzdržavaju zajedničkim nastupima.

Georg von Trapp odbio je tri puta stupiti u nacističku mornaricu kao i pjevati s obitelji na Führerovu rođendanu u obližnjem Berchtesgaden. Cijela obitelj pješice bježi u Italiju, a ne u Švicarsku, kako je u filmu prikazano. Poslije odlaze u Ameriku gdje nastupaju kao The Trapp Family. Od zarađena novca kupuju imanje u državi Vermont, u mjestu Stowe. Ondje 30. svibnja 1947. umire kapetan korvete, najodlikovaniji podmornički časnik prvog svjetskog rata, od

raka pluća kao i mnogi njegovi suborci, jer u to su vrijeme podmornice isparavale mnoge otrovne plinove. Na smrtnom krevetu bio je okružen obitelji koja mu je pjevala. Pokopan je na obiteljskom imanju u Vermontu.

Njegov otac August Ritter von Trapp i njegova majka Hedwig Wepler leže jedno uz drugo na Mornaričkom groblju u Puli (K.u.K. Marinefriedhof Pola). Groblje se nalazi u dijelu grada zvanom Stoja. Pođite onamo. Groblje je lijepo uređeno, čempresi smiruju, a srce će vam ganuti mnogobrojni natpisi. Georgov otac umro je već 1884. od tifusa pa je majka od skromne mirovine sama odgojila Georga, njegova starijeg brata i sestru. Na njen grob položila sam ružu koju sam tog dana dobila u Rijeci na Valentinovo kad sam se penjala stuba-

ma da svjedočim porinuću. Ta je žena odgojila sina koji je bio častan čovjek, a to je veliko djelo. Na blagoj uzvisini groblje smiruje tišinom koja je transcendirala ritam svakodnevice i užurbane hitnje koji kao da ne vode računa o konačnom smiraju. Na povratku u grad proći ćete pokraj bijele i neumoljive zgrade Mornaričke crkve Gospe od mora koja kao da želi natkriliti more. Tu je nekoć stajao car Franjo Josip I., tu sam naručila misu za pokojne iz obitelji von Trapp.

Piše Anika Rešetar
Tekst je objavljen u magazinu Croatia Airlines 2009. ■

U LAŽI SU KRATKE - RIJEČI?!

Preneseno iz: PLIVAZ zdravlje

"Kad lažu, ljudi komuniciraju kvalitativno drukčije", objašnjava Matthew Newman, istraživač sa Sveučilišta Texas u Austinu. Uz pomoć najsvremenijeg kompjutorskog programa za analizu riječi, on i suradnici uspjeli su uhvatiti lažljivce u dvije trećine slučajeva, "prepoznajući njihovu psihologiju".

Rezultati istraživanja predstavljeni su u Savanni na godišnjem sastanku Društva za društvenu psihologiju i proučavanje osobnosti. Sve više istraživanja pokazuju da ljude u laži odaju riječi koje koriste, i to na tri očita načina.

Prvo, lažljivci izbjegavaju riječ "ja". "S jedne strane, tako se ograđuju od laži koju izgovaraju", objašnjava Newman. "Zato manje spominju sebe." A budući da njihova priča "nije utemeljena u osobnom iskustvu, oni jednostavno nisu dio onoga što opisuju", dodaje.

Drugo, lažljivci izbjegavaju pojedinosti u korist nekoliko jasnih činjenica. "Kad lažete, pod nekom ste vrstom kognitivnog pritiska, što znači da morate na umu imati puno stvari", kaže Newman. "Ne samo da morate izmisliti priču, nego je morate učiniti i uvjerljivom. Istodobno se brinete hoćete li uspjeti prodati izmišljotinu. Zato nemate energije za razradu stvari."

Tako drugorazredne pojedinosti, koje inače uključujemo u opis prošlog događaja ("imao sam na sebi lijepo plavo odijelo"), uzmiču pred šturim činjenicama, obično začinjenim aktivnim glagolima ("ona je povikala na mene, i pobjegao sam").

Napokon, teret laži može se prepoznati u negativnim emocijama poput ljutnje ili tjeskobe. "Lažljivci vjerojatno osjećaju krivnju zbog laži i boje se da bi ih mogli uloviti. Zato njihove izmišljotine imaju negativan emotivni naboj, a riječi odaju ljutnju ili strah."

Za ispitivanje tih pretpostavki, Newman i suradnici naveli su ispitanike na laž, odnosno govore istinu o svojim stajalištima ili iskustvima, u pet različitih scenarija. Istinitost priča procjenjivali su nepristrani "suci" kao i posebno oblikovan kompjuterski program Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC). LIWC odvaja uzorke riječi u pričama i analizira njihov "potencijal za laž".

Rezultat? Nepristrani promatrači bili su u pravu u 52 posto slučajeva u odavanju laži od istine - što nije puno bolje nego da su nagađali nasumce. Kompjuterski je program bio u pravu u 67 posto slučajeva, ovisno o tipu pripovijedanja. Očito je da metoda nije jednostavna. "Za prepoznavanje lažljivaca najbolji su uvježbani stručnjaci koji točno znaju na koje izraze se mora obratiti pozornost, ili poligraf", rekao je Newman. I upozorio da razmetljivce odaje ton pripovijedanja, a ne samo pojedine riječi ili fraze koje koriste.

Policijska je svjesna važnosti lingvističkih pokazatelja u svjedočenjima. "FBI koristi nešto slično za analizu izjava", rekao je Newman. Stručnjaci te agencije ponekad traže od osumnjičenih pisane izjave, a zatim pokušavaju pronaći nedosljednost u priči. ■

IMPRESSUM**NAKLADNIK / HERAUSGEBER:**

HRVATSKA KULTURNA ZAJEDNICA U ŠVICARSKOJ
KROATISCHER KULTURVEREIN IN DER SCHWEIZ

Društvene obavijesti -

GLASILO HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE U CH

ZA POTPISANE ČLANKE ODGOVARA AUTOR, ZA NEPOTPISANE
UREDNIŠTVO

Uredništvo / Redaktion:

Osvin Gaupp, glavni urednik / Chefredaktor
Tomislav Kukalj, urednik web stranice
Dunja Gaupp, grafičko oblikovanje
Darko Kolić, član uredništva

Priloge i oglase slati na:

Kroatischer Kulturverein, Postfach, 8050 Zürich

e-mail: hkzkkv@hkz-kkv.ch

www.hkz-kkv.ch

**Vodstvo udruge /
Führungsorgane****Upravni odbor /
Vorstand:**

Ivan Matarić, predsjednik
Dunja Gaupp, Tomislav Kukalj,
Marija Čulap Imhof,
Milica Krakan

**Nadzorni odbor /
Kontrollstelle:**

Marija Macukić, Juraj Milivoj
Cinsek

**Kolektivni član /
Kollektivmitglied:**

Hrvatsko glazbeno društvo
"Tamburica", Vorarlberg

**Počasni članovi /
Ehrenmitglieder:**

ing. Stipe Rošići,
dr. Vlado Šimunović,
prof. dr. Marko Turina,
† prof. dr. Žarko Dolinar ,
† fra Lucijan Kordić,
† dr. Jure Petričević,
† prof. dr. Vladimir Prelog,
† dr. Tihomil Rađa

Zamolba

Poštovani primatelji

Društvenih obavijesti

molimo vas mislite na to da

nam na vrijeme javite

promjenu prezimena i/ili

adresu stanovanja.

**Važne adrese
Wichtige Adressen****Veleposlanstvo RH**

Thunstr. 45, 3005 Bern
Tel. 031 3520275, Fax: 0313520373
Konzularni odjel:
Tel. 031 3525080, Fax: 0313528059

Konzulat RH

Bellerivestr. 5, 8008 Zürich
Tel. 044 4228318, Fax: 044 4228354

Konzulat RH

Via Folletti 20, 6900 Lugano
Tel. 091 9666310,
Fax: 091 9672110

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES CH/FL

Kroatischer Weltkongres CH/FL
Branka Lovrić, tajnica
Postfach 3664, CH-8021 Zürich
Tel./FAX 055 2407258
e-mail: Branka.Lovric@gmx.ch

HRVATSKA DOPUNSKA ŠKOLA

Zürcherstrasse 48, 8953 Dietikon
telefon 044 212 65 44; fax 044 212 65 46
e-mail: hds-ch@bluewin.ch

Narudžbenica kojom neopozivo naručujem:

Naslov	CHF	Kom.
<i>Hrvatski domovinski rat 1991.-1995. Strateški pogled</i> Davor Domazet-Lošo	30.-	
<i>Predsjednik protiv predsjednika,</i> Zdravko Tomac	25.-	
<i>Ponoćne misli,</i> Zdravko Tomac	25.-	
<i>Trećejanuarska Hrvatska,</i> Joško Čelan	25.-	
<i>Oklevetani narod, Hrvati u BiH 1990.-2000.</i> Joško Čelan	25.-	
<i>Oteto zaboravu,</i> Joško Čelan	30.-	
<i>Presvjetli i Rabin,</i> Miroslav Međimorec	30.-	
<i>Anglo američki establishment,</i> Carroll Quigley (prijevod Emil Čič)	45.-	
Haaški sud "Zajednički zločinački pothvat" - Što je to?	15.-	
<i>S one strane granice,</i> Š. Š. Ćorić	25.-	
CD "Zabranjena priča", Dario Plevnik	15.-	
DVD "Oprez, Mine!" - Zbor Angelus humanitarni koncert "Pazi, ne gazi"	20.-	
DVD, predstavljanje knjige admirala Domazeta "Hrvatski domovinski rat..."	15.-	
<i>Vjera u sjeni politike</i> Damir Borovčak	20.-	

(poštarina nije uračunata u cijenu)

Ime i prezime, adresa i telefon naručitelja:

Potpis: _____

Narudžbenicu poslati na adresu:

Hrvatska kulturna zajednica
Kroatischer Kulturverein
Postfach, 8050 Zürich

Knjige se mogu naručiti E-Mail-om

P.P./JOURNAL
CH-8050 ZÜRICH

ABSENDER: KROATISCHER KULTURVEREIN, POSTFACH 5837, 8050 ZÜRICH

VOR 20 JAHREN BRACH MITTEN IN EUROPA EIN KRIEG AUS UND DIE WELTGEMEINSCHAFT SCHAUTE TATENLOS ZU

Am 18. November 1991 fiel die kroatische Stadt Vukovar in die Hände serbischer Freischärler und der Jugoslawischen Volksarmee. Drei Monate lang wurde sie zuvor mit allen Waffengattungen beschossen. Man rechnet, dass rund sechs Millionen Geschosse in die Strassen und Gebäude Vukovars einschlugen. Und in die Körper der Bevölkerung und die wenigen Verteidiger. Als sie schliesslich aufgeben mussten, und die Eroberer in die Stadt einmarschierten, lag kein Stein auf dem anderen, Vukovar wurde dem Erdboden gleichgemacht.

Nach der Eroberung Vukovars wurde gegen alle Regeln der Menschlichkeit und der Genfer Konventionen verstossen. Anstatt die Zivilbevölkerung ziehen zu lassen, wurden am 20. November 1991 rund 400 Menschen, die im Krankenhaus Zuflucht gesucht hatten, von regulären Truppen der Jugoslawischen Volksarmee ins nur wenige Kilometer entfernte Ovčara, eine ehemalige Schweinefarm, verschleppt. 200 wurden gleich ermordet und in einem Massengrab verscharrt, die anderen nach Serbien verschleppt wo sich jede weitere Spur verliert.

Im August 1995 wurden die von Serben eroberten Gebiete in der sogenannten Krajina im Zuge der kroatischen Militäroperation "Sturm" befreit. Gleichzeitig wurde in Ueber-einkunft mit bosnischen Moslems die bosnische Stadt Bihać von der serbischen Belagerung befreit. Ein ähnliches Massaker an Moslems, wie in Srebrenica, wurde damit verhindert. Die UNO hat Srebrenica zur Schutzzone erklärt und mit UNO-Truppen "beschützt", dem Treiben der Serben aber tatenlos zugeschaut. Ohne kroatischen Generäle wäre in Bihać gleiches geschehen.

Die Region um Vukovar und die Stadt selbst wurde nicht militärisch befreit. Vukovar kam, nach dem Abkommen von Erdut vom 12. November 1995, unter provisorische UN-Verwaltung. Der Kroatienkrieg wurde zuvor am 07. August 1995 beendet.

1997 kehrten die ersten Vertriebenen wieder zurück, ein Jahr später wurde Vukovar in Kroatien reintegriert. Die serbische Minderheit erhielt in Vukovar – wie auch im gesamten Kroatien – Sonderrechte.

Anstelle, dass die kroatischen Generäle den internationalen Lob erhalten, wurden sie angeklagt und am 15. April 2011 von den Internationalen Tribunals für Kriegsverbrechen im ehemaligen Jugoslawien in den Haag (ICTY) erstinstanzlich verurteilt. General Ante Gotovina auf 24 Jahre, General Mladen Markač auf 18 Jahre.

WIR KROATEN SIND GESCHOCKT UND TEILEN DEM SICHERHEITSRAD DER VEREINIGTEN NATIONEN FOLGENDES MIT:

Wir haben nicht erwartet, dass sie uns vor Aggression und Terror beschützen, Kanonenbeschuss unserer Städte verhindern und die serbischen Scharfschützen verhindern unsere Bürger zu beschliessen. Wir haben nicht erwartet, dass sie den Beschuss des Krankenhauses in Vukovar verhindern und das Gemetzel der Verwundeten beenden. Wir haben nicht erwarten, dass sie den Raub kroatischer Kunstschatze und die Zerstörung kroatischen Kulturerbes und Nationalparks verhindern. Wir haben nicht erwartet, dass sie das Genozid an den Wehrlosen verhindern und unsere Frauen von der Vergewaltiger beschützen.

Den Frieden habt ihr uns nicht gebracht, den Frieden haben wir nur Dank unseren kroatischen Verteidigern, die jetzt in Kerkern von Den Haag ihr Dasein fristen.

Wir fordern Sie deswegen auf, die Verteidiger unseres Vaterlandes, die eingekerkert und ohne jeglichen Schuldbeweis verurteilt wurden, zurückzugeben. Das ist das Einzige was wir von euch erwarten. Nur auf diese Weise können Sie ihre Ehre wiederherstellen, die individuelle sowie die der Institution. Und nach der werden Sie in der Geschichte gemessen.

Die Generäle
Ante Gotovina und Mladen Markač
müssen befreit werden!

